

**HELSINGIN SEUDUN LIIKENNE - KUNTAYHTYMÄN
ALUSTAVA TOIMINTA- JA TALOUSSUUNNITELMA**

2014 - 2016

HSLH 11.6.2013

ESPOO
HELSINKI
KAUNIAINEN
KERAVA
KIRKKONUMMI
SIPOO
VANTAA

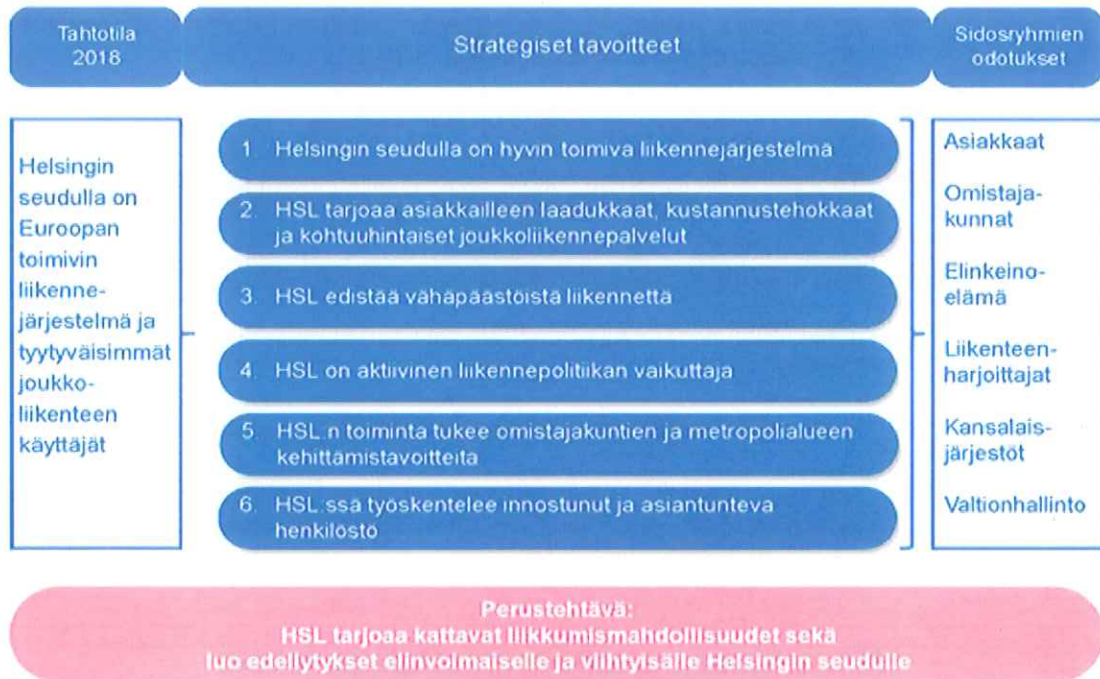
SISÄLLYSLUETTELO

1	HSL:N STRATEGIA 2018	2
2	TOIMINTA- JA TALOUSSUUNNITELMA 2014 – 2016	5
	HSL:N TOIMINTA- JA TALOUSSUUNNITELMA ON LAADITTU KOLMEKSI VUODEKSI, JOISTA ENSIMMÄINEN ON TALOUSARVIOVUOSI.....	5
2.1	TOIMINTAYMPÄRISTÖ	5
2.2	TALOUSARVION SITOVUUS.....	6
2.3	STRATEGIASUUNNITELMA 2014 -2016	6
2.3.1	<i>Helsingin seudulla on hyvin toimiva liikennejärjestelmä</i>	<i>6</i>
2.3.2	<i>HSL tarjoaa asiakkailleen laadukkaita, kustannustehokkaita ja kohtuuhintaiset joukkoliikennepalvelut.....</i>	<i>8</i>
2.3.3	<i>HSL edistää vähäpäästöistä liikennettä</i>	<i>13</i>
2.3.4	<i>HSL on aktiivinen liikennepoliittinen vaikuttaja</i>	<i>14</i>
2.3.5	<i>HSL:n toiminta tukee omistajakuntien ja metropolialueen kehittämistavoitteita</i>	<i>14</i>
2.3.6	<i>HSL:ssä työskentelee innostunut ja asiantunteva henkilöstö</i>	<i>15</i>
2.4	KÄYTTÖTALOUSOSA.....	16
2.4.1	<i>Yhdistetty taloussuunnitelma 2013 – 2015</i>	<i>16</i>
2.4.2	<i>Toimintatulot.....</i>	<i>17</i>
2.4.3	<i>Toimintamenot.....</i>	<i>20</i>
2.4.4	<i>Yli-/alijäämän käyttö</i>	<i>23</i>
2.4.5	<i>HSL:n peruspääoma</i>	<i>23</i>
2.4.6	<i>Investoinnit</i>	<i>24</i>

LIITTEET

LIITE 1	Tuloslaskelma 2014-2016
LIITE 2	Rahoituslaskelma 2014-2016
LIITE 3	Investointierittelyt 2014-2016
LIITE 4	Kuntaosuudet 2014-2016
LIITE 5	Joukkoliikenteen palvelutaso
LIITE 6	Joukkoliikenteen matkustajakilometrit ja nousut 2010-2018
LIITE 7	Kuntaosuuksien laskentaperusteet

HSL:n yhtiökokous hyväksyi strategiapohjan vuoteen 2018 vuoden 2009 lopulla ja siihen perustuvat strategiset tavoitteet vuonna 2010. Strategiaa päivitetään vuoden 2013 aikana.

Strategiset tavoitteet vuoteen 2018

1. Helsingin seudulla on hyvin toimiva liikennejärjestelmä

- I. HLJ on luonut perustan hyvin toimivalle liikennejärjestelmälle ja edistänyt seudun kilpailukykyä
- II. HSL edistää ja seuraa HLJ:n toteutumista
- III. Ruuhkautuminen ei estä liikennejärjestelmän toimivuutta
- IV. Joukkoliikenteen kilpailukyky on parantunut suhteessa henkilöautoon
 1. Joukkoliikenteen osuus moottoriajoneuvomatkoista on aamuruuhkassa Helsingin niemelle suuntautuvilla matkoilla vuoteen 2018 mennessä 73 %
 2. Joukkoliikenteen osuus moottoriajoneuvomatkoista poikittais-liikenteen matkoilla on suurempi kuin edellisvuonna.
(Kehä I:lle ulottuvilla laskentalinjoilla vuoteen 2018 mennessä vähintään 23 %)

2. HSL tarjoaa asiakkailleen laadukkaat, kustannustehokkaat ja kohtuuhintaiset joukkoliikennepalvelut

- I. Tyytyväisten asiakkaiden osuus vuonna 2018 on 84,8 % (83,4 % vuonna 2011)
- II. Joukkoliikenteen nopeudet ovat suuremmat kuin vuonna 2010 ja liikenteen luotettavuus paranee jatkuvasti (raitioliikenne on 4 % nopeampaa ja bussiliikenne 6 % nopeampaa)
- III. Koko seudun asukkaille on tarjolla reaaliaikainen, luotettava ja helppokäyttöinen informaatio ennen matkaa ja matkan aikana
- IV. Seudun matkalippujärjestelmä on laajennettu lähi- ja kehyskuntiin
- V. Tuottavuus on lisääntynyt kaikissa joukkoliikennemuodoissa
Matkustajakilometrikustannus (€/mkm) alenee 5 % vuoden 2010 tasosta
- VI. HSL myötävaikuttaa joukkoliikenne-investointien toteuttamiseen
- VII. Joukkoliikennepalvelut perustuvat vahvaan kumppanuuteen palveluntuottajien kanssa
- VIII. Matkustaminen ja työskentely joukkoliikennevälineissä on turvallista
- IX. HSL ottaa käyttöön uuden palvelutasoltaan ja hinnaltaan joustavan älyliikenteen joukkoliikennemuodon, jonka avulla houkutellessaan merkittävästi uusia matkustajia aiemmista henkilöautoilijoista

3. HSL edistää vähäpäästöistä liikennettä

- I. Ympäristöystävällistä liikennejärjestelmää edistetään HLJ:n mukaisesti
- II. Joukkoliikenteen runko rakentuu raideliikenteen varaan
- III. Joukkoliikenteen päästöt ovat vähentyneet
CO₂-päästöt – 50 %
NO_x-päästöt - 80%
Partikkelipäästöt - 80%
- IV. Joukkoliikenteen meluhaittoja vähennetään

4. HSL on aktiivinen liikennepoliittinen vaikuttaja

- I. HSL toimii aktiivisesti keskeisten liikennepoliittisten toimijoiden verkostossa
- II. HSL nostaa aktiivisesti julkiseen keskusteluun ja päätöksentekoon tärkeitä liikennepoliittisia aiheita, jotka edistävät HSL:n strategisten tavoitteiden toteutumista
- III. HLJ ohjaa seudun liikennepoliittikkaa
- IV. HLJ:llä ja sen toteutuksella vaikutetaan maankäyttöratkaisujen ja liikenneinvestointien yhteensovittamiseen Helsingin seudulla
- V. HSL:n julkisuuskuva on hyvä

5. HSL:n toiminta tukee omistajakuntien ja metropolialueen kehittämistavoitteita

- I. HSL toteuttaa joukkoliikennepalveluja suunnitelmallisesti liikkumistarpeen ja maankäytön kehittämisen kanssa
- II. Kaikki Helsingin seudun kunnat ovat HSL:n jäseniä
- III. HSL:n toiminta perustuu monipuoliseen ja pitkäjänteiseen vuorovaikutukseen omistajien, asiakkaiden ja sidosryhmien kanssa
- IV. HLJ:n mukaiset korkealuokkaiset ja ekotehokkaat liikkumis- ja kuljetusmahdollisuudet edistävät Helsingin seudun kehitystä ja hyvinvointia

6. HSL:ssä työskentelee innostunut ja asiantunteva henkilöstö

- I. HSL:n johtamiskulttuuri ja –järjestelmä motivoi ja luo edellytykset tulokselliselle työnteolle ja jokaista työntekijää arvostavalle ilmapiirille
- II. HSL on kansainvälisesti aktiivinen ja tunnettu liikenteen osaaja. Henkilöstön ammattitaito on huipputasoa.
- III. Koko henkilökunnan osaamista hyödynnetään ja kehitetään

2 TOIMINTA- JA TALOUSSUUNNITELMA 2014 – 2016

HSL:n toiminta- ja taloussuunnitelma on laadittu kolmeksi vuodeksi, joista ensimmäinen on talousarviovuosi.

HSL:n perussopimuksen mukaan hallitus laatii ehdotuksen taloussuunnitelmaksi. Hallituksen laatimasta ehdotuksesta on pyydetty jäsenkuntien lausunnot, jotka on liitettävä yhtymäkokoukselle annettavaan talousarvioehdotukseen. Hyväksytty talousarvio ja taloussuunnitelma tulee toimittaa jäsenkunnille joulukuun 15. päivään mennessä.

Toiminta- ja taloussuunnitelman perusteina ovat:

- HSL:n strategia,
- Voimassa oleva toiminta- ja taloussuunnitelma 2013 – 2015,
- Hyväksytty liikennöintisuunnitelma 2013 – 2014 ja pidemmän aikavälin suunnitelmat,
- Toteutumatiedot vuodelta 2012 sekä vuoden 2013 toteutumaennuste.

Taloussuunnitelma vuosille 2015 – 2016 on laadittu vuoden 2014 kustannustasoon.

2.1 Toimintaympäristö

Viime vuodenvaihteessa Helsingin seudun väkiluku oli 1 384 000 henkeä. Väestö kasvoi 7 400 hengellä (1,3 %) vuonna 2012, mikä oli 70 % koko maan väestön kasvusta. Edellisen kerran seudulla yllettiin suurempaan kasvuun vuonna 1970.

Seudun väestön kasvu suuntautui edellisvuosia vahvemmin pääkaupunkiseudulle, jossa asukasluku nousi viime vuonna 15 000:lla (1,4 %). Vuonna 2012 Helsingin väestö kasvoi 8 500 hengellä (1,4 %), Espoon 4 300 hengellä (1,7 %) ja Vantaan 2 100 hengellä (1,0 %). Kehysalueella väestö lisääntyi 2 400 hengellä (0,8 %).

Luonnollisen kasvun osuus (syntyneiden enemmitys kuolleisiin verrattuna) oli 6 700 henkeä (0,5 %) väestöstä. Kotimainen muuttovoitto nousi 3 600 henkeen (0,3 %). Ulkomainen muuttovoitto (maahanmuuton ja maastamuuton erotus) pysyi samalla korkealla tasolla kuin edellisvuonna ja oli 7 100 henkeä (0,5 %).

Työvoimatutkimuksen mukaan seudulla oli viimeksi kuluneen vuoden aikana 710 000 työllistä ja 751 000 työpaikkaa.

Keväällä 2013 Suomi on taantumassa ja kansantalouden tuotannon alamäki koko maassa jatkuu. Tilastokeskuksen mukaan tuotanto laski vuoden 2013 helmikuussa 2,9 % vuotta aiemmasta. Lasku on jatkunut yhdeksän kuukautta, ja tuotanto väheni helmikuussa eniten tänä aikana. Viimeisten ennusteiden mukaan vähäistä nousua on odotettavissa vasta vuoden 2014 aikana, mutta kasvun arvioidaan jatkuvan vaimeana pitkään.

2.2 Talousarvion sitovuus

Talousarviossa sitoviksi määrärahoiksi esitetään kuntayhtymän toimintamenoja ja investointimenoja ja sitovaksi tuloarvioksi kuntaosuuksia. Kuntayhtymän taloudessa ja toiminnassa on noudatettava talousarviota ja sen muuttamisesta päättää yhtymäkokous.

Talousarvio ei sisällä peruspääomalle maksettavaa korkoa.

Talousarvion sitovat erät:

	TA 2013	TAE 2014	Ero TAE2014/TA 2013	
	Eur	Eur	Eur	%
Toimintamenot	586 550 000	608 300 000	21 750 000	3,7
Investointimenot	18 000 000	22 175 000	4 175 000	23,2
Kuntaosuudet	291 379 000	298 642 000	7 263 000	2,5

2.3 Strategiasuunnitelma 2014 -2016

HSL:n strategiassa 2018 määritelty HSL:n perustehtävä on tarjota kattavat liikkumismahdollisuudet ja luoda edellytykset elinvoimaiselle ja viihtyisälle Helsingin seudulle. Tavoitetilassa vuonna 2018 Helsingin seudulla on Euroopan toimivin liikennejärjestelmä ja tyytyväisimmät joukkoliikenteen käyttäjät.

2.3.1 Helsingin seudulla on hyvin toimiva liikennejärjestelmä

HLJ luo perustan hyvin toimivalle liikennejärjestelmälle ja edistää seudun kilpailukykyä

Valtion ja Helsingin seudun kuntien välinen maankäytön, asumisen ja liikenteen (MAL) aiesopimus vuosille 2012–2015 allekirjoitettiin 20.6.2012. Aiesopimus on valmisteltu liikenneministeriön, ympäristöministeriön, Liikenneviraston, Uudenmaan ELY-keskuksen ja Helsingin seudun 14 kunnan sekä HSL:n yhteistyönä. Aiesopimuksen valmistelun lähtökohtana oli liikenteen osalta Helsingin seudun liikennejärjestelmäpäätös (HLJ 2011: HSL:n hallitus 29.3.2011 ja KUUMA-hallitus 19.4.2011). Vuosina 2014–2015 MAL-aiesopimuksen toteutumista edistetään ja seurataan yhteistyötahojen kanssa. HSL:n HLJ-projekti vastaa yhteistyössä Uudenmaan ELY-keskuksen kanssa aiesopimuksen liikenneosion seurannasta ja työtä ohjaa HSL:n HLJ-toimikunta.

HLJ 2011:n ja sen jatkotoinä laadittujen Helsingin seudun liityntäpysäköintistrategian, liikenneturvallisuusstrategian ja pyöräilyn pääverkon ja laatukäytävien toteuttamista edistetään ja seurataan yhteistyössä muiden vastuutahojen kanssa. HLJ-toimikunnan asettamat yhteistyöryhmät osallistuvat seurannan toteutukseen. Helsingin seudun pääväylä- ja ratainvestointien toteutumisen seurantaa jatketaan ja seurantamenetelmiä kehitetään edelleen.

HLJ 2011 liikenteen infrastruktuurin kehittämisen kärkihankkeen Metropolialueen infrastruktuurin pienet kustannustehokkaat hankkeet (KUHA) -ohjelmointia jatketaan jatkuvana ja vuosittain toistuvana prosessina osana liikennejärjestelmäsuunnittelua ja ohjelmoinnin menetelmiä kehitetään.

HSL huolehtii siitä, että MAL-aiesopimuksen ja HLJ 2011:n toteuttamisen edistämisen ja seurannan tueksi on riittävät tietoaineistot ja analyysit muun muassa liikkumisen palvelutaso- ja saavutettavuustarkasteluista.

HLJ 2015:n valmistelu ja yhteistyö seudun maankäyttösuunnitelman kanssa

Helsingin seudun liikennejärjestelmäsuunnitelma (HLJ 2015) valmistellaan HSL:n hallituksen lokakuussa 2012 hyväksymän puiteohjelman mukaisesti. Valmistelutyö kohdistuu TTS-kaudella vuosiin 2014–2015.

HLJ 2015 ohjelmoidaan, valmistellaan ja yhteensovitetään seudun 14 kunnan yhteisen maankäyttösuunnitelman kanssa. HLJ 2015:n lähtökohtana on ensimmäinen Helsingin seudun 14 kunnan alueelle laadittu liikennejärjestelmäsuunnitelma HLJ 2011 ja sen yhteydessä tuotetut aineistot, toimintaympäristössä tapahtuneet muutokset, valtioneuvoston liikennepoliittinen selonteko, Helsingin seudun MAL-yhteistyö ja MAL-aiesopimus, Uudenmaan maakuntakaava sekä muut valtakunnalliset ja seudulliset lähtökohdat ja tavoitteet. Kehittämisstrategian runko muodostetaan HLJ-strategiaselvityksessä, jossa luodaan lähtökohtia koko suunnitelman valmistelulle, täydentäville osaselvityksille ja vaikutusten arvioinnille sekä HLJ 2011 kehittämisohjelman tarkistamiselle.

HLJ 2015 -suunnitelmassa määritellään seudun liikennejärjestelmän kehittämistarpeet, tavoitteet ja kehittämisstrategia sekä muodostetaan, arvioidaan ja priorisoidaan tärkeimmät kehittämistoimenpiteet. HLJ 2015 on HLJ 2011:ta syventävä prosessi, jossa liikennejärjestelmäsuunnitelma tarkistetaan ja yhteen sovitetään seudun maankäyttösuunnitelman kanssa. Tavoitteena on konkretisoida entistä paremmin, mitä liikennejärjestelmän kehittämiseksi tulee tehdä tarpeet, tavoitteet ja käytössä olevat resurssit huomioon ottaen.

Liikennetutkimukset ja -ennusteet sekä vaikutusten arviointi (SOVA) tukevat suunnittelua merkittäväällä tavalla sen eri vaiheissa. HLJ 2015:n vaatimat tutkimukset toteutetaan HLJ-prosessin edellyttämässä aikataulussa. Vuosina 2012–2014 toteutettavan tavaraliikenteen tutkimuskokonaisuuden tulokset valmistuvat vuonna 2014, jolloin niiden avulla tarkennetaan liikenne-ennustemallijärjestelmää tavaraliikenteen mallien osalta. Liikenne-ennustemallien ja muiden menetelmien kehittämistä (mm. saavutettavuusanalyysit ja palvelutasotarkastelut) jatketaan. Liikennetilannetta kuvaavia tilasto- ja muita tietoja sekä tiedonhankintamenetelmiä ylläpidetään ja kehitetään.

Vaikutusten arviointi tukee valmistelutyötä, vuorovaikutusta ja päätöksentekoa. Vaikutusten arviointia, vuorovaikutusten ja osallistamista tehdään yhteistyössä maankäyttösuunnitelman valmisteluprosessin kanssa.

HLJ 2015 -luonnoksesta pyydetään lausunnot ja kannanotot syksyllä 2014. Liikennejärjestelmäpäätös tehdään alkuvuodesta 2015 HLJ 2015:n puiteohjelman mukaisesti.

Maankäyttösuunnitelma ja HLJ 2015 muodostavat yhteensovitetut lähtökohdat seuraavalle MAL-aiesopimukselle 2016–2019, joka valmistellaan vuonna 2015. Siinä maankäyttö ja liikennejärjestelmä perustuvat yhteiseen seudulliseen maankäytön suunnitelmaan ja siihen liittyvään liikennejärjestelmäsuunnitelmaan.

Tutkimus- ja kehittämistoiminta

Lippulajitutkimuksia toteutetaan hallituksen TTS-kausille määrittelemissä aikatauluissa, pääosin eri vuosina eri joukkoliikennemuodoissa. Vuonna 2014 tehdään raitiovaunujen ja Jokeribussilinjan (avorahastus) lippulajitutkimukset. Vuosina 2015–16 tehtävät lippulajitutkimukset päätetään myöhemmin, koska niihin vaikuttavat tariffiuudistuksen ja suurten joukkoliikennehankkeiden etenemisaikataulu.

Valmistellaan ja toteutetaan Jokeri2:n vaikutusselvitys 2014–2015. Ohjelmoidaan ja käynnistetään suurten ratahankkeiden (Kehärata ja Länsimetro) sekä Taksa- ja lippujärjestelmän (TLJ 2016) vaikutusselvitykset (ns. ennen–jälkeen -tutkimukset). Hankkeiden vaikutuksia koko liikennejärjestelmään pyritään selvittämään mahdollisimman kattavasti. Tämänhetkisen aikataulutiedon mukaan selvityksistä ensimmäinen on Kehäratatutkimuksen ennen-osa syksyllä 2014. Liikennevirasto on jo ilmaissut kiinnostuksensa yhteistyöhön ainakin Kehärataa koskevassa selvityksessä. Kehäradan jälkeen-osan yhteydessä tutkitaan Lentoaseman henkilöliikennettä yhteistyössä Finavian kanssa. Ratahankkeiden jälkeen-vaiheen yhtenä osana toteutetaan myös lippulajitutkimukset.

Vuonna 2014 toteutetaan joukkoliikennelippujen hintajoustoselvitys.

2.3.2 HSL tarjoaa asiakkailleen laadukkaat, kustannustehokkaat ja kohtuuhintaiset joukkoliikennepalvelut

Vuonna 2014 viimeistellään 2013 aloitettu Länsimetron liityntälinjastosuunnitelma sekä 2013 aloitettava koko raitiolinjaston linjastosuunnitelma. HSL osallistuu yhdessä Helsingin, Espoon ja Liikenneviraston kanssa tehtävään Raide-Jokerin hankesuunnitteluun.

Joukkoliikenteen asiakastyytyväisyyttä ja laatua tutkitaan ympäri vuoden. Tietojärjestelmiä kehitetään, jotta dataa voidaan analysoida nykyistä paremmin ja avata yleisölle. Täsmätutkimusten avulla annetaan suunnittelijoille heidän tarvitsemaansa tietoa.

Tyytyväisten matkustajien osuus:

2010	2011	2012	2013	2014	2015	2018
85,3 %	83,4 %	81,7 %	83,8 %	84,0 %	84,2 %	84,8 %

HSL osallistuu kansainväliseen BEST-tutkimukseen, jossa tutkitaan yhtenäisellä tavalla Pohjoismaiden pääkaupunkien sekä eräiden Keski-Euroopan kaupunkien asukkaiden tyytyväisyyttä joukkoliikenteeseen.

Joukkoliikenteen tuottavuus

Tuottavuus lisääntyy kaikissa joukkoliikennemuodoissa. Matkustajakilometrikustannus (€/matkustajakilometri, korjattuna kustannusten nousun vaikutuksella) alenee vuoteen 2018 mennessä 5% vuoden 2010 tasosta.

HSL myötävaikuttaa joukkoliikenneinvestointien toteutumiseen

HSL osallistuu aiempien vuosien tapaan aktiivisesti kuntien ja Liikenneviraston vetovastuulla olevien suurten joukkoliikenteen infrastruktuurihankkeiden hankesuunnitteluun ja toteutuksen valvontaan.

Joukkoliikennepalvelut perustuvat vahvaan kumppanuuteen palveluntuottajien kanssa

HSL tekee yhteistyötä liikennöitsijöiden kanssa kilpailutetun bussiliikenteen hankintaperiaatteiden kehittämiseksi. Tarjousvertailussa ja sopimusehdoissa keskitytään HSL:n strategisten tavoitteiden edistämiseen ja yksinkertaistetaan kilpailuttamismallia mahdollisuuksien mukaan. Sopimuskauden aikaista liikenteen hoidon seurantaan tehostetaan ja säännöllistä raportointia nopeutetaan.

Erityinen bussiliikenteen hankinta lähitulevaisuudessa on Kirkkonummella ja Sipoossa 2014 alkava HSL-liikenne. Näillä alueilla tullaan käyttämään 2012 valmistellun järjestämistapaselvityksen perusteella uusia hankinta- ja sopimusmalleja. Nykyisen U-liikenteen lippuyhteistyön sopimusrakenne päivitetään siirtymäkauden jälkeen joukkoliikennelain ja palvelusopimusasetuksen mukaiseksi.

Toinen haastava bussiliikenteen hankintatehtävä on Kehäradan ja Länsimetron liityntäliikenteen järjestäminen tilanteessa, jossa suuri osa nykyisistä sopimuksista päättyy eivätkä sopimuskaudet kaikilta osin sovi sujuvasti liikennejärjestelmän muutosajankohtiin. Liityntäliikenteeseen siirtymisellä on saavutettava huomattavia säästöjä bussien liikennöintikustannuksissa, kun raideliikenteen kustannukset kasvavat uusien rataosuuksien ja junien käyttöönoton takia.

Yhteistyöllä raideliikenteen operaattorien kanssa varmistetaan palvelu- ja kustannuskehityksen hallinta ja pitkäjänteinen suunnittelu. HSL osallistuu uuden raidekaluston hankintaprojekteihin. HSL:n, LVM:n ja VR:n välinen sopimusratkaisu lähijunaliikenteen 3.vyöhykkeestä ja HSL-alueen laajenemisesta on saatava neuvoteltua tulemaan voimaan 2013.

HSL valmistautuu kilpailun avaamiseen junaliikenteessä niin, että nykyisen VR-sopimuksen päättyttyä 2017 lopussa ostettu lähijunaliikenne voitaisiin hankkia tarjouskilpailulla. Valmistautuminen tapahtuu aikataulutetun ohjelman mukaisesti:

- yhteistyössä Liikenneviraston ja Trafín kanssa edistämällä tasapuolisten markkinaedellytysten syntymistä
- seuraamalla junakilpailun avaamista koskevien EU-säädösten valmistelua ja toimeenpanoa
- keräämällä tietoa muualla toteutuneista kilpailutuksista
- perehdyttämällä omaa henkilökuntaa lähijunaliikenteen suunnitteluun ja järjestämiseen

Joukkoliikenteen toimintaedellytykset

Joukkoliikenteen toimintaedellytyksistä huolehditaan myös liikenteen häiriöiden aikana. Kehitetään jokapäiväisten häiriöiden ja häiriötilanteiden hallintaa yhdessä liikennöitsijöiden, muiden viranomaisten ja sidosryhmien kanssa.

Häiriönhallintaa ja yhteistoimintaa kehitetään mm. integroimalla suunnitelmia ja järjestämällä toimintakykyä testaavia harjoituksia ja eri toimijoiden yhteisiä koulutustilaisuuksia. Lisäksi erityisesti isojen tapahtumien ja suurien poikkeustilanteiden hallintaa jatketaan osallistumalla Uudenmaan tieliikennekeskuksen toimintaan. Joukkoliikenteen palvelutasoa sopeutetaan häiriötilanteen vaatimalla tavalla ja viestitään mahdollisimman tehokkaasti tehdyistä toimenpiteistä. Häiriönhallinnan tueksi tehdään toimenpidekortteja erilaisista häiriötilanteista helpottamaan ja yhdenmukaistamaan toimenpiteitä.

Varautumista lisä- ja poikkeusliikenteen järjestämiseen tehostetaan yhteistyössä liikennöitsijöiden kanssa.

Joukkoliikenteen reittikatujen talviajan kunnossapitoa kehitetään edelleen suunnitteluyhteistyössä kadunpitäjien kanssa. Lisäksi varaudutaan ennakolta kieltämällä pysäköintiä talvisin ongelmallisimmista paikoista. Reittikatujen ylläpitoa haittaavia rakenteellisia esteitä vähennetään pienten parannustoimenpiteiden avulla. Rakenteellisia esteitä ja hidasteita pyritään jatkossa poistamaan jo liikennesuunnitteluvaiheessa. Erityinen huomio kiinnitetään meneillään olevien suurten liikennehankkeiden toteuttamiseen ja niistä aiheutuviin laajoihin liikenteen poikkeusjärjestelyihin.

Yhdenmukaistetaan pysäkki-ilmettä koko HSL-alueella ja varaudutaan siitä sekä linjanumeroinnin muuttamisesta koituviin kustannuksiin staattisen infon osalta vuosina 2015 ja 2016.

Joukkoliikenteen luotettavuus

Liikennöitsijäyhteistyössä ja sopimuksissa korostetaan liikenteen laadun ja luotettavuuden parantamista. HSL:n tekee suunnittelu- ja sopimussyhteistyötä VR:n, Liikenneviraston ja LVM:n kanssa lähijunaliikenteen palvelujen ja toimintaedellytysten kehittämiseksi.

Poikkeus- ja häiriötilanteiden liikenteen järjestämistä kehitetään uusilla sopimus- ja yhteistyömalleilla liikenteen luotettavuuden parantamiseksi. Ajamattomien lähtöjen osuutta lähijuna-, raitio- ja bussiliikenteessä alennetaan vuosittain, ja metrossa ja lauttaliikenteessä turvataan luotettavuuden säilyminen korkealla tasolla

Kuljettajien kouluttamista kehitetään jatkuvasti asiakaspalautteita seuraamalla ja uuden koulutusmateriaalin tuottamisella. Lisäksi koulutuksiin on lisätty HSL:n omien suunnittelijoiden osuutta. Kuljettajakoulutuksen tehokkuutta mitataan mm. ASTY-tutkimuksen tuloksilla. Koska suurin osa HSL:lle tulleesta matkustajapalautteesta koskee kuljettajan toimintaa, panostamme vuonna 2014 ongelmakohtien tarkempaan selvittämiseen ja toimenpiteiden kohdistamiseen.

Joukkoliikenteen tuotannon laadun, esim. kaluston kunnan ja siisteyden sekä kuljettajien toiminnan, seurantaa kehitetään hyödyntämällä myös ulkoistettuja tutkimuspalveluja.

Liikenteen luotettavuuden kehitystavoite:

	2012	2013	2014	2015	2016
Bussiliikenne	99,87 %	99,87 %	99,88 %	99,90 %	99,90 %
Junaliikenne	99,04 %	99,36 %	99,40 %	99,45 %	99,50 %
Raitiotieliikenne	99,42 %	99,42 %	99,42 %	99,42 %	99,42 %
Metrolinjakaluste	99,90%	99,90 %	99,90 %	99,90 %	99,90 %

Kuljettajien kouluttamista kehitetään jatkuvasti asiakaspalautteita seuraamalla ja uuden koulutusmateriaalin tuottamisella. Lisäksi koulutuksiin on lisätty HSL:n omien suunnittelijoiden osuutta. Kuljettajakoulutuksen tehokkuutta mitataan mm. ASTY-tutkimuksen tuloksilla. Koska suurin osa HSL:lle tulleesta matkustajapalautteesta koskee kuljettajan toimintaa, panostamme vuonna 2014 ongelmakohtien tarkempaan selvittämiseen ja toimenpiteiden kohdistamiseen.

Joukkoliikenteen tuotannon laadun, esim. kaluston kunnon ja siisteyden sekä kuljettajien toiminnan, seurantaa kehitetään hyödyntämällä myös ulkoistettuja tutkimuspalveluja.

Matkustaminen ja työskentely joukkoliikennevälineissä on turvallista

Joukkoliikenteen turvallisuusstrategiaa 2012 – 2016 ja siihen liittyvää toimenpideohjelmaa toteutetaan yhdessä aiesopimukseen liittyneiden kanssa.

Kehitetään suunnittelukaudella Helsingin seudun linja-autoliikenteen keskitetty turvallisuusvalvomo yhteistyössä liikennöitsijöiden, muiden viranomaisten ja sidosryhmien kanssa. Turvallisuusvalvomo vastaa tilannekuvan luomisesta, kuljettajien ja matkustajien hätäilmoitusten vastaanotosta ja käsittelystä sekä järjestyksenpitopartioiden tai viranomaisten ohjauksesta perille apua tarvitsevaan kohteeseen.

Järjestetään vuoden 2013 lopulla Joukkoliikenteen turvallisuusstrategian toimenpideohjelman seurantakokous ja käynnistetään strategian 2017 – 2021 laatiminen. Strategian päivitys valmistuu TTS – kauden viimeisenä vuonna 2016. Toteutetaan valmiussuunnitelman toimenpiteet yhteistyössä liikennöitsijöiden, jäsenkuntien ja muiden viranomaisten kanssa, tärkeimpänä kohteena Kampin keskus.

Analysoidaan ja selkeytetään turvallisuuteen liittyvät tehtävät sekä vastuut. Lisätään turvallisuuteen liittyvät tehtävät osastojen tehtäviin ja tuotteisiin sekä henkilöiden tehtäväkuvauksiin. Laaditaan suunnitelma Joukkoliikenteen turvallisuusstrategian toimenpideohjelman toteuttamisesta ja toimenpiteiden tärkeysjärjestyksestä vuosina 2014 – 2016 sekä sisällytetään suunnitelma HSL:n toiminnan ja talouden suunnitteluun. Niiden toteutumista seurataan tuloskortissa.

HSL ottaa käyttöön uuden palvelutasoltaan ja hinnaltaan joustavan älyliikenteen joukkoliikennemuodon, jonka avulla houkutellessaan merkittävästi uusia matkustajia aiemmista henkilöautoilijoista

Kutsuplus on maailmanlaajuisesti ainutlaatuinen, uusi kutsujoukkoliikennemuoto joka tulee täydentämään nykyistä joukkoliikennetarjontaa ja tarjoamaan kilpailukykyisen vaihtoehdon henkilöautomatkalle. Tosiaikaisen, automatisoidun ohjaus- ja palvelujärjestelmän tehokkuus perustuu siihen että matkan tilaaminen, maksaminen ja reittioptimoidut kuljettajan ajo-ohjeet saadaan muutamassa sekunnissa. Samaan suuntaan matkustavia saadaan tehokkaasti kerättyä samaan autoon.

Kutsuplus-liikenteen laajentamisen valmistelu on käynnistetty. Autojen määrä nostetaan vuoden 2014 alussa nykyisestä 10 autosta 15 autoon. Kapasiteettia pyritään nostamaan 30:een 2014 maaliskuuhun mennessä ja edelleen 45:een vuoden 2014 toukokuuhun mennessä. Vuoden 2015 alkuun suunniteltu automäärä on 60 ja vuoden 2016 alkuun mennessä 100. Tämän lisäksi ruuhkahuippuja tasaamaan pyritään saamaan lisäkapasiteettia ajoneuvotuntimäärällä mitattuna 25% jatkuvasti liikennöivien autojen tueksi.

Vuoden 2014 alusta alkaen siirrytään yhdestä ajovuorosta kahteen ajovuoroon, jolloin tehokas palveluaika laajenee noin 16 tuntiin. Tällöin myös ruuhka-aikojen kysyntään voidaan vastata huomattavasti nykyistä tehokkaammin.

Lipputulosten arvioidaan kattavan noin 25% liikennöintikorvauksista vuonna 2014, noin 60% vuonna 2015 ja noin 80% vuonna 2016. Vuosien 2015-16 lipputulosten jakauma kunnittain tulee tarkentumaan, kun saadaan tilastollista matkustustietoa ja kun väestörekisteritietoja päivitetään tässä yhteydessä.

Palvelun kehitystyö jatkuu. Potentiaalisten asiakassegmenttien tarpeet pyritään ottamaan tarkoin huomioon kehitystyössä.

Koko seudun asukkaille on tarjolla reaaliaikainen, luotettava ja helppokäyttöinen informaatio matkalla ja matkan aikana.

Matkalippujärjestelmän kehittäminen

Helsingin seudun matkalippujärjestelmä on käytössä kaikissa HSL -kunnissa. Kolmannella vyöhykkeellä (Kerava, Kirkkonummi ja Sipoo) ovat käytössä myös VR:n liput junissa sekä valtakunnallisen kilometritariffin mukaiset bussiliput U-liikenteen busseissa. Matkalippujärjestelmään kuuluvat taksa- ja lippujärjestelmä, lippujen myyntijärjestelmä ja niiden tekninen toteutus (matkakorttijärjestelmä).

Matkalippujärjestelmän uudistamista ja ajantasaisen matkustajainformaation kehittämistä jatketaan. Matkakorttijärjestelmä uusitaan ja samalla toteutetaan ajantasainen matkustajainformaatiojärjestelmä koko seudulle vuoden 2015 loppuun mennessä. Lippu- ja informaatiojärjestelmä (LIJ2014) -hankkeen toimittaja on Tieto Finland Oy.

LIJ-hankkeen laiteasennukset alkavat kesällä 2014 ja jatkuvat vuoden 2015 loppupuolelle. Koekäytöt käynnistyvät kesällä 2014. Myyntijärjestelmiä otetaan käyttöön vaiheittain syksystä 2014 alkaen.

Tiiviissä yhteistyössä LIJ-hankkeen kanssa valmistellaan tulevaisuuden taksa- ja lippujärjestelmää (TLJ2016). Uudessa vyöhykejärjestelmässä (ns. kaarimalli) vyöhykekaarten rajat perustuvat ensisijaisesti etäisyyteen Helsingin keskustasta. Pääkaupunkiseudun alueella (Helsinki, Espoo, Kauniainen, Vantaa) on minimiostoksena kaksi kaarta. Vuonna 2013 suunnitellaan alustava palvelupolku uuteen taksa- ja lippujärjestelmään ja työtä jatketaan vuonna 2014. LIJ- ja TLJ-hankkeista viestitään hankkeiden edetessä vuonna 2013 valmistuvan viestintäsuunnitelman mukaan. Uusi kaarimalli otetaan käyttöön aikaisintaan vuoden 2016 alussa.

Nykyiseen matkakorttijärjestelmään toteutetaan vain välttämättömät muutokset. Niihin kuuluvat mahdolliset laajennukset ns. kolmannen vyöhykkeen kuntiin (Järvenpää, Nurmijärvi, Tuusula ja Vihti). Järjestelmän ylläpito hoidetaan HSL:n ja Enfo Oyj:n välisen palvelusopimuksen mukaan. Toimintaa tehostetaan vuosittain siten, että kustannukset alenevat keskimäärin 3 % (kun yleistä kustannustason nousua ei oteta huomioon). Sopimus on voimassa 31.1.2014 asti. Sopimuksen jatkoa koskevat neuvottelut käydään vuoden 2013 aikana.

Lipunmyynnin kustannustehokkuutta parannetaan mm. kehittämällä lipunmyyntisopimuksia ja tehostamalla lippuautomaattien käyttöä. Matkakortin nettipalvelun ensimmäinen vaihe otettiin käyttöön vuonna 2013, jolloin asiakas voi tarkistaa matkakortin tiedot Internetissä. Matkakortin latauspalvelu toteutetaan LIJ-hankkeen yhteydessä. Vuonna 2013 laadittavan lipunmyynnin kehittämisselvityksen perusteella linjataan lipunmyynnin kehittämistavoitteet vuosille 2014–2018.

Matkakorttien yhteiskäytön edistäminen

HSL:n ja matkakorttijärjestelmän alueellinen laajeneminen toisi HSL:n matkakortin yhä useamman kunnan asukkaiden käyttöön, jolloin HSL:n matkakortti korvaisi muut matkaliput ja -kortit. HSL tukee asiantuntijana suurten ja keskisuurten kaupunkien lippu- ja maksujärjestelmän kehittämishankkeen etenemistä.

Matkustajainformaatiojärjestelmät

Matkustajainformaatiojärjestelmiä ovat ajoneuvoissa, pysäkeillä ja terminaaleissa olevat informaatiojärjestelmät sekä netissä ja mobiilipalveluina tarjottavat asiakassovellukset. Yksilöllistä ja reaaliaikaista tietopalvelutarjontaa kehitetään edelleen. Netissä olevien palveluiden käytettävyyttä parannetaan, niitä voi räätälöidä yhä paremmin omiin tarpeisiin sopiviksi sekä käyttää erilaisilla päätelaitteilla.

Nykyisten informaatiojärjestelmien ja tulevan seudullisen matkustajainformaatiojärjestelmän (LIJ2014-hanke) välistä tehtäväjakoa on tarkennettu. Nykyinen, vain raitioliikenteessä sekä osassa bussiliikennettä käytössä oleva Helmi-järjestelmä tarjoaa liikennevaloetudet ja ajantasaisen matkustajainformaation ajoneuvon sisälle, osalle pysäkkejä sekä internetiin. Helmi-laitteiden käyttöä tehostetaan parantamalla laadunvalvontaa. Helmi-järjestelmä korvataan LIJ-hankkeen myötä uudella järjestelmällä. Informaatiojärjestelmien ohjauksessa käytetään jatkossakin pääosin nykyjärjestelmiä, joihin tehdään tarvittavat laajennukset.

Informaatiojärjestelmien korvautuvuus LIJ-hankkeessa tarkentuu alkukesän 2013 aikana. Korvattavia järjestelmiä laajennetaan vain, jos laajennuksen hyödyt ylittävät kustannukset järjestelmien elinkaaren aikana.

HSL jatkaa liityntäpysäköinnin sähköisen informaation kehittämistä yhteistyössä eri osapuolten kanssa.

Joukkoliikenteen tietojärjestelmät

Joukkoliikenteen tietojärjestelmät (Toimiala-IT) tukevat joukkoliikenteen laadukasta suunnittelua ja järjestämistä. Näitä ovat mm. Joukkoliikennerekisteri JORE, aikataulusuunnittelussa käytetty HASTUS, muuttuvan liikenteen ohjelma MUULI, Liikennöintikorvausten laskentasovellus KOLA, L-info, JOUKO-linjojen tilaussovellus, kuljettajien perehdytyssovellus, kuljettajien koulutuksen seurantasovellus, matkustajalaskentajärjestelmä ja asiakaspalautejärjestelmä sekä linjastosuunnittelun analyysityökalu LISSU. Järjestelmiä varaudutaan kehittämään käyttäjien tarpeiden mukaan.

Busseissa, junissa ja raitiovaunuissa käytettäviä matkustajalaskentalaiteita (Dilax) varaudutaan hankkimaan lisää. Nykyisten laitteiden käyttöä ja tietojen raportointia tehostetaan.

Asiakaspalvelut

HSL on käynnistänyt asiakasohjelman rakentamisen, joka on tarkoitus lanseerata asiakkaille vuonna 2015. Asiakasohjelman tavoitteena on kasvattaa HSL:n asiakaskantaa, myyntiä ja lipputuloja sekä lisätä joukkoliikenteen suosiota metropolialueella. Aikataulutotteiden sähköistä julkaisemista kehitetään siten, että asiakkaalla on käytössä hyvä valikoima erilaisille päätelaitteille ja erilaisiin käyttötarkoituksiin soveltuvia aikataulupalveluja. Sähköiset palvelut mahdollistavat aikataulujen koostamisen ja julkaisemisen asiakkaan vaihtoehtojen mukaisesti ja alentavat tuntuvasti painototteiden julkaisemiseen sidottuja tuotanto- ja painokustannuksia. Sähköinen julkaiseminen helpottaa muutosten tekemistä myös kesken aikataulukausien.

Asiakkaat saavat henkilökohtaista lipunmyynti- ja neuvontapalvelua HSL:n asiakaspalvelupisteissä Rautatien torilla, Itäkeskuksessa ja Pasilassa sekä liikenneinfokeskuksessa ja asiakaspalautteiden käsittelyssä. Tilapäisiä myyntipisteitä järjestetään kesäisin Kauppatorille palvelemaan Suomenlinnaan menijöitä sekä syksyisin opiskelijoille muutamaaan suurimpaan oppilaitokseen.

Liikenneinfokeskus antaa puhelimitse matkakortti-, tariffi-, reitti- ja aikatauluneuvontaa sekä poikkeusinfoa, tekee kutsuliikennevarauksia (Helsingin Jouko-kaupunginosalinjat) ja vastaanottaa puhelimitse asiakaspalautteita.

Asiakaspalautteita saadaan eniten netissä toimivan palautejärjestelmän kautta. Kaikki eri tavoin saadut palautteet käsitellään viivytyksettä, viimeistään kahden viikon kuluessa. Palautesihteerit vastaavat niihin itse tai toimittavat ne asiantuntijoille vastattavaksi. Kuljettajia ja liikennöintiä koskevat palautteet toimitetaan ao. liikennöitsijän vastattavaksi. Palautteista tuotetaan raportteja toiminnan kehittämistä varten.

Asiakaspalvelun laatua valvotaan mm. seuraamalla jonotus- ja vastausaikoja, palvelusta saatuja asiakaspalautteita sekä tekemällä tutkimuksia (asiakastytyväisyys, Mystery Shopping).

Matkalippujen tarkastus

HSL tarkastaa matkaliput kaikissa HSL-alueen joukkoliikennevälineissä (bussi-, metro-, raitiovaunu-, lähijuna- ja vesiliikenteessä). VR ostaa HSL:ltä VR-lähiliikenteen ja koko maan kaukojunaliikenteen tarkastustoiminnan.

Tehokas matkalippujen tarkastustoiminta vähentää liputta tai virheellisellä matkalipulla matkustavien määrää. Toiminta edistää joukkoliikenteen lipputulojen kertymistä. Vuonna 2014 tavoitteena on pitää tarkastettujen matkustajien määrä vähintään vuoden 2013 tasolla (ennuste 235 matkustajaa / tarkastuspäivä).

Tarkastuksia suunnataan erityisesti niille alueille, liikennevälineisiin ja ajankohtiin, joissa ilman asianmukaista matkalippua matkustaminen on suurinta. Tarkastuksia tehdään säännöllisesti kuitenkin koko HSL-alueella ja kaikissa joukkoliikenteen kulkumuodoissa.

Tarkastusyksikössä on 116 tarkastajan virkaa. Eläkkeelle tai muihin tehtäviin siirtyvien tarkastajien tilalle voidaan rekrytoida uusia tarkastajia vain HSL:n järjestämän tarkastajakurssin kautta. Seuraava tarkastajakurssi järjestetään tarvittaessa vuonna 2014, mikäli tarkastajien määrä laskee merkittävästi vuoden 2013 loppuun mennessä.

Järjestyksenvalvojat toimivat matkalippujen tarkastajia avustavissa tehtävissä. HSL antaa järjestyksenvalvojille tässä työssä vaadittavan koulutuksen. Toiminta lisää matkustajien turvallisuutta sekä matkalippujen tarkastajien työturvallisuutta. Järjestyksenvalvojien käyttämistä matkalippujen tarkastajia avustavissa tehtävissä sekä Kampin terminaalin yöliikenteen lipuntarkastuksissa jatketaan vuosina 2014 - 2016. Joukkoliikenteen avorahastuksen kasvuun varaudutaan lisäämällä matkalippujen tarkastajia avustavien järjestyksenvalvojien määrää.

Matkalippujärjestelmän uudistamiseen liittyen (LIJ- ja TLJ-hankkeet) osallistutaan uuden tarkastajalaitteen kehittämiseen sekä valmistaudutaan henkilöstön kouluttamiseen. Tarkastustoiminnan kehittämiseksi lisätään kansainvälistä yhteistyötä.

HSL käsittelee tarkastusmaksuista tehdyt oikaisuvaatimukset ja valitukset. Lisäksi tarkastajat osallistuvat liikennetutkimusten tekemiseen sekä äkillisten liikennehäiriöiden edellyttämiin opastustehtäviin.

2.3.3 HSL edistää vähäpäästöistä liikennettä

Ympäristöystävällistä liikennejärjestelmää kehitetään HLJ 2011:n tavoitteiden ja aiesopimuksen toteutuksen edistämiseksi. Ympäristöystävällistä liikennejärjestelmää ja sen eri osa-alueita, kuten joukkoliikennettä, kävelyä, pyöräilyä, liityntäpysäköintiä ja liikkumisen ohjausta, edistettiin HLJ 2011:n tavoitteiden ja kehittämislinjausten toteutumista edistämällä. Vähäpäästöisen liikenteen edistäminen on myös keskeinen HLJ 2015:n valmistelun lähtökohta ja tavoite. Osallistutaan strategisen tason vaikutusten arvioinnin kehittämistä palveleviin selvityksiin ja projekteihin.

Joukkoliikenteen runko rakentuu raideliikenteen varaan. HSL osallistuu Helsingin kaupungin poikkihallinnolliseen projektiin, jossa kehitetään raitioliikennettä ja valmistaudutaan sen laajentamiseen.

HSL:n bussiliikenteen hankinnoissa suositaan tarjousvertailussa sekä haitallisia lähipäästöjä että CO₂-kuormitusta vähentäviä ratkaisuja. Tavoite liikenteen hiilidioksidipäästöjen (CO₂) kokonaisvähennykselle on 50 % vuosina 2010 – 2018. Erillisiä päästöjen vähennystoimenpiteitä edistävän ympäristöbonuksen määrää kasvatetaan asteittain saavutettujen tulosten mukaisesti. Vuonna 2014 varataan yhteensä 1 milj.euroa ympäristöbonukseen.

Hybridibussien käyttöä HSL-alueen kaupunkiliikenteessä lisätään kokeilukohteen tulosten perusteella. HSL:n hankinta edistää uusien vähäpäästöisten tekniikka polttoainevaihtoehtojen käyttöönottoa osallistumalla VTT:n Älykäs ja vähähiilistä energiaa käyttävä liikenne –ohjelman tutkimus- ja pilotointihankkeisiin.

Bussiliikenteen päästöjen vähentämistavoite:

	2012	2013	2014	2015	2016
Bussiliikenne, g/matkustajakm					
CO ₂ -päästöt	88,894	- 10,8 %	- 14 %	- 25 %	-30 %
NO _x -päästöt	0,575	- 10,2 %	- 34 %	- 45 %	-55 %
Partikkelipäästöt - 80%	0,008	- 18,4 %	- 42 %	- 50 %	-60 %

Liikkumisen ohjaukseen kuuluvalla työnantajayhteistyöllä on merkittävä vaikutus työmatkaliikenteeseen ja sitä kautta HSL:n ydintavoitteiden saavuttamiseen. Koulujen liikkumisen ohjauksella edistetään paitsi tämän päivän kestävästä liikkumisesta koululaisten, koulujen henkilökunnan ja vanhempien keskuudessa, kasvatetaan myös tulevaisuuden viisaita liikkujia ja pyritään lisäksi ohjaamaan vapaa-ajan liikkumista kestävämpään suuntaan. Lisäksi tehdään yhteistyötä kestävästä liikkumisen palveluntuottajien (mm. yhteiskäyttöautoilu,

kimppakyydit, työsuuhdepyörät) kanssa. Liikkumisen ohjauksen palvelukonseptointia ja työkaluja kehitetään edelleen.

2.3.4 HSL on aktiivinen liikennepoliittinen vaikuttaja

HSL osallistuu Helsingin seudun maankäytön ja liikenteen neuvottelukunnan asioiden valmisteluun tuomalla käsittelyyn MAL-aiesopimuksen toteuttamisen edistämiseen ja seurantaan sekä HLJ 2015 laatimiseen liittyviä asioita. HLJ:n valmistelun ja seurannan johtoryhmänä toimii HSL:n HLJ-toimikunta, jossa on kuntien, valtion ja muiden tärkeiden sidosryhmien edustajat.

HLJ:llä ja sen toteutuksella vaikutetaan maankäyttöratkaisujen ja liikenneinvestointien yhteensovittamiseen Helsingin seudulla. Osallistutaan yhteistyötahojen käynnistämiin liikenneverkkojen ja liikennehankkeiden strategisen tason suunnitteluun ja huolehditaan niissä HSL:n ja HLJ:n tavoitteiden huomioonottamisesta.

Osallistutaan HSL:n kannalta hyödyllisiin yhteistyötahojen tutkimuksiin, selvityksiin ja suunnitelmiin.

HSL tukee junaliikenteen kilpailun avaamista ja varautuu lähijunaliikenteen kilpailuttamista valmisteleviin toimenpiteisiin. HSL osallistuu tilaajaviranomaisten yhteistyöhön laajenevan seudun bussiliikenteen kehittämiseksi ja julkisen rahoituksen sekä palvelujen hankinnan järjestämiseksi tarkoituksenmukaisesti.

2.3.5 HSL:n toiminta tukee omistajakuntien ja metropolialueen kehittämistavoitteita

HSL varautuu Järvenpään ja muiden mahdollisten uusien jäsenkuntien liikenteen sopimusten haltuunottoon ja tarvittavien uusien liikennöintisopimusten järjestämiseen. HSL selvittää vaihtoehtoisia liikenteen järjestämistapoja ja sopimusmalleja edistääkseen uusien jäsenkuntien palvelujen kustannustehokasta kehittämistä.

Yksi HSL:n tärkeimpiä tavoitteita on joukkoliikenteen kulkumuoto-osuuden lisääminen, jota HSL edistää muun muassa aktiivisella uusasiakashankinnalla.

Yleistointien kehittäminen

HSL seuraa ja osallistuu mahdollisuuksien mukaan joukkoliikenteeseen vaikuttavan lainsäädännön ja toimenpanon valmisteluun edistääkseen Helsingin seudun joukkoliikenteen tehokasta ja tarkoituksenmukaista hallintoa, rahoitusta ja operointia.

Yleisten hankintojen kustannustehokkuutta kehitetään sopimusprosesseja täsmentämällä ja yhtenäistämällä. Tiedonhallintaa ja asianhallintajärjestelmää kehitetään edelleen huomioiden edellytykset asiakirjojen sähköiseen säilyttämiseen.

HSL:n organisaatioturvallisuutta kehitetään selkeyttämällä turvallisuuteen liittyviä tehtäviä ja vastuita sekä varmistamalla turvallisuusnäkökulma toiminnassa ja projekteissa.

HSL:n tietoturvan hallintamallin prosessien ja ylläpidon käytäntöjen jalkautus toteutetaan avainhenkilöstölle. Koko henkilöstö koulutetaan tietoturvan hallintamallin ohjeistuksen sisältöön. Tietoliikennepalveluiden kilpailutus toteutetaan suunnittelukauden aikana. Lisäksi tarkistetaan ja suunnitellaan työasemavakion ohjelmistokokonaisuutta ja työasemamäärityksiä.

HSL:n ja HSY:n yhteisen metatietopankin ylläpidon käytännöt ja sisällön tuottaminen määritellään. Metatietoja tullaan lisäämään ja tarkentamaan ja metatietojen päivittämisestä tehdään osa jatkuvaa toimintaa.

Tieto on HSL keskeistä pääomaa, jonka varaan HSL:n tietojärjestelmät pohjautuvat. Tehokkaan ja virheettömän toiminnan kulmakivi on tietojen yhdenmukainen ja yksikäsitteinen ymmärtäminen ja käsittely läpi koko organisaation. Tiedolla johtaminen on tapa toimia, kyse on siis paljon enemmän kuin

tietojärjestelmien uudistamisesta. Tiedolla johtamisen lähtökohtana on strategialähtöinen tarve muuttaa toimintaa. Muutos heijastuu prosesseihin ja toimintatapoihin, joissa tarvitaan todennäköisesti uutta tietoa uusia tilanteita varten. Tietopääoman kehittymistä voidaan parantaa HSL:n tietojohdamisen avulla, jolloin on mahdollista käsitteellistää ja ymmärtää tietopääomaan ja sen kehittymiseen liittyviä ilmiöitä ja sekä hallita tietopääoman muodostumiseen vaikuttavia tekijöitä. Tiedolla johtamisen -hankkeen tavoitteena on luoda HSL-tasoiset raportit ja tunnusluvut indikaattoreineen johtamisen tueksi.

2.3.6 HSL:ssä työskentelee innostunut ja asiantunteva henkilöstö

Henkilöstön määrä

HSL:n toiminnan hoitamiseen tarvittava työpanos on suunnitelman mukaan toimintakauden alkaessa yhteensä 365 henkilötyövuotta ja se kasvaa kauden 2014 aikana 12,8 henkilötyövuodella. Kasvu tulee pääosin määräaikaista henkilöstöstä, joita palkataan LIJ2014-hankkeeseen.

Suunnitelmakauden aikana eläkkeelle on siirtymässä arviolta 15 työntekijää. Kauden aikana pyritään lisäämään henkilöstömuutosten ennakoimista ja niihin varautumista sekä selvitetään vaihtoehtoja määräaikaisten työvoimatarpeen kattamiseen.

Henkilöstösuunnittelulla tuetaan ja varmistetaan HSL:n strategisten tavoitteiden toteutumista. Tavoitteena on, että sekä henkilöstön määrä että osaaminen vastaavat toiminnan kulloinkin asettamia vaatimuksia. Kehittämistä ja toimenpiteitä suunnitellaan henkilöstöstrategian pohjalta. Henkilöstöprosesseja kehitetään myös hyödyntämällä uusia henkilötietojärjestelmiä.

Koko henkilökunnan osaamista hyödynnetään ja kehitetään

HSL:n osaamisen kehittämisen strategialähtöisyyttä ja suunnitelmallisuutta parannetaan osaamisen kehittämisjärjestelmän avulla. Toimenpiteet perustuvat tunnistettuihin osaamisiin, jotka on osaamisen luonteen ja kehittämisen aikajänteen mukaan jaettu kolmeen ryhmään: strateginen osaaminen, ammatillinen ja esimiesosaaminen, yhteinen osaaminen. Osaamisille on asetettu tavoitteet, ja osaamisen kehittymistä seurataan vuosittain osana tavoite- ja kehityskeskusteluja.

Strategisen osaamisen kehittämistä varten tehdään erillinen pidemmän aikavälin suunnitelma. Ammatillisen ja yhteisen osaamisen kehittyminen varmistetaan vuosittain tehtävillä suunnitelmilla. Esimiesosaamista vahvistetaan määrittelemällä ja toteuttamalla esimiesten kehitysmispolku.

Osaamisen kehittämisessä hyödynnetään monipuolisesti erilaisia kehittämisen keinoja. Samalla pyritään lisäämään sisäistä henkilökiertoa ja rakentamaan vaihtoehtoja, joiden avulla työn mielenkiintoisuus säilyy pitkään ja osaaminen kasvaa. Rekrytointia tehostetaan hyödyntämällä sähköisiä työkaluja.

HSL:n johtamiskulttuuri ja -järjestelmä motivoi ja luo edellytykset tulokselliselle työnteolle ja jokaista työntekijää arvostavalle ilmapiirille

Työtyytyväisyys syntyy siitä, että työn perusasiat ja työn tekemisen edellytykset (työn organisointi, tavoitteet ja sisältö, osaaminen ja työkalut) ovat kunnossa. Näitä asioita seurataan vuosittain tehtävällä henkilöstökyselyllä ja työympäristön riskikartoituksilla. Tavoitteena on hyödyntää tuloksia sekä HSL- tason että työyksiköiden toiminnan kehittämisessä. Tulosten perusteella tehdään toimenpidesuunnitelmat, joiden toteutumista seurataan aktiivisesti.

Palkitsemisen osa-alueita kehitetään edelleen käytettävissä olevien raharaamien sisällä. Muun kuin rahallisen palkitsemisen periaatteet määritellään ja otetaan käyttöön.

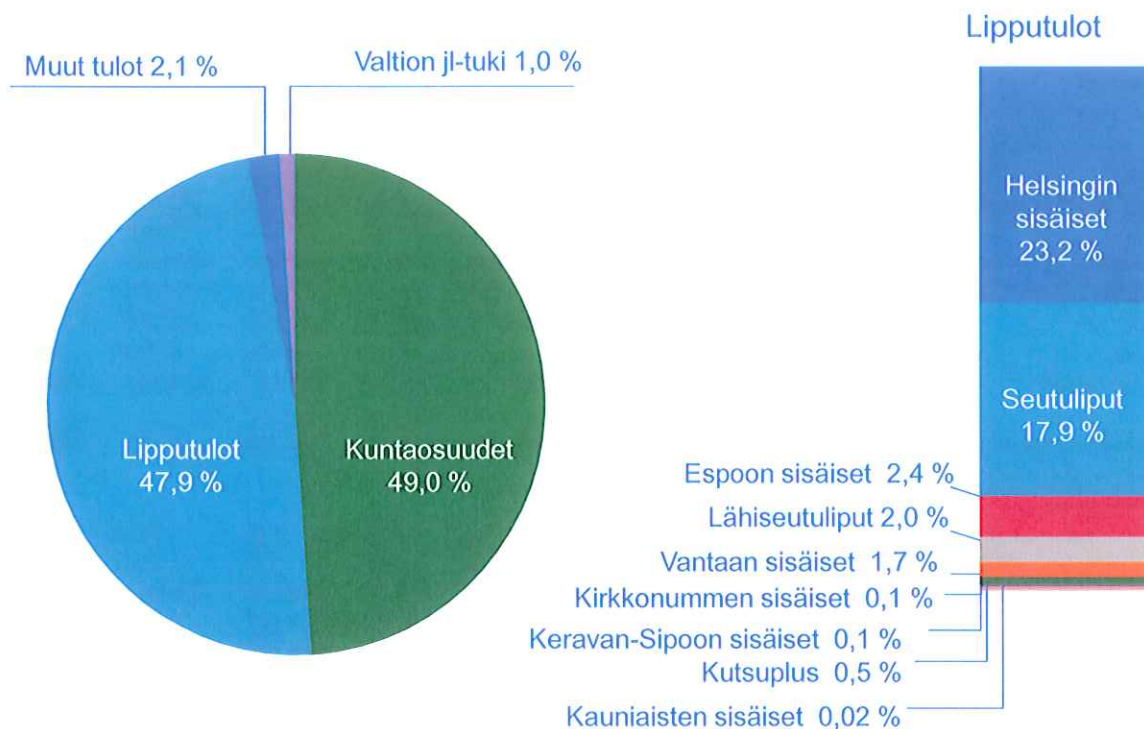
2.4 Käyttötalousosa

2.4.1 Yhdistetty taloussuunnitelma 2013 – 2015

1 000 €		TP2012	TA2013	ENN2013 30.4.13	TAE2014	TS2015	TS2016
Tuloslaskelma							
Varsinainen toiminta							
Lipputulot	+	269 655	278 580	277 221	291 889	305 459	325 774
Valtion jl-tuki	+	5 553	5 646	5 646	5 822	5 822	5 822
Muut toimintatulot	+	11 860	12 378	12 375	12 663	12 589	12 359
Toimintatulot yhteensä (ilman kuntaosuuksia)	=	287 069	296 604	295 242	310 374	323 870	343 955
Henkilöstömenot	-	-16 995	-17 125	-17 436	-17 899	-17 899	-17 899
Operointikustannukset	-	-437 694	-466 099	-459 395	-489 290	-515 747	-522 310
Infrapalvelujen ostot	-	-68 325	-69 451	-69 451	-66 419	-74 672	-125 981
Muut palvelujen ostot	-	-21 880	-25 725	-26 132	-26 606	-27 758	-27 990
Muut toimintamenot	-	-7 359	-8 126	-8 292	-8 083	-8 290	-9 267
Toimintamenot yhteensä	=	-552 253	-586 525	-580 706	-608 297	-644 365	-703 446
Toimintakate (ilman kuntaosuuksia)	=	-265 183	-289 921	-285 463	-297 923	-320 495	-359 491
Rahoitustulot - ja menot							
Rahoitustuotot	+	153	200	150	150	150	150
Rahoituskulut	-	-16	-270	-400	-735	-1 200	-2 131
Vuosikate (ilman kuntaosuuksia)	=	-265 047	-289 991	-285 713	-298 508	-321 545	-361 472
Poistot	-	-5 458	-7 442	-6 650	-7 997	-8 525	-17 131
Tilikauden tulos (ilman kuntaosuuksia)	=	-270 504	-297 433	-292 363	-306 505	-330 070	-378 603
Kuntaosuudet (sis. Kutsuplus-hankkeen)							
- Helsinki	+	175 970	184 470	184 470	189 634	200 456	213 160
- Espoo	+	52 300	53 800	53 800	54 694	58 453	89 950
- Kauniainen	+	630	581	581	739	765	793
- Vantaa	+	40 050	43 197	43 197	42 696	49 734	52 497
- Kerava	+	3 539	3 365	3 365	3 842	5 004	5 570
- Kirkkonummi	+	3 942	4 303	4 303	5 216	5 763	6 739
- Sipoo	+	1 340	1 663	1 663	1 821	2 032	2 031
Kuntaosuudet yhteensä	=	277 771	291 379	291 379	298 642	322 207	370 740
Tilikauden ali-/ylijäämä		7 267	-6 054	-984	-7 863	-7 863	-7 863
Rahoitussuunnitelma							
Varsinainen toiminta ja investoinnit							
Tulorahoitus							
Vuosikate	+	12 724	1 388	5 666	134	662	9 268
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-	-13 255	-18 000	-19 247	-22 173	-35 660	-30 963
Varsinainen toiminta ja investoinnit, netto	=	-531	-16 612	-13 581	-22 039	-34 999	-21 696
Rahoitustoiminta							
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	+	0	18 000	18 000	22 000	36 000	31 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-	0	0	0	0	-2 444	-6 444
TA-lainojen nettomuutos	=	0	18 000	18 000	22 000	33 556	24 556
Oman pääoman muutokset ja muut maksuvalm. Muutokset	=	9 320	2 000	2 000	5 000	5 000	5 000
Vaikutus maksuvalmiuteen	+/-	8 790	3 388	6 419	4 961	3 557	7 860
Investointien tulorahoitus-%		96,0 %	7,7 %	29,4 %	0,6 %	1,9 %	29,9 %

2.4.2 Toimintatulot

HSL:n toimintatulot vuonna 2014 ovat yhteensä 609,0 milj. euroa. Kasvu edellisvuoden ennusteeseen verrattuna on 22,4 milj. euroa (3,8 %). Vuonna 2015 toimintatulojen arvioidaan olevan 646,1 milj. euroa ja vuonna 2016 714,7 milj. euroa.

Kuva 1: HSL:n toimintatulojen jakautuminen vuonna 2014

Lipputulot

Lipputulot arvioinnin perustana on käytetty neljän kuukauden toteutumatietojen pohjalta tehtyjä lipputulouennusteita vuodelle 2013. Lipputulot arvioidaan olevan vuonna 2013 ilman ALV yhteensä 277,2 milj. euroa ja 291,9 milj. euroa vuonna 2014. Kasvu edellisvuoden ennusteeseen on 5,3 %. Lipputulot muodostavat 47,9 % HSL:n toimintatuloista.

Vuonna 2014 seutulippujen hinnankorotus painottuu kerta- ja arvolippuihin, kausilipun hintaa ei esitetä korotettavaksi. Sisäisten lippujen hinnankorotus painottuu kerta- ja arvolippuihin, myös kausilippuihin esitetään hinnankorotusta. Yleis- ja haltijakohtaisten lippujen hintoja korotetaan lähemmäs omakustannushintaa.

Vuonna 2015 lipputulot arvioidaan olevan 305,5 milj. euroa ja vuonna 2016 325,8 milj. euroa.

Lippujen myyntiennuste perustuu matkustajamäärän kasvuun kahdella prosentilla vuodessa. Vuonna 2016 tulee voimaan vyöhykkeisiin perustuva tariffijärjestelmä, josta kuntien lausuntoja odotetaan syyskuun loppuun mennessä. Alustavassa toiminta- ja taloussuunnitelmassa suunnitelmakauden lipputulot on arvioitu nykyisen tariffijärjestelmän perusteella.

Vuonna 2016 joukkoliikenteen infrakustannukset nousevat merkittävästi länsimetron ja kehäradan myötä. Jos kuntien maksama keskimääräinen subventioaste halutaan tuolloin edelleen pitää 50 %:ssa, tulisi lipputulot vuonna 2016 kerätä lisää noin 24 milj. euroa. Tämä merkitsisi keskimäärin 11,4 %:n korotusta nykyisiin lipun hintoihin.

Seutuliput

Pääkaupunkiseudun seutulipputulot vuonna 2013 ovat ennusteen mukaan yhteensä 104,4 milj. euroa. Myytävien lippujen määrään on arvioitu 2,0 %:n kasvu vuonna 2014. Keskimäärin pääkaupunkiseudun seutulippujen hinnat nousevat 3,1 % vuoden 2013 hintoihin verrattuna. Seutulipputulot vuonna 2014 ovat 108,7 milj. euroa.

Lähiseutulippu 2-lippujen hinnat nousevat keskimäärin 2,7 % ja lähiseutu 3-lippujen hinnat 2,6 %. Lähiseutulipputulot vuonna 2014 ovat yhteensä 12,2 milj. euroa.

Sisäiset liput

Helsingin sisäiset liput

Helsingin sisäisten lipputulojen ennuste vuonna 2013 on 135,3 milj. euroa. Myytävien lippujen määrään on arvioitu 2,0 % kasvu vuonna 2014. Keskimäärin Helsingin sisäisten lippujen hinnat nousevat 3,3 % vuoden 2013 hintoihin verrattuna. Lipputuloja on vuonna 2014 arvioitu kertyvän 141,3 milj. euroa.

Espoon ja Kauniaisten sisäiset liput

Espoon ja Kauniaisten sisäisten lipputulojen ennuste vuonna 2013 on 14,5 milj. euroa.

Myytävien lippujen määrään on arvioitu 2,0 % kasvu vuonna 2013. Keskimäärin Espoon ja Kauniaisten sisäisten lippujen hinnat nousevat 2,9 % vuoden 2013 hintoihin verrattuna. Lipputuloja on vuonna 2014 arvioitu kertyvän 15,0 milj. euroa.

Vantaan sisäiset liput

Vantaan sisäisten lipputulojen ennuste vuonna 2013 on 10,1 milj. euroa. Myytävien lippujen määrään on arvioitu 2,0 % kasvu vuonna 2014. Keskimäärin Vantaan sisäisten lippujen hintojen muutos on 3,5 % vuoden 2013 hintoihin verrattuna. Lipputuloja on vuonna 2014 arvioitu kertyvän 10,5 milj. euroa.

Kerava/Sipoon sekä Kirkkonummen sisäiset liput

Ennusteen mukaan Kerava/Sipoo yhteisen maksualueen sisäiset lipputulot vuonna 2013 ovat 0,615 milj. euroa ja Kirkkonummen 0,479 milj. euroa. Keskimäärin Kerava/Sipoo maksualueen sisäisten lippujen hinnat nousevat 3,2 % ja Kirkkonummen sisäisten lippujen hinnat 1,9 % vuoden 2013 hintoihin verrattuna.

Kaikkiaan Kerava/Sipoo maksualueen sisäisiä lipputuloja on vuonna 2014 arvioitu kertyvän 0,636 milj. euroa ja Kirkkonummen sisäisiä lipputuloja 0,493 milj. euroa.

Kutsuplus-liikenteen lipputulot

Uuden sukupolven kysyntäohjattua joukkoliikennettä koskevassa Kutsuplus-hankkeessa arvioidaan lipputuloja kerättävän 3,1 milj. euroa vuonna 2014.

Yhteenveto lippujen hintojen keskimääräisistä muutoksista 2014 – 2013, sis. ALV

Seutuliput, pääkaupunkiseutu	3,1 %
Seutuliput, lähiseutu 2 (Espoo/Kauniainen/Vantaa – 3. vyöhyke)	2,7 %
Seutuliput, lähiseutu 3 (koko HSL-alue)	2,6 %
Helsingin sisäiset liput	3,3 %
Espoon ja Kauniaisten sisäiset liput	2,9 %
Vantaan sisäiset liput	3,5 %
Kerava/Sipoo sisäiset liput	3,2 %
Kirkkonummen sisäiset liput	1,9 %
Keskimäärin	3,2 %

Yleis- ja haltijakohtaisen kausilipun hintaa korotetaan muita kausilippuja enemmän. Näin niiden hinnat saadaan lähemmäs laskennallista omakustannushintaa.

Korttimaksu

Matkakorteista on peritty asiakkaalta omakustannushinnan mukainen hinta. Korttimaksu vuonna 2013 on 5,00 euroa. Vuonna 2014 matkakorttien hinnaksi esitetään 5,00 euroa (sis. alv 10 %).

Korttimaksuja vuonna 2013 sekä vuonna 2014 arvioidaan kertyvän 0,7 milj. euroa.

Tarkastusmaksu

Tarkastusmaksun määrä voi olla 40 kertaa alin yleinen kertamaksun hinta. Tarkastusmaksu on ollut vuodesta 2007 alkaen 80 euroa. Vuonna 2014 tarkastusmaksua esitetään korotettavaksi 100 euroon.

Tarkastusmaksutuottoja arvioidaan vuonna 2014 kertyvän 6,4 milj. euroa, joista kirjataan luottotappiota ja luottotappiovarauksia 2,5 milj. euroa.

Kuntaosuudet

Ne menot, joita ei voida kattaa lipputuloilla tai muilla tuloilla, jäsenkunnat maksavat HSL:lle kuntaosuuksina. Kuntaosuudet muodostuvat operointikustannusten, yleiskustannusten ja joukkoliikenneinfran kuntaosuuksista.

Kuntaosuudet talousarviossa 2014 ovat yhteensä 298,6 milj. euroa, mikä sisältää arvioidun 8,7 milj. euron kuntaosuuden Kutsuplus-liikenteeseen. Kuntaosuudet muodostavat 49,0 % HSL:n tuloista.

Kuntaosuuksiin kohdistetaan vuonna 2014 menoja yhteensä 617,0 milj. euroa, josta operointikustannuksia 489,3 milj. euroa (79,3 %), infrakustannuksia 66,4 milj. euroa (10,8 %), yleiskustannuksia 61,3 milj. euroa (9,9 %). Kuntaosuuksiin kohdistetaan tuloja yhteensä 310,5 milj. euroa, josta lipputulot ovat yhteensä 291,9 milj. euroa (94,0 %), joukkoliikenteen valtiontuki 5,8 milj. euroa (1,9 %) ja yleiskustannuksiin kohdistettavat tulot 12,8 milj. euroa (4,1 %). Kuntaosuuksissa on lisäksi huomioitu jäsenkuntien edellisten vuosien yli-/alijäämiä yhteensä 7,9 milj. euroa.

Selvitys kuntaosuuksien muodostumisesta kunnittain vuosina 2014 – 2016 on sivuilla 31 - 40.

Muut toimintatulot

Muut toimintatulot 4,8 milj. euroa muodostuvat pääosin liikennöitsijöiltä laskutettavista laite- ja taukotilavuokrista ja VR:ltä laskutettavasta tarkastustoiminnan korvauksesta.

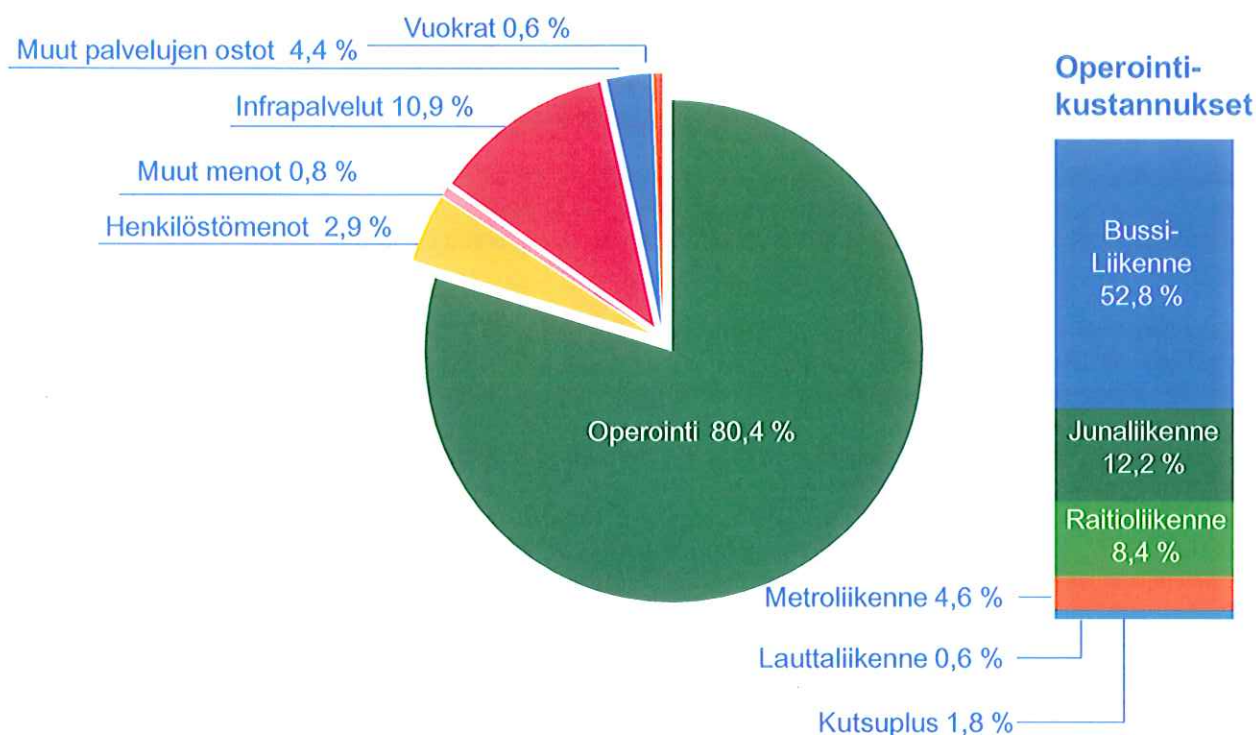
Tarkastusmaksutoiminnan korvauksia arvioidaan perittävän VR:ltä 1,5 milj. euroa, vuokratuloja 2,6 milj. euroa ja muita tuloja 0,7 milj. euroa.

Suurten kaupunkien joukkoliikennetuki

Valtion suurten kaupunkien joukkoliikennetuen määräksi on arvioitu 5,8 milj. euroa vuosina 2014 - 2016. Tuki on kohdistettu kunnille asukaslukujen suhteessa. Muita tukia ja avustuksia arvioidaan saatavan 0,8 milj. euroa.

2.4.3 Toimintamenot

HSL:n toimintamenot vuonna 2014 ovat yhteensä 608,3 milj. euroa. Toimintamenot kasvavat vuoden 2013 ennusteesta 27,6 milj. euroa (4,8 %). Vuonna 2015 toimintamenojen arvioidaan olevat 644,4 milj. euroa ja vuonna 2016 703,4 euroa.

Kuva 2: HSL:n toimintamenojen jakautuminen vuonna 2014

Henkilöstömenot ovat 17,9 milj. euroa, mikä on 2,9 % toimintamenoista. Edellisvuodesta henkilöstömenot kasvavat 0,5 milj. eurolla (2,7 %). Palkkojen yleisiin sopimuskorotuksiin on varattu 1,5 %.

Palveluiden ostomenot

Palveluiden ostomenot vuonna 2014 ovat yhteensä 582,3 milj. euroa, 95,7 % HSL:n toimintamenoista.

Joukkoliikenteen operointikustannukset

Joukkoliikenteen operointikustannukset ovat 489,3 milj. euroa, 80,4 % HSL:n toimintamenoista. Joukkoliikenteen kustannustason arvioidaan nousevan keskimäärin 2,3 % edellisvuoden tasosta.

Bussiliikenteen menot vuonna 2014 ovat yhteensä 321,3 milj. euroa. Bussiliikenteen menot sisältävät ympäristöbonusvarauksen 1,0 milj. euroa. Vuonna 2014 bussiliikenteen kustannustason arvioidaan nousevan 2,5 %.

Vuonna 2015 bussiliikenteen kustannuksiksi arvioidaan 326,3 milj. euroa ja vuonna 2016 297,6 milj. euroa. Vuonna 2016 bussiliikenteen kustannuksia alentaa Länsimetron valmistuminen ja liityntäliikenteen alkaminen.

Junaliikenteen menot ovat vuonna 2014 yhteensä 74,2 milj. euroa. Vuosina 2015 ja 2016 menot kasvavat kehäradan käyttöönoton ja uuden Sm5-kaluston käyttöönoton myötä.

Menot sisältävät ostopalveluna hankittavan pääkaupunkiseudun junaliikenteen korvausten lisäksi lähijunaliikenteen kolmannen vyöhykkeen lippuyhteistyösopimusten mukaiset korvaukset VR:lle Keravan ja Kirkkonummen alueella. Ostopalveluna hankittavan pääkaupunkiseudun junaliikenteen kustannukset muodostuvat sopimuksen mukaan neljästä pääerästä:

- operointisopimuksen perusteella maksettavasta korvauksesta
- muut palvelut -sopimuksen perusteella maksettavasta korvauksesta
- kalustosopimuksen perusteella maksettavasta korvauksesta sekä
- kunnossapitosopimuksen perusteella maksettavasta korvauksesta.

Sopimusten sisällä on useita kustannuseriä, joita tarkistetaan vuosittain tai vuosineljänneksittäin sopimuksissa määriteltujen kustannusindeksien ja toiminnan tehostamiskertoimien perusteella. Kalustokustannuksiin ei sovelleta kustannusnousuindeksiä. Junaliikenteen kustannustason arvioidaan vuonna 2014 nousevan ostoliikenteen osalta 1,5 %.

Lähijunaliikenteen kolmannen vyöhykkeen lippuyhteistyösopimusten (Kerava/Sipoo, Kirkkonummi) mukaiset korvaukset VR:lle perustuvat VR:n menettämään lipputuloon. VR:lle korvataan HSL:n kolmannen vyöhykkeen sisäisten lippujen ja lähiseutu 2 ja lähiseutu 3 lippujen käytöstä junaliikenteessä aiheutunut VR:n omien lippujen osalta saamatta jäänyt lipputulo. Kustannustason muutos kolmannen vyöhykkeen lippuyhteistyösopimusten mukaisen liikenteen osalta perustuu ennakoituun VR:n vyöhyketaksan keskimääräiseen korotukseen 3,5 %.

Neuvottelut HSL:n, LVM:n ja VR:n kesken sopimusratkaisusta lähijunaliikenteen 3. vyöhykkeestä ja HSL-alueen laajenemisesta ovat kesken. Alustavassa toiminta- ja taloussuunnitelmassa kustannusarvio perustuu nykyiseen sopimukseen.

Raitioliikenteen kustannusten vuonna 2014 arvioidaan olevan 51,2 milj. euroa. Raitioliikenteessä kustannustason nousuksi on arvioitu 2,4 %. Vuonna 2015 kustannuksiksi arvioidaan 51,4 milj. euroa ja vuonna 2016 53,1 milj. euroa. Vuonna 2016 kustannukset nousevat uuden kaluston pääomakustannusten johdosta.

Metrolinjakaluston kustannusten vuonna 2014 arvioidaan olevan 27,8 milj. euroa. Metrolinjakalusteissa kustannustason nousuksi on arvioitu 1,8 %. Vuonna 2015 kustannuksiksi arvioidaan 33,0 milj. euroa ja vuonna 2016 48,2 milj. euroa. Vuonna 2015 kustannuksia nostaa uuden metrolinjakaluston pääomakustannukset. Vuonna 2016 kustannukset nousevat edelleen uuden metrolinjakaluston ja Länsimetron käyttöönoton myötä.

Jos metron yöliikennekokeilu aloitetaan jatkamalla nykyistä liikennöintiä kahdella tunnilla perjantai- ja lauantai-iltoina, on liikennöinnin lisäkustannus noin 300 000 euroa vuodessa. Metron yöliikenteen kustannukset eivät sisälly toiminta- ja taloussuunnitelmaan.

Lauttaliikenteen kustannusten vuonna 2014 arvioidaan olevan 4,0 milj. euroa. Lauttaliikenteessä kustannustason nousuksi on arvioitu 2,6 %.

Kutsuplus-liikenteen operointikustannusten vuonna 2014 arvioidaan olevan 10,7 milj. euroa.

Muut palvelujen ostot

Muiden kuin operointipalvelujen ja infrapalvelujen ostoihin käytetään vuonna 26,6 milj. euroa, josta 7,2 milj. euroa IT-palveluihin, 6,0 milj. euroa matkakortin jälleenympäristöön maksettaviin lipunmyyntipalkkoihin, 4,5 milj. euroa asiantuntijapalveluihin, 2,3 milj. euroa kaluston ja laitteiden kunnossapitopalveluihin, 0,8 milj. euroa painatuksiin, 1,4 milj. euroa kaupungeille maksettaviin staattisen informaation hoidon korvauksiin, 0,8 ilmoitus ja mainontapaikkoihin, 0,9 milj. euroa posti- ja telepalveluihin (sis. tietoliikenteen kustannukset), 0,3 milj. euroa vartiointiin matkalippujen tarkastuksessa sekä 2,4 milj. euroa muihin palveluihin kuten pankki- ja toimistopalveluihin, kiinteistön siivoukseen ja kunnossapitoon, matkakortin laitekuljetuspalveluihin sekä henkilöstöön liittyviin palvelujen ostoon (kuten esim. koulutus- ja matkustuspäivät).

Muihin palvelujen ostoon käytetään vuonna 2015 27,8 milj. euroa ja vuonna 2016 28,0 milj. euroa.

Joukkoliikenteen infrakorvaukset

Kunnille joukkoliikenteen infrasta maksettava käyttökorvaus vuonna 2014 on 66,4 milj. euroa. Infrakustannukset sisältävät kustannukset Helsingiltä 62,6 milj. euroa, Espoolta 2,5 milj. euroa, Vantaalta 1,1 milj. euroa, Keravalta 0,08 milj. euroa sekä Kirkkonummelta 0,1 milj. euroa.

Infrakuluihin sisältyy 50 % pääoman poistoista ja koroista sekä hallinto- ja ylläpitokulut täysimääräisinä. Pääomakorvauksen laskentaperusteena ennen vuotta 2010 käyttöön otetun infran osalta on käytetty omaisuuden tarkistettua käypää arvoa. Uuden infran osalta laskentaperusteena on kirjanpitoarvo. Pääomalle laskettavan koron osalta on laskennallisena korkona käytetty infrasopimuksen mukaista viittä prosenttia.

HSL:n ja sen jäsenkuntien välinen sopimus joukkoliikenneinfran kustannusten korvaamisesta on ollut voimassa vuodesta 2010. Sopimuksen 8.2. kohdan mukaan vuonna 2012 tai sen jälkeen käyttöön otettavien, merkittävien joukkoliikenneinvestointien johdosta infrakulujen kohdistamisesta sovitaan kokonaan erikseen. Tällaisia uusia, merkittäviä joukkoliikenneinvestointeja ovat ainakin Länsimetro ja Kehärata. Talous- ja toimintasuunnitelmassa infrakustannusten jaossa on sovellettu voimassa olevan sopimuksen periaatteita. Neuvottelut jatkosopimuksesta ovat käynnissä ja kustannusjakoa korjataan uuden sopimuksen tultua voimaan.

Vuonna 2015 infrakuluja arvioidaan maksettavan yhteensä 74,7 milj. euroa. Vuonna 2016 joukkoliikenteen infrakustannukset nousevat merkittävästi länsimetron sekä kehäradan myötä ja niiden arvioidaan olevan yhteensä 126,0 milj. euroa.

Aineisiin, tarvikkeisiin ja tavaroihin on vuodelle 2014 varattu 1,1 milj. euroa. Vuoden 2015 varaus on 1,2 milj. euroa ja vuonna 2016 2,2 milj. euroa. Vuoden 2016 varaus sisältää uusien matkakorttien hankinnan, kun uusi lippu- ja informaatiojärjestelmä on käytössä.

Vuokrakulut vuonna 2014 ovat 3,8 milj. euroa. Sekä vuodelle 2015 että vuodelle 2016 on varattu 3,8 milj. euroa.

Muut kulut vuonna 2014 ovat 3,1 milj. euroa. Muihin kuluihin sisältyvät tarkastusmaksujen luottotappiot ja luottotappiovaraukset, joihin arvioidaan kirjattavan yhteensä 2,5 milj. euroa. Sekä vuodelle 2015 että vuodelle 2016 on varattu 3,3 milj. euroa.

Toimintakatteen vuonna 2014 arvioidaan olevan 0,7 milj. euroa, ja se riittää riittä kattamaan rahoituskulut, joita arvioidaan olevan 0,6 milj. euroa.

Rahoitustuotot ja -kulut

HSL rahoittaa investointinsa lainanotolla rahoituslaitoksilta. HSL on toistaiseksi ollut velaton. Uusiin investointeihin arvioidaan vuonna 2014 arvioidaan lainaa 22 milj. euroa, vuonna 2015 36 milj. euroa ja vuonna 2016 31 milj. euroa, jolloin lainakanta vuoden 2016 lopussa on noin 80,1 milj. euroa. Lainakorkona laskennassa on käytetty 3 %.

Rahoituksen nettokulujen vuonna 2014 arvioidaan olevan 0,6 milj. euroa ja kasvavan vuosina 2015 ja 2016 niin, että varaus vuodelle 2015 on 1,1 milj. euroa ja vuodelle 2016 2,0 milj. euroa.

Vuosikate rahoituserien jälkeen on 0,1 milj. euroa.

Suunnitelmapoistot vuonna 2014 ovat 8,0 milj. euroa ja ne kasvavat edellisvuoden ennusteeseen verrattuna 1,3 milj. eurolla (20,3 %). Suunnitelmapoistojen arvioidaan kasvavan vuosina 2015 ja 2016 erityisesti LIJ-hankkeen valmistuttua ja varaus vuodelle 2015 on 8,5 milj. euroa ja vuodelle 2016 17,1 milj. euroa. LIJ-hankkeen on arvioitu olevan kaikilta osin tuotantokäytössä 1.1.2016, josta lähtien poistot on hankkeen osalta laskettu täysimääräisinä.

Tilikauden 2014 alijäämäksi arvioidaan jäävän 7,9 milj. euroa, ja se voidaan kattaa edellisvuosien ylijäämästä.

2.4.4 Yli-/alijäämän käyttö

HSL:n tilinpäätöksen osoittama kuntakohtainen yli-/alijäämä otetaan huomioon seuraavien vuosien talousarvioissa.

Vuoden 2012 tilinpäätöksessä kumulatiivista yli-/alijäämää on käytettävissä 31.12.2012 yhteensä 23,6 milj. euroa, joka on taloussuunnitelmassa jaettu kolmelle tulevalle vuodelle 2014 – 2016.

Hyväksyessään toiminta- ja taloussuunnitelman vuosille 2013 – 2015 yhtymäkokous päätti, että vuonna 2013 HSL maksaa jäsenkunnille korkoa kuntakohtaisesta ylijäämästä ja laskuttaa korkoa kuntakohtaisesta alijäämästä. Koron laskentaperusteena on kunkin tilinpäätösvuoden ensimmäisen ja viimeisen päivän kuntakohtaisen kumulatiivisen yli-/alijäämän keskiarvo. Korkona käytetään tilinpäätösvuoden ensimmäisen päivän vuoden euriborkorkoa. Koron määräytymispäivä on kunkin tilinpäätösvuoden ensimmäinen pankkipäivä ja maksupäivä tilinpäätösvuotta seuraavan vuoden kesäkuun 30. päivä. Korko kuntakohtaiselle yli/alijäämälle sisältyy toiminta- ja taloussuunnitelmaan.

Kumulatiivinen yli-/alijäämä 31.12.2012 kunnittain ja käyttö 2014 - 2016:

1 000 €	Kumulat. yli-/alijäämä TP2012	Käyttö 3 v.		
		TAE2014	TS2015	TS2016
Espoo	8 884	2 961	2 961	2 961
Helsinki	8 520	2 840	2 840	2 840
Kauniainen	503	168	168	168
Kerava	-456	-152	-152	-152
Kirkkonummi	-506	-169	-169	-169
Sipoo	504	168	168	168
Vantaa	6 140	2 047	2 047	2 047
Yhteensä	23 589	7 863	7 863	7 863

2.4.5 HSL:n peruspääoma

HSL:n peruspääoma on 1.1.2013 yhteensä 9,230 milj. euroa, joka jakaantuu jäsenkunnille seuraavasti: Helsinki 4,798 milj. euroa, Espoo 2,010 milj. euroa, Vantaa 1,625 milj. euroa, Kirkkonummi 0,300 milj. euroa, Kerava 0,278 milj. euroa, Sipoo 0,148 milj. euroa ja Kauniainen 0,071 milj. euroa.

Peruspääomalle ei esitetä maksettavaksi korkoa.

2.4.6 Investoinnit

HSL:n investointimenot vuonna 2014 ovat 22,2 milj. euroa, vuonna 2015 35,7 milj. euroa ja vuonna 2016 31,0 milj. euroa.

Suunnitelmakauden merkittävin investointi on LIJ-2014-hanke ja nykyisen matkakorttijärjestelmän kehittäminen, joihin suunnitelmakauden 2014 – 2016 aikana käytetään yhteensä noin 79,6 milj. euroa. Määrärahavaraus vuodelle 2014 on 18,4 milj. euroa, vuodelle 2015 32,9 milj. euroa ja vuodelle 2016 28,3 milj. euroa.

Matkustajainformaatiolaitteisiin ja –järjestelmiin (mm. aikataulu- ja infonäytöt, Helmi-laitteet) on varattu suunnitelmakaudelle 3,8 milj. euroa, mistä 1,6 milj. euroa vuodelle 2014, 1,1 milj. euroa vuodelle 2015 ja 1,1 milj. euroa vuodelle 2016.

Toimiala-IT:n kehityshankkeisiin on varattu suunnitelmakaudelle 2,7 milj. euroa. Merkittävin hanke on matkustajalaskentalaitteiden hankinta, johon on varattu suunnitelmakaudella yhteensä 0,6 milj. euroa. Toimiala-IT:n kehittämiseen on varattu 0,5 milj. euroa, joukkoliikennerekisterin (Jore) ohjelman kehittämiseen on varattu suunnitelmakaudella yhteensä 0,4 milj. euroa ja liikenteen tietojen raportointikannan (L-info) kehittämiseen 0,4 milj. euroa.

Asiakassovellusten kehittämiseen on varattu suunnitelmakaudelle yhteensä 1,6 milj. euroa, joka pitää sisällään asiakasohjelman, reittioppaan ja kevyen liikenteen reittioppaan kehittämiseen varatut määrärahat.

Talous-, hallinto- ja viestintäyksikön IT-hankintoihin on varattu suunnitelmakaudelle 0,8 milj. euroa. Merkittävimpiä yksittäisiä hankkeita ovat MS-lisenssien hankinta, johon on varattu suunnitelmakaudelle yhteensä 0,3 milj. euroa sekä konseptointiprojekti (verkkoviestinnän kehittäminen), johon on varattu suunnitelmakaudelle yhteensä 0,2 milj. euroa.

Muissa yhteisissä hankinnoissa on varattu suunnitelmakaudella 0,3 milj. euroa HSL:n toimitilojen remontointiin.

Suunnitelman mukaiset poistot

Investoinnit realisoituvat kuntaosuuksiin suunnitelman mukaisten poistojen kautta. Talousarviossa poistot ovat vuonna 2014 yhteensä 7,9 milj. euroa, 2015 8,5 milj. euroa ja 2016 17,1 milj. euroa. Poistot sisältyvät kuntaosuuslaskennassa yleiskustannuksiin.

LIJ2014 –hankkeen työn osuuksista aloitetaan poistot hankkeen määrittelyvaiheen päätyttyä 1.7.2013 alkaen. Uusi lippu- ja informaatiojärjestelmä otetaan käyttöön vaiheittain, tämän hetken suunnitelmien mukaan uusi järjestelmä on kokonaisuudessaan tuotantokäytössä 2016, jolloin hankkeet poistot alkavat täysimääräisinä 1.1.2016 alkaen. Poistoajat ovat HSL:n hyväksytyn poistosuunnitelman mukaiset, poistoajat ovat LIJ2014 –hankkeen osalta pääosin 8 (laitteet ja muut aineelliset hankinnat) tai 5 vuotta (ohjelmat ja muut aineettomat hankinnat). Poistomenetelmänä on tasapoisto.

LIITE 1 Tuloslaskelma

Tuloslaskelma 2014 – 2016

	1 000 €																			
	TP	TA	ENN.	ERO ENN2013	TA2013	TAE	ERO TAE2014	ENN2013	TS	ERO TS2015	TA2014	TS	ERO TS2016	TS2015	TA2015	TS	ERO TS2016	TS2015	TA2016	TS
	2012	2013	2013	Eur	%	2014	Eur	%	2015	Eur	%	2016	Eur	%	2016	Eur	%	2016	Eur	%
Toimintatuotot	564 840	587 983	586 621	-1 362	-0,2 %	609 016	22 395	3,8 %	646 077	37 061	6,1 %	714 695	68 618	10,6 %						
Myyntituotot	270 393	279 280	277 921	-1 359	-0,5 %	292 589	14 668	5,3 %	306 159	13 570	4,6 %	326 474	20 315	6,6 %						
Seutulitokenteen lippuotot	102 482	104 624	104 448	-176	-0,2 %	108 728	4 280	4,1 %	110 903	2 175	2,0 %	113 121	2 218	2,0 %						
Lähiuotuliikenteen lippuotot (LS 2)	1 836	1 910	2 105	195	10,2 %	2 188	83	3,9 %	2 231	43	2,0 %	2 275	44	2,0 %						
Lähiuotuliikenteen lippuotot (LS 3)	8 800	8 661	9 592	931	10,7 %	9 965	373	3,9 %	10 165	200	2,0 %	10 369	204	2,0 %						
Helsingin sisäiset lippuotot	131 599	136 428	135 338	-1 090	-0,8 %	141 299	5 961	4,4 %	144 125	2 826	2,0 %	147 008	2 883	2,0 %						
Espoon sisäiset lippuotot	14 105	14 701	14 350	-351	-2,4 %	14 901	551	3,8 %	15 199	298	2,0 %	15 503	304	2,0 %						
Kauniaisten sisäiset lippuotot	88	94	94		0,0 %	109	15	16,0 %	111	2	1,8 %	113	2	1,8 %						
Vantaan sisäiset lippuotot	9 864	10 331	10 092	-239	-2,3 %	10 507	415	4,1 %	10 717	210	2,0 %	10 931	214	2,0 %						
Keravan ja Sipoon sisäiset lippuotot	472	665	615	-50	-7,5 %	636	21	3,4 %	649	13	2,0 %	662	13	2,0 %						
Kirkkonummen sisäiset lippuotot	407	469	479	10	2,1 %	493	14	2,9 %	503	10	2,0 %	513	10	2,0 %						
Kutsuplus-lippuotot	3	697	108	-589	-84,5 %	3 063	2 955	2736,1 %	10 856	7 793	254,4 %	25 279	14 423	132,9 %						
Lippuotot yhteensä	269 655	278 580	277 221	-1 359	-0,5 %	291 889	14 668	5,3 %	305 459	13 570	4,6 %	325 774	20 315	6,7 %						
Korttimaksut	738	700	700		0,0 %	700		0,0 %	700		0,0 %	700		0,0 %						
Muut myyntituotot yhteensä	738	700	700		0,0 %	700		0,0 %	700		0,0 %	700		0,0 %						
Kuntaosuudet	277 771	291 379	291 379		0,0 %	298 642	7 263	2,5 %	322 207	23 565	7,9 %	370 740	48 533	15,1 %						
Korvaukset kunnilta	277 771	291 379	291 379		0,0 %	298 642	7 263	2,5 %	322 207	23 565	7,9 %	370 740	48 533	15,1 %						
Muut myyntituotot	2 430	1 300	1 300		0,0 %	1 477	177	13,6 %	1 477		0,0 %	1 477		0,0 %						
Muut myyntituotot	2 430	1 300	1 300		0,0 %	1 477	177	13,6 %	1 477		0,0 %	1 477		0,0 %						
Työllistämistuki	8				-	8	8	-	8		0,0 %	8		0,0 %						
Valtion tuki	5 609	6 105	6 115	10	0,2 %	6 264	149	2,4 %	6 150	-114	-1,8 %	5 947	-203	-3,3 %						
EU-tuki	53				-	1	1	-	1		0,0 %	1		0,0 %						
Muut tuet ja avustukset	150	350	398	47	13,5 %	301	-97	-24,3 %	301		0,0 %	139	-162	-53,7 %						
Tuet ja avustukset	5 820	6 456	6 513	57	0,9 %	6 574	60	0,9 %	6 460	-114	-1,7 %	6 095	-365	-5,6 %						
Rakennusten vuokrat	730	1 125	1 125		0,0 %	1 324	199	17,7 %	1 360	36	2,7 %	1 475	115	8,5 %						
Koneiden ja laitteiden vuokrat	1 310	1 300	1 300		0,0 %	1 300	199	0,0 %	1 300	36	0,0 %	1 300		0,0 %						
Vuokratuotot	2 040	2 425	2 425		0,0 %	2 624	199	8,2 %	2 660	36	1,4 %	2 775	115	4,3 %						
Tarkastusmaksut	5 571	6 375	6 375		0,0 %	6 375	28	0,0 %	6 375	4	0,0 %	6 375	19	0,0 %						
Muut tuotot	815	768	708	-60	-7,8 %	735	28	3,9 %	739	4	0,5 %	759	19	2,6 %						
Muut toimintatuotot	6 386	7 143	7 083	-60	-0,8 %	7 110	28	0,4 %	7 114	4	0,1 %	7 134	19	0,3 %						

LIITE 1 Tuloslaskelma

LIIKENTEEN TOIMINTAKULUT																			
1 000 €	TP		TA		ENN.	ERO ENN2013/TA2013		TAE	ERO TAE2014/ENN2013		TS	ERO TS2015/TA2014		TS	ERO TS2016/TS2015				
	2012	2013	2012	2013	2013	Eur	%	2014	2014	Eur	%	2015	2015	2016	2016	Eur	%		
Toimintakulut	-552 253	-586 525	-580 706	-580 706		5 820	-1,0 %	-608 297	-27 591	4,8 %	-644 365	-36 068	5,9 %	-703 446	-59 081	9,2 %			
Henkilöstökulut	-16 995	-17 125	-17 436	-17 436		-311	1,8 %	-17 899	-463	2,7 %	-17 899		0,0 %	-17 899		0,0 %			
Palvelujen ostot	-527 899	-561 275	-554 978	-554 978		6 297	-1,1 %	-582 315	-27 337	4,9 %	-618 177	-35 862	6,2 %	-676 281	-58 104	9,4 %			
Bussiliikenteen operointikustannukset	-296 585	-315 775	-311 927	-311 927		3 848	-1,2 %	-321 304	-9 377	3,0 %	-326 258	-4 954	1,5 %	-297 627	28 631	-8,8 %			
Junaliikenteen operointikustannukset	-64 255	-69 760	-67 790	-67 790		1 970	-2,8 %	-74 201	-6 411	9,5 %	-82 652	-8 451	11,4 %	-87 417	-4 765	5,8 %			
Metroliikenteen operointikustannukset	-24 320	-24 640	-25 157	-25 157		-517	2,1 %	-27 803	-2 646	10,5 %	-33 027	-5 224	18,8 %	-48 236	-15 209	46,1 %			
Raitioliikenteen operointikustannukset	-48 365	-50 120	-49 523	-49 523		597	-1,2 %	-51 202	-1 679	3,4 %	-51 367	-165	0,3 %	-53 130	-1 763	3,4 %			
Lautaliikenteen operointikustannukset	-4 004	-4 335	-3 919	-3 919		416	-9,6 %	-4 031	-112	2,9 %	-4 031		0,0 %	-4 031		0,0 %			
Kutsuplus -operointikustannukset	-164	-1 469	-1 079	-1 079		390	-26,6 %	-10 749	-9 670	896,4 %	-18 412	-7 663	71,3 %	-31 869	-13 457	73,1 %			
Liikenteen operointikustannukset yhteensä	-437 694	-466 099	-459 395	-459 395		6 704	-1,4 %	-489 290	-29 895	6,5 %	-515 747	-26 457	5,4 %	-522 310	-6 563	1,3 %			
Bussiliikenteen infrapalvelut	-3 955	-3 847	-3 847	-3 847			0,0 %	-3 418	429	-11,2 %	-4 181	-763	22,3 %	-5 130	-949	22,7 %			
Junaliikenteen infrapalvelut	-2 322	-2 621	-2 621	-2 621			0,0 %	-2 869	-248	9,5 %	-7 645	-4 776	166,5 %	-12 329	-4 684	61,3 %			
Metroliikenteen infrapalvelut	-43 258	-42 966	-42 966	-42 966			0,0 %	-40 338	2 628	-6,1 %	-42 189	-1 851	4,6 %	-87 489	-45 300	107,4 %			
Raitioliikenteen infrapalvelut	-18 551	-19 558	-19 558	-19 558			0,0 %	-19 565	-7	0,0 %	-20 375	-810	4,1 %	-20 739	-363	1,8 %			
Lautaliikenteen infrapalvelut	-239	-459	-459	-459			0,0 %	-229	230	-50,1 %	-281	-52	22,8 %	-294	-13	4,6 %			
Infrapalvelut yhteensä	-68 325	-69 451	-69 451	-69 451		-388	0,0 %	-66 419	3 032	-4,4 %	-74 672	-8 253	12,4 %	-125 981	-51 309	68,7 %			
Lipunmyyntipalkkiot	-5 980	-5 612	-6 000	-6 000			6,9 %	-6 000	-50	21,0 %	-289	-1	0,3 %	-290	-1	0,3 %			
Toimistopalvelut	-274	-238	-238	-238			0,0 %	-288	25	-31,3 %	-55	-158	2,2 %	-7 543	-211	2,9 %			
Pankkipalvelut	-39	-80	-80	-80			0,0 %	-55	49	-1,1 %	-4 595	-46	1,0 %	-5 170	-575	12,5 %			
IT-palvelut	-5 310	-6 550	-6 694	-6 694		-144	2,2 %	-7 174	-480	7,2 %	-7 332	-134	16,4 %	-740	209	-22,0 %			
Asiantuntijapalvelut	-2 605	-4 036	-4 598	-4 598		-562	13,9 %	-4 549	237	-22,5 %	-949	-371	46,6 %	-818	350	-30,0 %			
Painatukset	-1 055	-1 070	-1 051	-1 051		19	-1,7 %	-815	-36	4,7 %	-1 168	-201	22,8 %	-1 085	-1	0,1 %			
Ilmoitukset ja mainonta	-699	-1 006	-761	-761		245	-24,4 %	-797	-45	5,4 %	-1 084	-58	0,0 %	-13	45	-77,9 %			
Posti- ja telepalvelut (tietoliikennepalvelut)	-639	-868	-838	-838		31	-3,5 %	-883	-45	-0,3 %	-58	-3	3,3 %	-87		0,0 %			
Vakuutukset	-54	-53	-58	-58		-5	8,6 %	-58	5	-5,9 %	-87	1	-2,9 %	-49		0,0 %			
Puhtaanapito- ja pesupalvelut	-73	-90	-90	-90		-12	30,8 %	-50	1	-1,5 %	-49	-1	0,0 %	-2 261		0,0 %			
Rakennusten rakentamis- ja kunnossapitopalv.	-32	-39	-51	-51		-1	0,0 %	-2 260	5	-0,2 %	-2 261	-253	18,3 %	-1 660	-25	1,5 %			
Koneiden, kaluston ja laitt. rak.- ja kunn.pitopalv.	-2 181	-2 264	-2 265	-2 265		276	-16,7 %	-1 382	-19	14,5 %	-153	-5	1,8 %	-288		0,0 %			
Staatistien informaation hoitopalvelut	-1 242	-1 650	-1 374	-1 374		3	-1,2 %	-283	-13	4,7 %	-288	-5	2,0 %	-253		0,0 %			
Majoitus- ja ravitsemis- ja ravitsemis-	-107	-134	-134	-134		3	-1,4 %	-248	-30	13,8 %	-253	-9	0,0 %	-193		0,0 %			
Lounassetelit	-266	-274	-270	-270		-90	98,3 %	-193	-11	5,8 %	-193	-357	2,6 %	-357	-14	3,2 %			
Matkustuspalvelut	-213	-221	-218	-218		-2	0,6 %	-348	-191	61,1 %	-431	73	-14,4 %	-444					
Kuljetuspalvelut/tavarakuljetukset	-176	-92	-182	-182			0,0 %	-503											
Terveyspalvelut	-322	-338	-340	-340															
Koulutuspalvelut	-211	-312	-312	-312															

LIITE 1 Tuloslaskelma

	1 000 €																			
	TP	TA	ENN.	ERO ENN2013	TA2013	TAE	ERO TAE2014	ENN2013	TS	ERO TS2015	TA2014	TS	ERO TS2016	TS2015	TA2014	TS	ERO TS2016	TS2015	TA2014	TS
	2012	2013	2013	2013	2013	2014	2014	2013	2015	2015	2014	2015	2016	2015	2014	2015	2016	2015	2014	2015
Vartiointipalvelut	-125	-402	-278	124	-30,8 %	-263	15	-5,5 %	-263	0,0 %	-263	0,0 %	-263	0,0 %	-263	0,0 %	-263	0,0 %	-263	0,0 %
Muut palvelut	-278	-395	-299	96	-24,3 %	-219	80	-26,7 %	-258	17,8 %	-267	0,0 %	-267	0,0 %	-267	0,0 %	-267	0,0 %	-267	0,0 %
Muut palvelujen ostot yhteensä	-21 880	-25 725	-26 132	-407	1,6 %	-26 606	-474	1,8 %	-27 758	4,3 %	-27 990	4,3 %	-27 990	4,3 %	-27 990	4,3 %	-27 990	4,3 %	-27 990	4,3 %
Toimisto- ja atk-tarvikkeet	-80	-86	-105	-19	22,1 %	-91	14	-13,0 %	-91	0,0 %	-90	0,0 %	-90	0,0 %	-90	0,0 %	-90	0,0 %	-90	0,0 %
Atk-ohjelmat	-8	-30	-31	-1	3,3 %	-29	2	-6,7 %	-29	0,0 %	-38	0,0 %	-38	0,0 %	-38	0,0 %	-38	0,0 %	-38	0,0 %
Atk-laitteet	-40	-75	-77	-2	2,0 %	-205	-128	167,2 %	-245	19,5 %	-365	19,5 %	-365	19,5 %	-365	19,5 %	-365	19,5 %	-365	19,5 %
Matkakorit ja liput	-456	-396	-539	-143	36,1 %	-296	243	-45,0 %	-289	7	-1 089	7	-1 089	7	-1 089	7	-1 089	7	-1 089	7
Kirjallisuus	-13	-18	-20	-1	7,1 %	-19	1	-2,6 %	-17	2	-16	2	-16	2	-16	2	-16	2	-16	2
Elintarvikkeet	-63	-55	-56	-1	1,3 %	-75	-19	33,0 %	-75	0,0 %	-83	0,0 %	-83	0,0 %	-83	0,0 %	-83	0,0 %	-83	0,0 %
Vaatteisto	-54	-104	-106	-2	2,3 %	-130	-24	22,5 %	-134	4	-150	4	-150	4	-150	4	-150	4	-150	4
Lääkkeet ja hoitotarvikkeet	-3	-1	-2	-1	100,0 %	-1	1	-68,8 %	-1	0,0 %	-1	0,0 %	-1	0,0 %	-1	0,0 %	-1	0,0 %	-1	0,0 %
Siivous- ja puhdistusaineet	-18	-6	-8	-2	34,4 %	-13	-5	66,3 %	-13	0,0 %	-13	0,0 %	-13	0,0 %	-13	0,0 %	-13	0,0 %	-13	0,0 %
Poltto- ja voiteluaineet	-13	-16	-16		0,0 %	-14	2	-13,7 %	-14	0,0 %	-14	0,0 %	-14	0,0 %	-14	0,0 %	-14	0,0 %	-14	0,0 %
Lämmitys, sähkö ja vesi	-34	-51	-51		0,0 %	-43	8	-15,4 %	-43	0,0 %	-43	0,0 %	-43	0,0 %	-43	0,0 %	-43	0,0 %	-43	0,0 %
Kalusto	-82	-74	-92	-18	24,8 %	-83	9	-9,4 %	-93	-10	-93	-10	-93	-10	-93	-10	-93	-10	-93	-10
Rakennus- ja korjausmateriaali	-4	-15	-15		0,0 %	-16	-1	8,7 %	-16	0,0 %	-16	0,0 %	-16	0,0 %	-16	0,0 %	-16	0,0 %	-16	0,0 %
Muu materiaali	-94	-118	-218	-100	85,3 %	-132	87	-39,7 %	-158	26	-158	26	-158	26	-158	26	-158	26	-158	26
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-962	-1 045	-1 335	-291	27,8 %	-1 146	189	-14,1 %	-1 217	6,2 %	-2 169	6,2 %	-2 169	6,2 %	-2 169	6,2 %	-2 169	6,2 %	-2 169	6,2 %
Rakennusten ja huoneistojen vuokrat	-2 015	-2 492	-2 402	90	-3,6 %	-1 974	428	-17,8 %	-2 032	-58	-2 062	-58	-2 062	-58	-2 062	-58	-2 062	-58	-2 062	-58
Koneiden, laitteiden ja autojen vuokrat	-1 399	-1 453	-1 452	1	-0,1 %	-1 517	-65	4,5 %	-1 517	0,0 %	-1 517	0,0 %	-1 517	0,0 %	-1 517	0,0 %	-1 517	0,0 %	-1 517	0,0 %
Koneiden, laitteiden ja autojen leasing	-62	-195	-195		0,0 %	-238	-43	22,2 %	-207	31	-207	31	-207	31	-207	31	-207	31	-207	31
Muut vuokrat	-67	-38	-76	-38	98,5 %	-66	10	-12,9 %	-57	9	-52	9	-52	9	-52	9	-52	9	-52	9
Vuokratulot	-3 543	-4 178	-4 124	53	-1,3 %	-3 795	329	-8,0 %	-3 813	-18	-3 838	-18	-3 838	-18	-3 838	-18	-3 838	-18	-3 838	-18
Välilliset verot	-1	-2	-2		-11,9 %	-7	-5	237,4 %	-7	0,0 %	-7	0,0 %	-7	0,0 %	-7	0,0 %	-7	0,0 %	-7	0,0 %
Välittömät verot					-	-12	-12	-	-30	150,0 %	-30	150,0 %	-30	150,0 %	-30	150,0 %	-30	150,0 %	-30	150,0 %
Jäsen- ja vuosimaksut	-45	-10	-45	-35	345,0 %	-47	-2	4,7 %	-47	0,0 %	-47	0,0 %	-47	0,0 %	-47	0,0 %	-47	0,0 %	-47	0,0 %
Lunastus-, perintä- ja lupamaksut	-309	-171	-66	105	-61,4 %	-260	-194	293,5 %	-260	0,0 %	-260	0,0 %	-260	0,0 %	-260	0,0 %	-260	0,0 %	-260	0,0 %
Luottokortti- ym. provisiot	-290	-200	-200		0,0 %	-300	-100	50,0 %	-300	0,0 %	-300	0,0 %	-300	0,0 %	-300	0,0 %	-300	0,0 %	-300	0,0 %
Luottotappiot myyntisaamisista	-2				-			-												
Luottotappiovaraukset	-2 200	-2 500	-2 500		0,0 %	-2 500		0,0 %	-2 500	0,0 %	-2 500	0,0 %	-2 500	0,0 %	-2 500	0,0 %	-2 500	0,0 %	-2 500	0,0 %
Muut kulut	-6	-20	-19		-2,5 %	-16	4	-18,7 %	-116	-100	-116	-100	-116	-100	-116	-100	-116	-100	-116	-100
Muut kulut	-2 854	-2 903	-2 832	71	-2,5 %	-3 142	-310	10,9 %	-3 260	-118	-3 260	-118	-3 260	-118	-3 260	-118	-3 260	-118	-3 260	-118
Toimintakate	12 588	1 458	5 916	4 458	305,8 %	719	-5 196	-87,8 %	1 712	993	11 249	993	11 249	993	11 249	993	11 249	993	11 249	993
Rahoitustuotot ja -kulut	137	-70	-250	-180	257,1 %	-585	-335	134,0 %	-1 050	-465	-1 981	-465	-1 981	-465	-1 981	-465	-1 981	-465	-1 981	-465
Vuositulokate	12 724	1 388	5 666	4 278	308,3 %	134	-5 531	-97,6 %	662	528	9 268	528	9 268	528	9 268	528	9 268	528	9 268	528

LIITE 1 **Tuloslaskelma**

Liite 1		Tuloslaskennalla																			
1 000 €		TP		TA		ENN.		ERO ENN2013/TA2013		TAE		ERO TAE2014/ENN2013		TS		ERO TS2015/TA2014		TS		ERO TS2016/TS2015	
		2012	2013	2012	2013	Eur	%	2014	2014	Eur	%	2015	2015	Eur	%	2016	2016	Eur	%		
Poistot		-5 458	-7 442	-6 650	791	-10,6 %	-7 997	-1 347	20,3 %	-8 525	-528	6,6 %	-17 131	-8 506	101,0 %						
Tilikauden tulos		7 267	-6 054	-984	5 070	-83,7 %	-7 863	-6 879	698,7 %	-7 863		0,0 %	-7 863	0,0 %							
Tilikauden yli-/alijäämä		7 267	-6 054	-984	5 070	-83,7 %	-7 863	-6 879	698,7 %	-7 863		0,0 %	-7 863	0,0 %							
Toimintatuotot / Toimintakulut, %		102,3 %	100,2 %	101,0 %	0,008	0,8 %	100,1 %	-0,009	-0,9 %	100,3 %	0,001	0,1 %	101,6 %	0,013	1,3 %						
Toimintatuotot ilman kuntaosuuksia, 1 000 eur		287 069	296 604	295 242	-1 362	-0,5 %	310 374	15 132	5,1 %	323 870	13 496	4,3 %	343 955	20 085	6,2 %						
- ilman kuntaosuuksia, %		52,0 %	50,6 %	50,8 %	0,003	0,5 %	51,0 %	0,002	0,4 %	50,3 %	-0,008	-1,5 %	48,9 %	-0,014	-2,7 %						
Toimintakate, %		2,2 %	0,2 %	1,0 %	0,008	306,8 %	0,1 %	-0,009	-88,3 %	0,3 %	0,001	124,4 %	1,6 %	0,013	494,0 %						
Vuositake, %		2,3 %	0,2 %	1,0 %	0,007	309,3 %	0,0 %	-0,009	-97,7 %	0,1 %	0,001	364,8 %	1,3 %	0,012	1165,9 %						
Vuositake / Poistot, %		233,1 %	18,6 %	85,2 %	0,665	356,9 %	1,7 %	-0,835	-98,0 %	7,8 %	0,061	362,6 %	54,1 %	0,463	596,9 %						

LIITE 2 Rahoituslaskelma
Rahoituslaskelma 2014 – 2016

1 000 €		TP2012	TA 2013	ENN2013	TAE 2014	TS 2015	TS 2016
Toiminnan rahavirta							
	+/						
Vuosikate	-	12 724	1 388	5 666	134	662	9 268
	+/						
Satunnaiset erät	-						
	+/						
Tulorahoituksen korjauserät	-						
Investointien rahavirta							
Investointimenot	-	-13 255	-18 000	-19 247	-22 173	-35 660	-30 963
Rahoitusosuudet investointimenoihin	+						
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	+						
	+/						
Toiminnan ja investointien rahavirta	-	-531	-16 612	-13 581	-22 039	-34 999	-21 696
Rahoituksen rahavirta							
Lainakannan muutokset							
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	+		18 000	18 000	22 000	36 000	31 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-					-2 444	-6 444
	+/						
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-						
	+/						
Oman pääoman muutokset	-	148					
	+/						
Muut maksuvalmiuden muutokset	-	9 172	2 000	2 000	5 000	5 000	5 000
	+/						
Rahavarojen muutos	-	8 790	3 388	6 419	4 961	3 557	7 860
Rahavarat 31.12		50 845	44 913	44 913	49 874	53 431	61 291
Rahavarat 1.1		42 054	41 526	50 845	44 913	49 874	53 431
Investointien tulo-rahoitus %		96,0 %	7,7 %	29,4 %	0,6 %	1,9 %	29,9 %
Kassan riittävyys, pv		33,6	27,8	28,2	30,0	30,3	31,9

LIITE 3 Investointierittely

Investoinnit 2014 - 2016 hankeryhmittäin

Hankeryhmä	TP2012 €	TA 2013 €	ENN2013 €	Muutos ENN2013/TA2013		TAE 2014 €	Muutos TAE2014/ENN2013		TS 2015 €	TS 2016 €
				€	%		€	%		
Toimiala-IT	655 321	1 550 000	1 237 000	-313 000	-20,2 %	1 060 000	-177 000	-14,3 %	820 000	820 000
Asiakassovellukset	126 110	400 000	460 000	60 000	15,0 %	750 000	290 000	63,0 %	400 000	400 000
Matkakorttijärjestelmä	856 262	830 000	880 000	50 000	6,0 %	250 000	-630 000	-71,6 %	50 000	50 000
LJ2014	10 067 963	12 534 000	14 019 000	1 485 000	11,8 %	18 110 000	4 091 000	29,2 %	32 884 000	28 247 000
Muut informaatiojärjestelmät	833 977	1 670 000	1 635 000	-35 000	-2,1 %	1 570 000	-65 000	-4,0 %	1 140 000	1 110 000
Muut IT-investoinnit	563 416	816 000	816 000	0	0,0 %	333 400	-482 600	-59,1 %	266 400	236 400
Muut yhteiset hankinnat	151 927	200 000	200 000	0	0,0 %	100 000	-100 000	-50,0 %	100 000	100 000
Investointimenot yhteensä	13 254 976	18 000 000	19 247 000	1 247 000	6,9 %	22 173 400	2 926 400	15,2 %	35 660 400	30 963 400

SUUNNITELMAN MUKAISET POISTOT	5 457 845	7 441 610	6 650 168	-791 442	-10,6 %	7 997 218	1 347 050	20,3 %	8 524 803	17 130 706
--------------------------------------	------------------	------------------	------------------	-----------------	----------------	------------------	------------------	---------------	------------------	-------------------

LIITE 4 Kuntaosuudet

Kuntaosuusyhteenvedo 2012 – 2016

	Tot. TP 2012 ¹⁾	Muutos TA13/TP12		Muutos TAE14/TA13		Muutos TS15/TAE14		Muutos TS16/TS15					
		TA 2013	Eur	%	TAE 2014	Eur	%	TS2015	Eur	%	TS2016	Eur	%
Operointikustannukset													
Helsinki	253,452	267,474	14,022										
PKS	251,049	265,029	13,980										
3. vyöhyke	2,404	2,176	-0,228										
Ympäristöbonus, bussi	0,000	0,269	0,269	-									
Espoo	93,397	99,267	5,870										
PKS	92,547	98,275	5,728										
3. vyöhyke	0,850	0,859	0,009										
Ympäristöbonus, bussi	0,000	0,133	0,133	-									
Kauniainen	1,752	1,926	0,174										
PKS	1,713	1,894	0,181										
3. vyöhyke	0,039	0,031	-0,008										
Ympäristöbonus, bussi	0,000	0,001	0,001	-									
Vantaa	72,575	78,554	5,979										
PKS	70,879	77,133	6,254										
3. vyöhyke	1,697	1,331	-0,366										
Ympäristöbonus, bussi	0,000	0,090	0,090	-									
Kerava	6,462	6,763	0,301										
PKS	1,035	1,011	-0,024										
3. vyöhyke	5,427	5,747	0,320										
Ympäristöbonus, bussi	0,000	0,005	0,005	-									
Kirkkonummi	7,437	7,665	0,228										
PKS	1,301	1,319	0,018										
3. vyöhyke	6,136	6,345	0,209										
Ympäristöbonus, bussi	0,000	0,001	0,001	-									
Sipoo	1,755	2,981	1,226										
PKS	0,326	0,457	0,131										
3. vyöhyke	1,429	2,523	1,094										
Ympäristöbonus, bussi	0,000	0,001	0,001										
Yhteensä	436,831	464,630	27,799										

LIITE 4 Kuntaosuudet

	Tot. TP 2012 ¹⁾	Muutos TA13/TP12			Muutos TAE14/TA13			Muutos TS15/TAE14			Muutos TS16/TS15		
		TA 2013	Eur	%	TAE 2014	Eur	%	TS2015	Eur	%	TS2016	Eur	%
		Yleiskustannukset											
Helsinki	26,312	29,417	3,105	11,8 %	31,138	1,721	5,9 %	32,574	1,436	4,6 %	39,589	7,015	21,5 %
PKS	26,223	29,328	3,105	11,8 %	31,034	1,706	5,8 %	32,465	1,431	4,6 %	39,457	6,992	21,5 %
3. vyöhyke	0,088	0,089	0,001	0,6 %	0,104	0,015	16,9 %	0,109	0,005	4,8 %	0,132	0,023	21,1 %
Espoo	7,665	8,814	1,149	15,0 %	9,072	0,258	2,9 %	9,490	0,418	4,6 %	11,534	2,044	21,5 %
PKS	7,625	8,771	1,146	15,0 %	9,024	0,253	2,9 %	9,440	0,416	4,6 %	11,473	2,033	21,5 %
3. vyöhyke	0,041	0,043	0,002	6,0 %	0,048	0,005	11,6 %	0,050	0,002	4,2 %	0,061	0,011	22,0 %
Kauniainen	0,131	0,153	0,022	17,1 %	0,153	0,000	0,0 %	0,160	0,007	4,6 %	0,195	0,035	21,9 %
PKS	0,129	0,151	0,022	17,4 %	0,151	0,000	0,0 %	0,158	0,007	4,6 %	0,192	0,034	21,5 %
3. vyöhyke	0,002	0,002	0,000	-6,1 %	0,002	0,000	0,0 %	0,002	0,000	0,0 %	0,003	0,001	50,0 %
Vantaa	5,226	5,966	0,740	14,2 %	6,185	0,219	3,7 %	6,470	0,285	4,6 %	7,864	1,394	21,5 %
PKS	5,125	5,854	0,729	14,2 %	6,065	0,211	3,6 %	6,344	0,279	4,6 %	7,711	1,367	21,5 %
3. vyöhyke	0,101	0,112	0,011	10,7 %	0,120	0,008	7,1 %	0,126	0,006	5,0 %	0,153	0,027	21,4 %
Kerava	0,345	0,380	0,035	10,1 %	0,411	0,031	8,2 %	0,430	0,019	4,6 %	0,522	0,092	21,4 %
PKS	0,106	0,112	0,006	5,9 %	0,126	0,014	12,5 %	0,132	0,006	4,8 %	0,160	0,028	21,2 %
3. vyöhyke	0,239	0,268	0,029	12,0 %	0,285	0,017	6,3 %	0,298	0,013	4,6 %	0,362	0,064	21,5 %
Kirkkonummi	0,345	0,377	0,032	9,1 %	0,410	0,033	8,8 %	0,428	0,018	4,4 %	0,521	0,093	21,7 %
PKS	0,118	0,128	0,010	8,2 %	0,141	0,013	10,2 %	0,147	0,006	4,3 %	0,179	0,032	21,8 %
3. vyöhyke	0,227	0,249	0,022	9,6 %	0,269	0,020	8,0 %	0,281	0,012	4,5 %	0,342	0,061	21,7 %
Sipoo	0,080	0,135	0,055	100,0 %	0,094	-0,041	-30,4 %	0,098	0,004	4,3 %	0,119	0,021	21,4 %
PKS	0,036	0,043	0,007	100,0 %	0,042	-0,001	-2,3 %	0,044	0,002	4,8 %	0,053	0,009	20,5 %
3. vyöhyke	0,044	0,092	0,048	100,0 %	0,052	-0,040	-43,5 %	0,054	0,002	3,8 %	0,066	0,012	22,2 %
Yhteensä	40,104	45,242	5,138	12,8 %	47,463	2,221	4,9 %	49,650	2,187	4,6 %	60,344	10,694	21,5 %

KUNTAOSUUDET YHTEENSÄ ENNEN INFRAKULUJA, KUTSUPLUS-LIIKENTEEN KULUJA JA EDELLISTEN TILIKAUSSIEN YLI-/ALIJÄÄMIÄ

SEKÄ ENNEN KUNTAOSUUKSISTA VÄHENNETTYJÄ TULOJA

Helsinki	279,764	296,891	17,127	6,1 %	305,009	8,118	2,7 %	315,559	10,550	313,179	-2,380	-0,8 %
Espoo	101,062	108,081	7,019	6,9 %	111,556	3,475	3,2 %	115,114	3,558	121,336	6,222	5,4 %
Kauniainen	1,883	2,079	0,196	10,4 %	2,118	0,039	1,9 %	2,181	0,063	2,128	-0,053	-2,4 %
Vantaa	77,802	84,520	6,718	8,6 %	86,576	2,056	2,4 %	92,490	5,914	92,694	0,204	0,2 %
Kerava	6,807	7,143	0,336	4,9 %	8,015	0,872	12,2 %	8,545	0,530	8,560	0,015	0,2 %
Kirkkonummi	7,782	8,042	0,260	3,3 %	9,577	1,535	19,1 %	9,853	0,276	9,797	-0,056	-0,6 %
Sipoo	1,835	3,116	1,281	100,0 %	3,153	0,037	1,2 %	3,243	0,090	3,091	-0,152	-4,7 %
Yhteensä	476,935	509,872	32,937	6,9 %	526,004	16,132	3,2 %	546,985	20,981	550,785	3,800	0,7 %

LIITE 4 Kuntaosuudet

	Tot. TP 2012 ¹⁾	Muutos TA13/TP12		Muutos TAE14/TA13		Muutos TS15/TAE14		Muutos TS16/TS15					
		TA 2013	Eur	%	TAE 2014	Eur	%	TS2015	Eur	%	TS2016	Eur	%
Kuntaosuuksista vähennettävät lipputulot													
Helsinki	162,403	168,338	5,935	3,7 %	174,085	5,747	3,4 %	177,566	3,481	2,0 %	181,119	3,553	2,0 %
PKS	160,342	166,354	6,012	3,7 %	171,724	5,370	3,2 %	175,158	3,434	2,0 %	178,663	3,505	2,0 %
3. vyöhyke	2,062	1,984	-0,078	-3,8 %	2,361	0,377	19,0 %	2,408	0,047	2,0 %	2,456	0,048	2,0 %
Espoo	55,172	56,135	0,963	1,7 %	58,624	2,489	4,4 %	59,797	1,173	2,0 %	60,992	1,195	2,0 %
PKS	53,496	54,506	1,010	1,9 %	56,689	2,183	4,0 %	57,823	1,134	2,0 %	58,979	1,156	2,0 %
3. vyöhyke	1,675	1,629	-0,046	-2,8 %	1,935	0,306	18,8 %	1,974	0,039	2,0 %	2,013	0,039	2,0 %
Kauniainen	1,362	1,420	0,058	4,2 %	1,465	0,045	3,2 %	1,494	0,029	2,0 %	1,524	0,030	2,0 %
PKS	1,301	1,361	0,060	4,6 %	1,395	0,034	2,5 %	1,423	0,028	2,0 %	1,451	0,028	2,0 %
3. vyöhyke	0,061	0,059	-0,002	-2,9 %	0,070	0,011	18,6 %	0,071	0,001	1,4 %	0,073	0,002	2,8 %
Vantaa	41,579	42,540	0,961	2,3 %	44,368	1,828	4,3 %	45,256	0,888	2,0 %	46,161	0,905	2,0 %
PKS	40,296	41,281	0,985	2,4 %	42,884	1,603	3,9 %	43,742	0,858	2,0 %	44,617	0,875	2,0 %
3. vyöhyke	1,282	1,259	-0,023	-1,8 %	1,484	0,225	17,9 %	1,514	0,030	2,0 %	1,544	0,030	2,0 %
Kerava	3,923	3,890	-0,033	-0,9 %	4,393	0,503	12,9 %	4,481	0,088	2,0 %	4,570	0,089	2,0 %
PKS	0,854	0,876	0,022	2,6 %	0,902	0,026	3,0 %	0,920	0,018	2,0 %	0,938	0,018	2,0 %
3. vyöhyke	3,070	3,014	-0,056	-1,8 %	3,491	0,477	15,8 %	3,561	0,070	2,0 %	3,632	0,071	2,0 %
Kirkkonummi	4,184	4,175	-0,009	-0,2 %	4,665	0,490	11,7 %	4,758	0,093	2,0 %	4,853	0,095	2,0 %
PKS	1,481	1,485	0,004	0,3 %	1,563	0,078	5,3 %	1,594	0,031	2,0 %	1,626	0,032	2,0 %
3. vyöhyke	2,704	2,690	-0,014	-0,5 %	3,102	0,412	15,3 %	3,164	0,062	2,0 %	3,227	0,063	2,0 %
Sipoo	1,029	1,384	0,355	100,0 %	1,226	-0,158	-11,4 %	1,251	0,025	2,0 %	1,276	0,025	2,0 %
PKS	0,368	0,316	-0,052	100,0 %	0,387	0,071	22,5 %	0,395	0,008	2,1 %	0,403	0,008	2,0 %
3. vyöhyke	0,661	1,068	0,407	100,0 %	0,839	-0,229	-21,4 %	0,856	0,017	2,0 %	0,873	0,017	2,0 %
Yhteensä	269,653	277,882	8,229	3,1 %	288,826	10,944	3,9 %	294,603	5,777	2,0 %	300,495	5,892	2,0 %

Kuntaosuuksista vähennettävät valtiontuot

Helsinki	2,852	2,900	1,7 %	3,016	0,116	4,0 %	3,016	0,000	0,0 %
Suurten kaupunkien tuki	2,852	2,900	1,7 %	3,016	0,116	4,0 %	3,016	0,000	0,0 %
Espoo	1,209	1,230	1,7 %	1,282	0,052	4,2 %	1,282	0,000	0,0 %
Suurten kaupunkien tuki	1,209	1,230	1,7 %	1,282	0,052	4,2 %	1,282	0,000	0,0 %
Kauniainen	0,042	0,043	1,9 %	0,044	0,001	2,3 %	0,044	0,000	0,0 %
Suurten kaupunkien tuki	0,042	0,043	1,9 %	0,044	0,001	2,3 %	0,044	0,000	0,0 %
Vantaa	0,972	0,989	1,7 %	1,025	0,036	3,6 %	1,025	0,000	0,0 %
Suurten kaupunkien tuki	0,972	0,989	1,7 %	1,025	0,036	3,6 %	1,025	0,000	0,0 %
Kerava	0,166	0,168	1,5 %	0,173	0,005	3,0 %	0,173	0,000	0,0 %
Suurten kaupunkien tuki	0,166	0,168	1,5 %	0,173	0,005	3,0 %	0,173	0,000	0,0 %

LIITE 4 Kuntaosuudet

	Tot. TP 2012 ¹⁾	Muutos TA13/TP12		Muutos TAE14/TA13		Muutos TS15/TAE14		Muutos TS16/TS15	
		Eur	%	Eur	%	Eur	%	Eur	%
Kirkkonummi	0,178	0,181	1,6 %	0,007	3,9 %	0,188	0,0 %	0,188	0,0 %
Suurten kaupunkien tuki	0,178	0,181	1,6 %	0,007	3,9 %	0,188	0,0 %	0,188	0,0 %
Sipoo	0,134	0,135	100,0 %	-0,041	-30,4 %	0,094	0,0 %	0,094	0,0 %
Suuren kaupunkien tuki	0,134	0,090	100,0 %	0,004	4,4 %	0,094	0,0 %	0,094	0,0 %
Muut tuet	0,000	0,045	100,0 %	-0,045	-100,0 %	0,000	-	0,000	-
Yhteensä	5,553	5,646	1,7 %	0,176	3,1 %	5,822	0,0 %	5,822	0,0 %
KUNTAOSUUDET YHTEENSÄ ENNEN INRFÄKULUJA, KUTSUPLUS-LIIKENTEEEN KULUJA JA EDELLISTEN TILIKAUSSIEN YLI-/ALIJÄÄMIÄ									
Helsinki	114,508	125,653	11,145	9,7 %	127,908	2,255	1,8 %	134,977	7,069
Espoo	44,682	50,716	6,034	13,5 %	51,650	0,934	1,8 %	54,035	2,385
Kauniainen	0,478	0,616	0,138	28,7 %	0,609	-0,007	-1,1 %	0,643	0,034
Vantaa	35,251	40,991	5,740	16,3 %	41,183	0,192	0,5 %	46,209	5,026
Kerava	2,718	3,085	0,367	13,5 %	3,449	0,364	11,8 %	3,891	0,442
Kirkkonummi	3,420	3,686	0,266	7,8 %	4,724	1,038	28,2 %	4,907	0,183
Sipoo	0,672	1,597	0,925	100,0 %	1,833	0,236	14,8 %	1,898	0,065
Yhteensä	201,729	226,344	24,615	12,2 %	231,356	5,012	2,2 %	246,560	15,204

Infrakustannukset

Helsinki	59,018	59,897	0,879	1,5 %	57,543	-2,354	-3,9 %	62,340	4,797	8,3 %	81,438	19,098	30,6 %
PKS	58,989	59,867	0,878	1,5 %	57,524	-2,343	-3,9 %	62,308	4,784	8,3 %	81,406	19,098	30,7 %
3. vyöhyke	0,029	0,030	0,001	1,9 %	0,019	-0,011	-36,7 %	0,032	0,013	68,4 %	0,032	0,000	0,0 %
Espoo	4,904	5,010	0,106	2,2 %	4,663	-0,347	-6,9 %	5,724	1,061	22,8 %	32,322	26,598	464,7 %
PKS	4,887	4,983	0,096	2,0 %	4,649	-0,334	-6,7 %	5,697	1,048	22,5 %	32,295	26,598	466,9 %
3. vyöhyke	0,017	0,027	0,010	62,8 %	0,014	-0,013	-48,1 %	0,027	0,013	92,9 %	0,027	0,000	0,0 %
Kauniainen	0,100	0,105	0,005	5,2 %	0,104	-0,001	-1,0 %	0,154	0,050	48,1 %	0,276	0,122	79,2 %
PKS	0,099	0,104	0,005	4,9 %	0,103	-0,001	-1,0 %	0,153	0,050	48,5 %	0,275	0,122	79,7 %
3. vyöhyke	0,001	0,001	0,000	67,2 %	0,001	0,000	0,0 %	0,001	0,000	0,0 %	0,001	0,000	0,0 %
Vantaa	3,542	3,685	0,143	4,0 %	3,419	-0,266	-7,2 %	4,780	1,361	39,8 %	8,306	3,526	73,8 %
PKS	3,507	3,672	0,165	4,7 %	3,410	-0,262	-7,1 %	4,764	1,354	39,7 %	8,290	3,526	74,0 %
3. vyöhyke	0,035	0,013	-0,022	-63,0 %	0,009	-0,004	-30,8 %	0,016	0,007	77,8 %	0,016	0,000	0,0 %
Kerava	0,273	0,243	-0,030	-11,1 %	0,241	-0,002	-0,8 %	0,859	0,618	256,4 %	1,508	0,649	75,6 %
PKS	0,192	0,194	0,002	0,9 %	0,186	-0,008	-4,1 %	0,796	0,610	328,0 %	1,444	0,648	81,4 %
3. vyöhyke	0,081	0,049	-0,032	-39,5 %	0,055	0,006	12,2 %	0,063	0,008	14,5 %	0,064	0,001	1,6 %
Kirkkonummi	0,324	0,424	0,100	30,9 %	0,294	-0,130	-30,7 %	0,571	0,277	94,2 %	1,706	1,135	198,8 %
PKS	0,211	0,213	0,002	0,8 %	0,204	-0,009	-4,2 %	0,403	0,199	97,5 %	1,531	1,128	279,9 %

LIITE 4 Kuntaosuudet

	Tot. TP 2012 ¹⁾	Muutos TA13/TP12				Muutos TAE14/TA13				Muutos TS15/TAE14				Muutos TS16/TS15			
		Eur		%		Eur		%		Eur		%		Eur		%	
		TA 2013			TAE 2014				TS2015				TS2016				
3. vyöhyke	0,113	0,211	0,098	87,3 %	0,090	-0,121	-57,3 %	0,168	0,078	86,7 %	0,175	0,007	4,2 %				
Sipoo	0,164	0,087	-0,077	100,0 %	0,156	0,069	79,3 %	0,244	0,088	56,4 %	0,425	0,181	74,2 %				
PKS	0,161	0,084	-0,077	100,0 %	0,153	0,069	82,1 %	0,240	0,087	56,9 %	0,421	0,181	75,4 %				
3. vyöhyke	0,003	0,003	0,000	100,0 %	0,003	0,000	0,0 %	0,004	0,001	33,3 %	0,004	0,000	0,0 %				
Yhteensä	68,325	69,451	1,126	1,6 %	66,420	-3,031	-4,4 %	74,672	8,252	12,4 %	125,981	51,309	68,7 %				
Kutsuplus-liikenteen kustannukset ja tulot																	
Helsinki	0,361	1,213	0,852	235,9 %	7,024	5,811	479,1 %	5,979	-1,045	-14,9 %	5,518	-0,461	-7,7 %				
Operointikustannukset	0,132	1,089	0,957	727,6 %	8,614	7,525	691,0 %	12,456	3,842	44,6 %	21,562	9,106	73,1 %				
Yleiskustannukset	0,232	0,642	0,410	177,2 %	0,837	0,195	30,4 %	0,867	0,030	3,6 %	1,058	0,191	22,0 %				
Lipputulot	0,002	0,518	0,516	24768,0 %	2,427	1,909	368,5 %	7,344	4,917	202,6 %	17,102	9,758	132,9 %				
Espoo	0,071	0,217	0,146	207,0 %	1,342	1,125	518,4 %	1,655	0,313	23,3 %	1,527	-0,128	-7,7 %				
Operointikustannukset	0,026	0,195	0,169	656,7 %	1,687	1,492	765,1 %	3,447	1,760	104,3 %	5,966	2,519	73,1 %				
Yleiskustannukset	0,045	0,115	0,070	153,5 %	0,164	0,049	42,6 %	0,240	0,076	46,3 %	0,293	0,053	22,1 %				
Lipputulot	0,000	0,093	0,093	21181,5 %	0,509	0,416	447,3 %	2,032	1,523	299,2 %	4,732	2,700	132,9 %				
Kauniainen	0,010	0,007	-0,003	-32,0 %	0,194	0,187	2671,4 %	0,136	-0,058	-29,9 %	0,125	-0,011	-8,1 %				
Operointikustannukset	0,004	0,006	0,002	59,8 %	0,246	0,240	4000,0 %	0,284	0,038	15,4 %	0,492	0,208	73,2 %				
Yleiskustannukset	0,007	0,004	-0,003	-39,5 %	0,024	0,020	500,0 %	0,020	-0,004	-16,7 %	0,024	0,004	20,0 %				
Lipputulot	0,000	0,003	0,003	4515,4 %	0,076	0,073	2433,3 %	0,168	0,092	121,1 %	0,391	0,223	132,7 %				
Vantaa	0,007	0,143	0,136	1934,4 %	0,141	-0,002	-1,4 %	0,792	0,651	461,7 %	0,730	-0,062	-7,8 %				
Operointikustannukset	0,003	0,128	0,125	4900,0 %	0,168	0,040	31,3 %	1,650	1,482	882,1 %	2,855	1,205	73,0 %				
Yleiskustannukset	0,005	0,076	0,071	1586,6 %	0,016	-0,060	-78,9 %	0,115	0,099	618,8 %	0,140	0,025	21,7 %				
Lipputulot	0,000	0,061	0,061	164764,9 %	0,043	-0,018	-29,5 %	0,973	0,930	2162,8 %	2,265	1,292	132,8 %				
Kerava	0,000	0,024	0,024	-	0,000	-0,024	-100,0 %	0,102	0,102	-	0,093	-0,009	-8,8 %				
Operointikustannukset	0,000	0,022	0,022	-	0,000	-0,022	-100,0 %	0,212	0,212	-	0,366	0,154	72,6 %				
Yleiskustannukset	0,000	0,013	0,013	-	0,000	-0,013	-100,0 %	0,015	0,015	-	0,018	0,003	20,0 %				
Lipputulot	0,000	0,011	0,011	-	0,000	-0,011	-100,0 %	0,125	0,125	-	0,291	0,166	132,8 %				
Kirkkonummi	0,001	0,027	0,026	1820,3 %	0,029	0,002	7,4 %	0,116	0,087	300,0 %	0,108	-0,008	-6,9 %				
Operointikustannukset	0,001	0,024	0,023	4587,5 %	0,034	0,010	41,7 %	0,242	0,208	611,8 %	0,419	0,177	73,1 %				
Yleiskustannukset	0,001	0,014	0,013	1453,8 %	0,003	-0,011	-78,6 %	0,017	0,014	466,7 %	0,021	0,004	23,5 %				
Lipputulot	0,000	0,011	0,011	157042,9 %	0,008	-0,003	-27,3 %	0,143	0,135	1687,5 %	0,332	0,189	132,2 %				
Sipoo	0,000	0,007	0,007	100,0 %	0,000	-0,007	-100,0 %	0,058	0,058	-	0,053	-0,005	-8,6 %				
Operointikustannukset	0,000	0,005	0,005	100,0 %	0,000	-0,005	-100,0 %	0,121	0,121	-	0,209	0,088	72,7 %				
Yleiskustannukset	0,000	0,003	0,003	100,0 %	0,000	-0,003	-100,0 %	0,008	0,008	-	0,010	0,002	25,0 %				
Lipputulot	0,000	0,001	0,001	100,0 %	0,000	-0,001	-100,0 %	0,071	0,071	-	0,166	0,095	133,8 %				
Yhteensä	0,451	1,638	1,187	263,6 %	8,730	7,092	433,0 %	8,838	0,108	1,2 %	8,154	-0,684	-7,7 %				

LIITE 4 Kuntaosuudet

	Tot. TP 2012 ¹⁾	Muutos TA13/TP12		Muutos TAE14/TA13		Muutos TS15/TAE14		Muutos TS16/TS15	
		Tot. TP 2012 ¹⁾	TAE 2013	TAE 2014	TAE 2015	TAE 2016	TAE 2017	TAE 2018	TAE 2019
Helsinki	173,888	186,763	12,875	7,4 %	192,475	5,712	3,1 %	203,296	10,821
Espoo	49,656	55,943	6,287	12,7 %	57,655	1,712	3,1 %	61,414	3,759
Kauniainen	0,589	0,728	0,139	23,7 %	0,907	0,179	24,6 %	0,933	0,026
Vantaa	38,800	44,819	6,019	15,5 %	44,743	-0,076	-0,2 %	51,781	7,038
Kerava	2,991	3,352	0,361	12,1 %	3,690	0,338	10,1 %	4,852	1,162
Kirkkonummi	3,745	4,137	0,392	10,5 %	5,047	0,910	22,0 %	5,594	0,547
Sipoo	0,836	1,691	0,855	100,0 %	1,989	0,298	17,6 %	2,200	0,211
Yhteensä	270,504	297,433	26,929	10,0 %	306,506	9,073	3,1 %	330,070	23,564
Edellisten tilikausien yli-/alijäämät									
Helsinki	0,000	2,293	2,293	-	2,840	0,547	23,9 %	2,840	0,000
Espoo	0,000	2,143	2,143	-	2,961	0,818	38,2 %	2,961	0,000
Kauniainen	0,000	0,147	0,147	-	0,168	0,021	14,3 %	0,168	0,000
Vantaa	0,000	1,622	1,622	-	2,047	0,425	26,2 %	2,047	0,000
Kerava	0,000	-0,013	-0,013	-	-0,152	-0,139	1069,2 %	-0,152	0,000
Kirkkonummi	0,000	-0,166	-0,166	-	-0,169	-0,003	1,8 %	-0,169	0,000
Sipoo	0,000	0,028	0,028	-	0,168	0,140	-	0,168	0,000
Yhteensä	0,000	6,054	6,054	-	7,863	1,809	29,9 %	7,863	0,000

KUNTAOSUUDET KAIKKI YHTEENSÄ

Helsinki	173,888	184,470	10,582	6,1 %	189,635	5,165	2,8 %	200,456	10,821	213,160	12,704	6,3 %
Espoo	49,656	53,800	4,144	8,3 %	54,694	0,894	1,7 %	58,453	3,759	89,950	31,497	53,9 %
Kauniainen	0,589	0,581	-0,008	-1,3 %	0,739	0,158	27,2 %	0,765	0,026	0,793	0,028	3,7 %
Vantaa	38,800	43,197	4,397	11,3 %	42,696	-0,501	-1,2 %	49,734	7,038	52,497	2,763	5,6 %
Kerava	2,991	3,365	0,374	12,5 %	3,842	0,477	14,2 %	5,004	1,162	5,570	0,566	11,3 %
Kirkkonummi	3,745	4,303	0,558	14,9 %	5,216	0,913	21,2 %	5,763	0,547	6,739	0,976	16,9 %
Sipoo	0,836	1,663	0,827	100,0 %	1,821	0,158	9,5 %	2,032	0,211	2,031	-0,001	0,0 %
Yhteensä	270,504	291,379	20,875	7,7 %	298,643	7,264	2,5 %	322,207	23,564	370,740	48,533	15,1 %

¹⁾ Toteutuneet tilinpäätösluvut v. 2012. Kuntaosuudet vuodelta 2012 on laskutettu talousarvion mukaan, talousarvion mukaisen laskutuksen ja toteutuneiden kustannusten erotus jää tilinpäätöksessä kunnalle yli- tai alijäämäksi.

LIITE 4 Kuntaosuudet

Kuntaosuudet euroa/asukas, ilman infrakustannuksia

	TP2012	TA2013	Muutos TA13/TP12		TAE 2014	Muutos TAE14/TA13		TS2015	Muutos TS15/TAE14		TS2016	Muutos TS16/TS15	
			Eur	%		Eur	%		Eur	%		Eur	%
Helsinki	193	209	16	8,4 %	222	13	6,0 %	232	10	4,6 %	221	-11	-4,6 %
Espoo	177	193	16	9,0 %	198	5	2,5 %	209	11	5,4 %	228	19	9,3 %
Kauniainen	55	54	-1	-2,6 %	72	18	33,4 %	69	-3	-3,8 %	59	-11	-15,4 %
Vantaa	174	195	21	12,1 %	193	-1	-0,6 %	221	28	14,5 %	218	-4	-1,7 %
Kerava	79	90	12	14,9 %	104	14	15,3 %	120	16	15,1 %	118	-2	-2,0 %
Kirkkonummi	92	104	12	13,4 %	132	28	26,9 %	140	7	5,5 %	135	-4	-3,1 %
Sipoo	36	85	49	100,0 %	90	5	5,6 %	97	7	7,4 %	87	-10	-10,2 %
Yhteensä	176	193	17	9,8 %	202	9	4,6 %	215	13	6,6 %	213	-2	-1,1 %

Kuntaosuudet euroa/asukas, yhteensä

	TP2012	TA2013	Muutos TA13/TP12		TAE 2014	Muutos TAE14/TA13		TS2015	Muutos TS15/TAE14		TS2016	Muutos TS16/TS15	
			Eur	%		Eur	%		Eur	%		Eur	%
Helsinki	292	310	18	6,1 %	319	9	2,8 %	337	18	5,7 %	358	21	6,3 %
Espoo	197	213	16	8,3 %	217	4	1,7 %	232	15	6,9 %	356	125	53,9 %
Kauniainen	67	66	-1	-1,3 %	84	18	27,2 %	87	3	3,5 %	90	3	3,7 %
Vantaa	191	213	22	11,3 %	210	-2	-1,2 %	245	35	16,5 %	259	14	5,6 %
Kerava	87	97	11	12,5 %	111	14	14,2 %	145	34	30,2 %	161	16	11,3 %
Kirkkonummi	101	116	15	14,9 %	140	25	21,2 %	155	15	10,5 %	181	26	16,9 %
Sipoo	45	90	45	100,0 %	98	9	9,5 %	110	11	11,6 %	110	0	0,0 %
Yhteensä	235	253	18	7,7 %	260	6	2,5 %	280	20	7,9 %	322	42	15,1 %

Asukaslukena vertailussa on käytetty Tilastokeskuksen asukasluutilastoa 31.12.2011.

Asukasmäärät 31.12.2011: Helsinki 595 384, Espoo 252 439, Vantaa 203 001, Kirkkonummi 37 192, Kerava 34 549, Sipoo 18 526 ja Kauniainen 8 807, HSL-alue yhteensä 1 149 898.

Kuntaosuudet 2014

A. Kustannukset kunnittain								
Operointikustannukset	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	K:unmmi	Sipoo	Yhteensä
- PKS	270,189	101,136	1,909	78,273	1,124	1,423	0,357	454,411
- 3. vyöhyke	3,148	1,079	0,053	1,937	6,471	7,741	2,701	23,130
- Kutsuplus	8,614	1,687	0,246	0,168	0,000	0,034	0,000	10,749
- Ympäristöbonus, bussi	0,534	0,269	0,003	0,181	0,009	0,003	0,001	1,000
Yhteensä	282,485	104,171	2,211	80,559	7,604	9,201	3,059	489,290
%-jakautuma	57,7 %	21,3 %	0,5 %	16,5 %	1,6 %	1,9 %	0,6 %	100,0 %
Yleiskustannukset	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	K:unmmi	Sipoo	Yhteensä
- PKS	31,034	9,024	0,151	6,065	0,126	0,141	0,042	46,583
- 3. vyöhyke	0,104	0,048	0,002	0,120	0,285	0,269	0,052	0,880
- Kutsuplus	0,837	0,164	0,024	0,016	0,000	0,003	0,000	1,044
Yhteensä	31,975	9,236	0,177	6,201	0,411	0,413	0,094	48,507
%-jakautuma	65,9 %	19,0 %	0,4 %	12,8 %	0,8 %	0,9 %	0,2 %	100,0 %
Infrakustannukset	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	K:unmmi	Sipoo	Yhteensä
- PKS	57,523	4,649	0,103	3,410	0,186	0,204	0,153	66,228
- 3. vyöhyke	0,019	0,014	0,001	0,009	0,055	0,090	0,003	0,191
- Kutsuplus	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Yhteensä	57,542	4,663	0,104	3,419	0,241	0,294	0,156	66,419
%-jakautuma	86,6 %	7,0 %	0,2 %	5,1 %	0,4 %	0,4 %	0,2 %	100,0 %
Kustannukset yhteensä	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	K:unmmi	Sipoo	Yhteensä
- PKS	358,746	114,809	2,163	87,748	1,436	1,768	0,552	567,222
- 3. vyöhyke	3,271	1,141	0,056	2,066	6,811	8,100	2,756	24,201
- Kutsuplus	9,451	1,851	0,270	0,184	0,000	0,037	0,000	11,793
- Ympäristöbonus, bussi	0,534	0,269	0,003	0,181	0,009	0,003	0,001	1,000
Yhteensä	372,002	118,070	2,492	90,179	8,256	9,908	3,309	604,216
%-jakautuma	61,6 %	19,5 %	0,4 %	14,9 %	1,4 %	1,6 %	0,5 %	100,0 %
B. Lipputulot kunnittain								
	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	K:unmmi	Sipoo	Yhteensä
- PKS	171,724	56,689	1,395	42,884	0,902	1,563	0,387	275,544
- 3. vyöhyke	2,361	1,935	0,070	1,484	3,491	3,102	0,839	13,282
- Kutsuplus	2,427	0,509	0,076	0,043	0,000	0,008	0,000	3,063
Yhteensä	176,512	59,133	1,541	44,411	4,393	4,673	1,226	291,889
%-jakautuma	60,5 %	20,3 %	0,5 %	15,2 %	1,5 %	1,6 %	0,4 %	100,0 %
C. Kuntaosuudet ennen aikaisempien vuosien ylijäämää, valtionapuja ja muita tukia								
	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	K:unmmi	Sipoo	Yhteensä
- PKS	187,022	58,120	0,768	44,864	0,534	0,205	0,165	291,678
- 3. vyöhyke	0,910	-0,794	-0,014	0,582	3,320	4,998	1,917	10,919
- Kutsuplus	7,024	1,342	0,194	0,141	0,000	0,029	0,000	8,730
- Ympäristöbonus, bussi	0,534	0,269	0,003	0,181	0,009	0,003	0,001	1,000
Yhteensä	195,490	58,937	0,951	45,768	3,863	5,235	2,083	312,327
%-jakautuma	62,6 %	18,9 %	0,3 %	14,7 %	1,2 %	1,7 %	0,7 %	100,0 %
Kuntaosuudesta tehtävät vähennykset								
	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	K:unmmi	Sipoo	Yhteensä
- ed. vuosien yli-/alijäämä	2,840	2,961	0,168	2,047	-0,152	-0,169	0,168	7,863
- suurten kaupunkien tuki	3,016	1,282	0,044	1,025	0,173	0,188	0,094	5,822
- muut tuet	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Yhteensä	5,856	4,243	0,212	3,072	0,021	0,019	0,262	13,685
%-jakautuma	42,8 %	31,0 %	1,5 %	22,4 %	0,2 %	0,1 %	1,9 %	100,0 %
D. Kuntaosuudet vähennysten jälkeen								
	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	K:unmmi	Sipoo	Yhteensä
Yhteensä, (ilman Kutsuplus)	182,610	53,352	0,545	42,555	3,842	5,187	1,821	289,912
- Kutsuplus	7,024	1,342	0,194	0,141	0,000	0,029	0,000	8,730
Yhteensä	189,634	54,694	0,739	42,696	3,842	5,216	1,821	298,642
%-jakautuma	63,5 %	18,3 %	0,2 %	14,3 %	1,3 %	1,7 %	0,6 %	100,0 %
Subventio kunnittain	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	K:unmmi	Sipoo	Yhteensä
	51,0 %	46,3 %	29,7 %	47,3 %	46,5 %	52,6 %	55,0 %	49,4 %

Kuntaosuudet 2015

A. Kustannukset kunnittain								
Operointikustannukset	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	K:nuumi	Sipoo	Yhteensä
- PKS	278,951	104,111	1,962	83,757	1,450	1,464	0,367	472,062
- 3. vyöhyke	3,236	1,109	0,054	1,991	6,651	7,956	2,776	23,773
- Kutsuplus	12,456	3,447	0,284	1,650	0,212	0,242	0,121	18,412
- Ympäristöbonus, bussi	0,798	0,404	0,005	0,272	0,014	0,005	0,002	1,500
Yhteensä	295,441	109,071	2,305	87,670	8,327	9,667	3,266	515,747
%-jakautuma	57,3 %	21,1 %	0,4 %	17,0 %	1,6 %	1,9 %	0,6 %	100,0 %
Yleiskustannukset	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	K:nuumi	Sipoo	Yhteensä
- PKS	32,465	9,440	0,158	6,344	0,132	0,147	0,044	48,730
- 3. vyöhyke	0,109	0,050	0,002	0,126	0,298	0,281	0,054	0,920
- Kutsuplus	0,867	0,240	0,020	0,115	0,015	0,017	0,008	1,282
Yhteensä	33,441	9,730	0,180	6,585	0,445	0,445	0,106	50,932
%-jakautuma	65,7 %	19,1 %	0,4 %	12,9 %	0,9 %	0,9 %	0,2 %	100,0 %
Infrakustannukset	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	K:nuumi	Sipoo	Yhteensä
- PKS	62,308	5,697	0,153	4,764	0,796	0,403	0,240	74,361
- 3. vyöhyke	0,032	0,027	0,001	0,016	0,063	0,168	0,004	0,311
- Kutsuplus	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Yhteensä	62,340	5,724	0,154	4,780	0,859	0,571	0,244	74,672
%-jakautuma	83,5 %	7,7 %	0,2 %	6,4 %	1,2 %	0,8 %	0,3 %	100,0 %
Kustannukset yhteensä	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	K:nuumi	Sipoo	Yhteensä
- PKS	373,724	119,248	2,273	94,865	2,378	2,014	0,651	595,153
- 3. vyöhyke	3,377	1,186	0,057	2,133	7,012	8,405	2,834	25,004
- Kutsuplus	13,323	3,687	0,304	1,765	0,227	0,259	0,129	19,694
- Ympäristöbonus, bussi	0,798	0,404	0,005	0,272	0,014	0,005	0,002	1,500
Yhteensä	391,222	124,525	2,639	99,035	9,631	10,683	3,616	641,351
%-jakautuma	61,0 %	19,4 %	0,4 %	15,4 %	1,5 %	1,7 %	0,6 %	100,0 %
B. Lipputulot kunnittain								
	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	K:nuumi	Sipoo	Yhteensä
- PKS	175,158	57,823	1,423	43,742	0,920	1,594	0,395	281,055
- 3. vyöhyke	2,408	1,974	0,071	1,514	3,561	3,164	0,856	13,548
- Kutsuplus	7,344	2,032	0,168	0,973	0,125	0,143	0,071	10,856
Yhteensä	184,910	61,829	1,662	46,229	4,606	4,901	1,322	305,459
%-jakautuma	60,5 %	20,2 %	0,5 %	15,1 %	1,5 %	1,6 %	0,4 %	100,0 %
C. Kuntaosuudet ennen aikaisempien vuosien ylijäämää, valtionapuja ja muita tukia								
	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	K:nuumi	Sipoo	Yhteensä
- PKS	198,566	61,425	0,850	51,123	1,458	0,420	0,256	314,098
- 3. vyöhyke	0,969	-0,788	-0,014	0,619	3,451	5,241	1,978	11,456
- Kutsuplus	5,979	1,655	0,136	0,792	0,102	0,116	0,058	8,838
- Ympäristöbonus, bussi	0,798	0,404	0,005	0,272	0,014	0,005	0,002	1,500
Yhteensä	206,312	62,696	0,977	52,806	5,025	5,782	2,294	335,892
%-jakautuma	61,4 %	18,7 %	0,3 %	15,7 %	1,5 %	1,7 %	0,7 %	100,0 %
Kuntaosuudesta tehtävät vähennykset								
	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	K:nuumi	Sipoo	Yhteensä
- ed. vuosien ylijäämä	2,840	2,961	0,168	2,047	-0,152	-0,169	0,168	7,863
- valtionavut	3,016	1,282	0,044	1,025	0,173	0,188	0,094	5,822
- muut tuet							0,000	0,000
Yhteensä	5,856	4,243	0,212	3,072	0,021	0,019	0,262	13,685
%-jakautuma	42,8 %	31,0 %	1,5 %	22,4 %	0,2 %	0,1 %	1,9 %	98,1 %
D. Kuntaosuudet vähennysten jälkeen								
	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	K:nuumi	Sipoo	Yhteensä
Yhteensä, (ilman Kutsuplus)	194,477	56,798	0,629	48,942	4,902	5,647	1,974	313,369
- Kutsuplus	5,979	1,655	0,136	0,792	0,102	0,116	0,058	8,838
Yhteensä	200,456	58,453	0,765	49,734	5,004	5,763	2,032	322,207
%-jakautuma	62,2 %	18,1 %	0,2 %	15,4 %	1,6 %	1,8 %	0,6 %	100,0 %
Subventio kunnittain	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	K:nuumi	Sipoo	Yhteensä
(ilman Kutsuplus-hanketta)	51,5 %	47,0 %	26,9 %	50,3 %	52,1 %	54,2 %	56,6 %	50,4 %

Kuntaosuudet 2016

A. Kustannukset kunnittain								
Operointikustannukset	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	K:nummi	Sipoo	Yhteensä
- PKS	270,375	108,674	1,881	82,896	1,754	1,762	0,350	467,692
- 3. vyöhyke	3,055	1,047	0,051	1,880	6,281	7,513	2,622	22,449
- Kutsuplus	21,562	5,966	0,492	2,855	0,366	0,419	0,209	31,869
- Ympäristöbonus, bussi	0,160	0,081	0,001	0,054	0,003	0,001	0,000	0,300
Yhteensä	295,152	115,768	2,425	87,685	8,404	9,695	3,181	522,310
%-jakautuma	56,5 %	22,2 %	0,5 %	16,8 %	1,6 %	1,9 %	0,6 %	100,0 %
Yleiskustannukset	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	K:nummi	Sipoo	Yhteensä
- PKS	39,457	11,473	0,192	7,711	0,160	0,179	0,053	59,225
- 3. vyöhyke	0,132	0,061	0,003	0,153	0,362	0,342	0,066	1,119
- Kutsuplus	1,058	0,293	0,024	0,140	0,018	0,021	0,010	1,564
Yhteensä	40,647	11,827	0,219	8,004	0,540	0,542	0,129	61,908
%-jakautuma	65,7 %	19,1 %	0,4 %	12,9 %	0,9 %	0,9 %	0,2 %	100,0 %
Infrakustannukset	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	K:nummi	Sipoo	Yhteensä
- PKS	81,406	32,295	0,275	8,290	1,444	1,531	0,421	125,662
- 3. vyöhyke	0,032	0,027	0,001	0,016	0,064	0,175	0,004	0,319
- Kutsuplus	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Yhteensä	81,438	32,322	0,276	8,306	1,508	1,706	0,425	125,981
%-jakautuma	64,6 %	25,7 %	0,2 %	6,6 %	1,2 %	1,4 %	0,3 %	100,0 %
Kustannukset yhteensä	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	K:nummi	Sipoo	Yhteensä
- PKS	391,238	152,442	2,348	98,897	3,358	3,472	0,824	652,579
- 3. vyöhyke	3,219	1,135	0,055	2,049	6,707	8,030	2,692	23,887
- Kutsuplus	22,620	6,259	0,516	2,995	0,384	0,440	0,219	33,433
- Ympäristöbonus, bussi	0,160	0,081	0,001	0,054	0,003	0,001	0,000	0,300
Yhteensä	417,237	159,917	2,920	103,995	10,452	11,943	3,735	710,199
%-jakautuma	58,7 %	22,5 %	0,4 %	14,6 %	1,5 %	1,7 %	0,5 %	100,0 %
B. Lipputulot kunnittain								
	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	K:nummi	Sipoo	Yhteensä
- PKS	178,663	58,979	1,451	44,617	0,938	1,626	0,403	286,677
- 3. vyöhyke	2,456	2,013	0,073	1,544	3,632	3,227	0,873	13,818
- Kutsuplus	17,102	4,732	0,391	2,265	0,291	0,332	0,166	25,279
Yhteensä	198,221	65,724	1,915	48,426	4,861	5,185	1,442	325,774
%-jakautuma	60,8 %	20,2 %	0,6 %	14,9 %	1,5 %	1,6 %	0,4 %	100,0 %
C. Kuntaosuudet ennen aikaisempien vuosien ylijäämää, valtionapuja ja muita tukia								
	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	K:nummi	Sipoo	Yhteensä
- PKS	212,575	93,463	0,897	54,280	2,420	1,846	0,421	365,902
- 3. vyöhyke	0,763	-0,878	-0,018	0,505	3,075	4,803	1,819	10,069
- Kutsuplus	5,518	1,527	0,125	0,730	0,093	0,108	0,053	8,154
- Ympäristöbonus, bussi	0,160	0,081	0,001	0,054	0,003	0,001	0,000	0,300
Yhteensä	219,016	94,193	1,005	55,569	5,591	6,758	2,293	384,425
%-jakautuma	57,0 %	24,5 %	0,3 %	14,5 %	1,5 %	1,8 %	0,6 %	100,0 %
Kuntaosuudesta tehtävät vähennykset								
	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	K:nummi	Sipoo	Yhteensä
- ed. vuosien ylijäämä	2,840	2,961	0,168	2,047	-0,152	-0,169	0,168	7,863
- valtionavut	3,016	1,282	0,044	1,025	0,173	0,188	0,094	5,822
- muut tuet								0,000
Yhteensä	5,856	4,243	0,212	3,072	0,021	0,019	0,262	13,685
%-jakautuma	42,8 %	31,0 %	1,5 %	22,4 %	0,2 %	0,1 %	1,9 %	100,0 %
D. Kuntaosuudet vähennysten jälkeen								
	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	K:nummi	Sipoo	Yhteensä
Yhteensä, (ilman Metropol)	207,642	88,423	0,668	51,767	5,477	6,631	1,978	362,586
- Kutsuplus	5,518	1,527	0,125	0,730	0,093	0,108	0,053	8,154
Yhteensä	213,160	89,950	0,793	52,497	5,570	6,739	2,031	370,740
%-jakautuma	57,5 %	24,3 %	0,2 %	14,2 %	1,5 %	1,8 %	0,5 %	100,0 %
Subventio kunnittain (ilman Kutsuplus-hanketta)	52,6 %	57,5 %	27,8 %	51,3 %	54,4 %	57,6 %	56,3 %	53,6 %

Ostoliikennesopimusten piirissä olevan bussi- ja raitioliikenteen osalta muutokset suunnitelmakaudella ovat seuraavat:

MUUTOKSET HELSINGIN SISÄISILLÄ LINJOILLA

Muutokset vuonna 2014

Linjat 7A ja 7B Senaatintori – Pasila – Senaatintori

Matkustajapaikkamäärältään tavallisia nivelraitiovaunua suurempien väliosavaunujen kokonaismäärä kasvaa vuonna 2014. Tämän seurauksena linjoilta 7A ja 7B korvataan tavalliset nivelvaunut suuremmilla Variotram- tai väliosavaunuilla ja vähennetään elokuussa 2014 raitiolinjoilta 7A ja 7B talviliikenteestä kaksi vaunupäivää. Ruuhka-aikoina vuoroväli pitenee 7-8 minuutista 8-10 minuuttiin.

Vaunupäivä- ja kustannusmuutokset:

-2 vp/talviarki

-75 000 € vuonna 2014 ja -160 000 € vuositasolla

Linja 14 Hernesaari – Kamppi – Pajamäki

Varaudutaan talviliikennekauden arkiliikenteessä ajoaikojen pidentymiseen ja Munkkivuori – Eira – välin parempaan tasavälisyyteen lisäämällä liikenteeseen yksi autopäivä.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:

+1 ap/arki

+67 000 € vuonna 2014 ja +140 000 € vuositasolla

Linja 18 Eira - Kamppi - Munkkivuori

Varaudutaan talviliikennekauden arkiliikenteessä ajoaikojen pidentymiseen ja Munkkivuori – Eira – välin parempaan tasavälisyyteen lisäämällä liikenteeseen yksi autopäivä.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:

+1 ap/arki

+67 000 € vuonna 2014 ja +140 000 € vuositasolla

Linja 20 Erottaja – Lauttasaari

Varaudutaan lisäämään lauantailiikenteeseen yksi auto kasvaneiden ajoaikojen vuoksi.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:

+1 ap/lauantai

+28 000 € vuonna 2014 ja +60 000 € vuositasolla

Linja 22 Sörnäinen (M) –Pasila – Suursuo / Linja 59 Herttoniemi (M) – Pasila – Pajamäki

Yhdistetään linjat 59:n varianteiksi reiteille Herttoniemi (M) – Pasila – Pajamäki ja Herttoniemi (M) – Pasila – Suursuo tarjoamaan lisää kapasiteettia kuormitetulle Herttoniemi – Pasila -osuudelle.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:

Ei autopäivämuutoksia.

-11 000 € vuonna 2014 ja -24 000 € vuositasolla

Linja 51 Hakaniemi–Kallio–Maunula–Lassila–Malminkartano

Varaudutaan talviliikenteessä ajoaikojen pidennykseen lisäämällä liikenteeseen yksi autopäivä. Vuoroväliä on tällöin arkisin ruuhka-aikaan mahdollista tihentää nykyisestä 10–12 minuutista tasan 10 minuuttiin.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:
+1 ap / talviarki
+37 000 € vuonna 2014 ja +82 000 € vuositasolla

Linja 58 Itäkeskus (M) – Pasila – Munkkivuori / 58B Itäkeskus – Pasila - Meilahti

Varaudutaan talviliikennekauden arkiliikenteessä ajoaikojen pidentymiseen lisäämällä liikenteeseen kaksi autopäivää sekä talviliikenteen sunnuntailiikenteessä yksi autopäivä.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:
+2 ap/arki
+1 ap/su
+100 000 € vuonna 2014 ja +210 000 € vuositasolla

Linjat 65A Lauttasaari – Rautatientori – Veräjälakso ja 21V Asema-aukio – Lauttasaari

Syysliikenteen 2014 alusta varaudutaan sunnuntailiikenteen pidentyneisiin ajoaikoihin lisäämällä sunnuntaihin yksi autopäivä.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:
+1 ap / talvisunnuntai
+14 000 € vuonna 2014 ja +30 000 € vuositasolla

Linja 67 Rautatientori–Maunula–Pakila–Torpparinmäki

Linjan 67 ruuhka-ajan vuoroväliä tihennetään Torpparinmäen asuinalueen kasvun takia.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:
+1 ap/arki
+100 000 € vuonna 2014 ja +200 000 € vuositasolla

Linja 77A Jakomäki–Malmi–Siltamäki

Linjan 77A kesäliikenteen vuoroväli arkisin ja lauantaisin päiväliikenteessä tihennetään 50 minuutista 40 minuuttiin. Samalla tihennetään myös seutulinjan 577 vuoroväliä, jolloin linjat 77A ja 577 tarjoavat yhteisellä osuudellaan tasaisen 20 minuutin vuorovälin. Ruuhka-ajan liikennettä muutetaan siten, että sekä linja 77A että linja 577 ajavat 40 minuutin välein. Aiemmin ruuhka-aikaan on liikennöity pelkästään linjaa 577 25 minuutin vuorovälillä. Vuorovälin tihentämisellä parannetaan kasvavan Alppikylän asuinalueen yhteyksiä omaan aluekeskukseen Malmille sekä liityntäyhteyksiä junalle.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:
+1 ap/kesäarki, -1 ap/kesälauantai
+40 000 € vuositasolla

Muutokset vuonna 2015

Linja 45 Kamppi–Malminkartano–Honkasuo

Linjan 45 reittiä jatketaan Honkasuon asuinalueelle tieyhteyksien valmistuttua. Nykyisen arvion mukaan tieyhteydet valmistuvat vuoden 2015 aikana. Reitti tulee jatkumaan nykyiseltä Malminkartanon päätepysäkiltä pohjoisemmaksi Honkasuon alueelle.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:

+1 ap/arki

+284 000 € vuositasolla

Linja 54 Itäkeskus–Pitäjänmäki

Kehä I:n tason poikittaisliikenteen tarjontaa kehitetään vastaamaan poikittaisliikenteen kehittämissuunnitelman 2012–2022 mukaista palvelutasoa.

Linjan 54 vuoroväliä tihennetään talviarkisin ruuhka-aikaan 8 minuuttiin.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:

+2 ap / talviarki

+160 000 € vuonna 2015 ja +375 000 € vuositasolla

Linja 58 Itäkeskus (M) – Pasila – Munkkivuori / 58B Itäkeskus – Pasila - Meilahti

Perustetaan runko- ja poikittaislinjastosuunnitelmien mukaisesti linjojen 58 ja 58B tilalle runkolinja 500 ("Jokeri 0") reitille Herttoniemi – Munkkivuori.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:

-2 ap/arki (talvi), +2 ap/arki (kesä)

-1 ap/la (talvi)

-1 ap/su (talvi), -1 ap/su (kesä)

+92 000 € vuositasolla

Linja 57 Kontula–Latokartano–Käpylä–Munkkivuori–Munkkiniemi

Linjan 57 reittiä jatketaan poikittaislinjastosuunnitelman mukaisesti syksyllä 2015 Latokartanosta Kivikon uuden eritasoliittymän kautta Kontulaan.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:

+2 ap/arki, +1 ap/lauantai ja sunnuntai

+200 000 € vuonna 2014 ja +500 000 € vuositasolla

Linja 78 Vuosaaren satama–Vuosaari(M)–Mellunmäki(M)–Malmi

Linjan 78 tarjontaa vähennetään, kun poikittainen runkolinja 560 (Jokeri 2) aloittaa liikenteen reitillä Vuosaari–Malmi–Myyrmäki. Linjan 560 aloittamisen myötä muuhun linjastoon tulevien reitti- ja tarjontamuutosten tarkempi suunnittelu tehdään myöhemmin.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:

-10 ap/arki, -2 ap/lauantai ja sunnuntai

-850 000 € vuonna 2015 ja -2,2 milj. € vuositasolla

Linja 80 Herttoniemi (M) – Roihuvuori – Roihupelto
Linja 82 Herttoniemi (M) – Roihuvuori – Itäkeskus (M)
Linja 83 Herttoniemi (M) – Tammisalo

Varaudutaan talviliikennekauden arkiliikenteessä kohteen ajoaikojen pidentymiseen lisäämällä liikenteeseen yksi ruuhka-autopäivä.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:
+1 ap/arki
+81 000 € vuositasolla

Linja 80A Herttoniemi – Itäkeskus

Perustetaan poikittaislinjastosuunnitelman mukaisesti linja 80A korvaamaan linjan 58 muuttamista itäpäästään lyhennetyksi runkolinjaksi 500.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:
+3 ap
+ 613 000 vuositasolla

Pääradan ja Vantaankosken radan yhdistävän Kehäradan liikenne alkaa arviolta kesällä 2015. Vantaan suunnan bussiliikenne uudistuu Kehäradan käyttöönoton myötä. Linjastomuutoksista päätetään vuoden 2013 aikana. Suunnitelmien tavoitteena on sopeuttaa bussilinjasto ja Kehäradan tuoma uusi tarjonta keskenään sekä parantaa joukkoliikenteen palvelutasoa ja kustannustehokkuutta. Suunnitelmissa bussiliikenteestä on pyritty löytämään Kehäradan vuosittaista liikennöintikustannusta vastaavat säästöt. Suunnitellussa linjastossa joitakin Helsingin sisäisiä linjoja jatketaan Vantaalle, jolloin linjat muuttuvat seutulinoiksi.

Muutokset vuonna 2016

Linja 43 Elielinaukio–Kannelmäki–Hakuninmaa–Kuninkaantammi
Linja 44 Elielinaukio–Kuninkaantammi

Linjan 43 reittiä jatketaan uudelle Kuninkaantammen asuinalueelle Suvuntien jatkeen kautta. Suvuntien jatkeen oletetaan valmistuvan vuonna 2016. Lisäksi perustaan uusi ruuhkalinja 44 Elielinaukio–Kuninkaantammi. Ruuhkalinjan perustamiselta ja valtaosalta kustannuslisäystä voidaan välttyä, jos Kuninkaantammen eritasoliittymä ja katuyhteys Hämeenlinnanväylälle on käytettävissä alueen bussiliikenteen alkaessa. Silloin Helsingistä Kivistöön menevän seutulinjan reitti voitaisiin siirtää kulkemaan Kuninkaantammen kautta.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:
+5 ap/arki, +1 ap/lauantai ja sunnuntai
+365 000 € vuonna 2014 ja +973 000 € vuositasolla

Metron liityntälinjat Itä-Helsingissä:

Linja 92 Itäkeskus (M) – Myllypuro
Linja 94 Itäkeskus (M) – Kontula (M) – Kontulankaari
Linja 95 Itäkeskus (M) – Mellunmäki (M) – Keinutie
Linja 96 Rastila (M) – Vuosaari (M) – Porslahdentie

Länsimetron aloittaessa metron haarojen (Vuosaari, Mellunmäki) vuoroväli tihenee arjen ja lauantain päivä- ja alkuillan liikenteessä 7,5 minuuttiin nykyisestä 10 minuutista. Liityntälinjojen vuoroväliä tihennetään vastaavasti 20 minuutista 15 minuuttiin.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:

+ 4 ap/lauantai
+ 306 000 € vuositasolla

**MUUTOKSET ESPOON SISÄISILLÄ LINJOILLA JA ESPOON SUUNNAN SEUTULINJOILLA
SEKÄ JUNALIIKENTEESSÄ**

Muutokset vuonna 2014

Linja 13 Tapiola-Suomenoja-Eestinlaakso

Lakkautetaan linja 13 pienistä matkustajamääristä ja linjan muuttuneesta roolista johtuen. Alun perin Eestinlaaksoa palvelemaan perustetun linjan 13 merkitys on vähentynyt, kun Eestinlaaksoon on tullut suora yhteys Helsinkiin linjalla 158 sekä suora yhteys Espoonlahteen ja Espoon keskukseen linjalla 46. Linjan tarjontaa on vähennetty ja viikonloppuliikenne lakkautettu jo kesästä 2013 alkaen.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:

-2 ap / talviarki

- 150 000 € vuonna 2014 ja - 315 000 € vuositasolla

Linja 21 Leppävaara - Lahnus

Linja 26 Leppävaara - Jorvi

Linja 27 Leppävaara – Espoon keskus

Linja 29 Leppävaara - Kalajärvi

Linjojen ajoajat ovat kasvaneet, ja jotta nykyinen palvelutaso saadaan säilytettyä, on talviliikenteeseen varauduttava lisäämään yksi auto sekä arkeen että viikonloppuun.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:

+1 ap / arki/la/su

+93 000 € vuonna 2014 ja +197 000 € vuositasolla

Linja 51 Leppävaara – Kuurinniitty

Tihennetään linjan lauantain ja sunnuntain vuoroväliä puoleen tuntiin nykyisestä lauantain 45 minuutista ja sunnuntain 85 minuutista. Nykyisillä vuoroväleillä linjan käyttökelpoisuus on heikko eikä linja ole tahdistettavissa toisiin linjoihin tai juniin. Muutoksella varmistetaan myös Karakallion kohtuullinen palvelutaso sunnuntaisin.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:

+ 1 ap / lauantai

+ 2 ap/ sunnuntai

+ 44 000 € vuonna 2014 ja + 93 000 € vuositasolla

Linja 102 Kamppi-Otaniemi

Linja 103 Kamppi-Otaniemi-Pohjois-Tapiola

Varaudutaan lisäämään kohteeseen ruuhka-auto syksystä 2014 alkaen johtuen linjojen 102 ja 103 suurista matkustajamääristä.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:

+1 ap / talviarki

+57 000 € vuonna 2014 ja +120 000 € vuositasolla

Linja 107 Kamppi-Tapiola-Suurpelto

LIITE 5 JOUKKOLIIKENTEN PALVELUTASO

Linjan 107 päätepysäkki siirtyy kesällä 2014 n. 200 metriä pidemmälle Suurpellossa. Lisäksi kesäliikenteessä pidennetään arki-illan 30 min vuorovälin jatkumista kuten syksystä 2013 alkaen on toteutettu talviliikenteessä.

Varaudutaan Suurpellon kasvavan alueen palvelutason parantamiseen tihentämällä syksystä 2014 alkaen arjen päiväliikenteen ja alkuillan liikenteen vuoroväli 20 minuuttiin. Lisäksi tihennetään sunnuntain vuoroväli 30 minuuttiin.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:

+1 ap / su

+70 000 € vuonna 2014 ja +150 000 € vuositasolla

Linja 109 Kamppi-Tapiola-Kauniainen-Jorvi

Tihennetään linjan kesäarjen päiväliikenteen vuoroväli 20 minuuttiin. Nykyisin kesällä arkisin päivällä on ollut harvempi vuoroväli kuin lauantaisin.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:

+13 000 € vuonna 2014

Linja 143 Kamppi-livisniemi-Soukka

Linja 145 Kamppi-livisniemi-Soukka-Suvisaaristo

Tämänhetkisen tiedon mukaan Riilahdentien linjausta muutetaan 2014 ja linjan 46 palvelu poistuu Hanikasta tielinjauksen muuttuessa. Varaudutaan muuttamaan linjan 145 perusreitti kulkemaan nykyisen N-reitin kaltaisesti Hanikan kautta Suvisaaristoon, jotta Hanikan palvelutaso saadaan turvattua. Samalla Soukanniemen palvelutason turvaamiseksi lisätään linjalle 143 A-vuoroja.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset

+ 20 000 € vuonna 2014

Linja 150 Kamppi-Kivenlahti/Saunalahti/Tillinmäki

Varaudutaan lisäämään yksi auto arjen ruuhkaan kasvaneiden ajoaikojen vuoksi.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset

+1 ap / arki

+81 000 € vuonna 2014 ja 171 000 € vuositasolla

Linja 165 Kamppi-Kivenlahti-Saunalahti-Kauklahti

Parannetaan ruuhkan vuoroväliä keskimäärin 10 minuuttiin Saunalahden kasvun vuoksi

Autopäivä- ja kustannusmuutokset

+1 ap / arki

+ 52 000€ vuonna 2014 ja 109 000€ vuositasolla

Linja 231 Elielinaukio – Vallikallio – Hämevaara/Järvenperä

Linja 247 Elielinaukio – Karamalmi – Lähderanta/Jupperi

Linja 248 Elielinaukio – Karakallio – Lähderanta/Jupperi

Linja 270 Elielinaukio – Espoon keskus – Kuurinniitty

Linjojen ajoajat ovat kasvaneet, ja jotta nykyinen palvelutaso saadaan säilytettyä, on talviliikenteeseen varauduttava lisäämään yksi auto sekä arkeen että lauantaihin.

LIITE 5 JOUKKOLIIKENTEEN PALVELUTASO

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:

+1 ap / arki/la

+ 67 000 € vuonna 2014 ja + 142 000 € vuositasolla

Linja 324 Elielinaukio – Niipperi – Kalajärvi

Syysliikenteen alusta alkaen siirretään osa linjan arkilähdöistä reitille Elielinaukio – Niipperi – Punametsä, minkä avulla muodostuu suora yhteys kasvavien Punametsän ja Perusmäen alueiden sekä Helsingin keskustan välillä. Ruuhka-aikana linjan vuoroväli tihennetään 15-20 minuuttiin.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:

+1 ap / arki

+48 000 € vuonna 2014 ja +127 000 € vuositasolla

Linja 505 Verkkosaari – Puolarmetsä

Linja lyhennetään välille Verkkosaari – Kuitinmäki. Matkustajamäärät Kuitinmäen ja Puolarmetsän välillä ovat olleet erittäin vähäisiä ja välillä on korvaavia yhteyksiä. Reitin lyheneminen hyödynnetään tihentämällä vuoroväliä, jota jouduttiin pidentämään tammikuussa 2013 tulleen Tapiolan poikkeusreitillä vuoksi.

Muutoksella ei ole kustannusvaikutuksia.

Linja 550 Itäkeskus – Oulunkylä – Huopalahti – Leppävaara – Tapiola – Westendinasema

Varaudutaan kesäliikenteessä matkustajamäärien kasvuun tihentämällä vuoroväliä arkisin ruuhka-aikaan kuuteen (6) minuuttiin.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:

+3 ap / kesäarki

+40 000 € vuonna 2014 ja vuositasolla

Muutokset vuonna 2015

Linja 5 Leppävaara – Nihtisilta – Suurpelto – Matinkylä

Linja 533 Vanhakartano – Kauniainen – Mankkaa – Olari - Matinkylä

Linja 543 Leppävaara – Nihtisilta – Suurpelto – Olari – Kivenlahti

Espoon sisäisen poikittaisliikenteen tarjontaa kehitetään poikittaisliikenteen kehittämissuunnitelman 2012–2022 mukaisesti, jolloin mm. Suurpellon kasvavan alueen palvelutaso Leppävaaran ja Matinkylän suuntiin paranee.

Linjalla 5 aloitetaan päivä- ja iltaliikenne arkisin 30 minuutin vuorovälillä.

Linjojen 533 ja 543 vuorovälejä tihennetään siten, että arkisin liikennöidään ruuhka- ja päiväliikenteessä 20 minuutin välein ja viikonloppuisin 30 minuutin välein.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:

+2 ap / talviarki ja lauantai

+4 ap / sunnuntai

+4 ap / kesäarki

+ 565 000 € vuonna 2015 ja + 1 590 000 € vuositasolla.

Linja 102 Kamppi-Otaniemi

Linja 103 Kamppi-Otaniemi-Pohjois-Tapiola

Varaudutaan lisäämään kohteeseen ruuhka-auto syksystä 2015 alkaen johtuen Aalto-yliopiston toiminnan keskittymisestä Otaniemeen.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:

+1 ap / talviarki

+50 000 € vuonna 2015 ja +130 000 € vuositasolla

Linja 121 Kamppi-Kuitinmäki/Puolarmetsä

Varaudutaan lisäämään kohteeseen ruuhka-auto syksystä 2015 alkaen suurten matkustajamäärien ja tulevan Holmanpuiston alueen kehittymisen myötä.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:

+ 1 ap / arki

+50 000 € vuonna 2015 ja +130 000 € vuositasolla

Linja 20 Leppävaara – Karakallio – Järvenperä – Perusmäki

Varaudutaan jatkamaan nykyisin Järvenperään päättyvä linja Perusmäen kasvavalle asuinalueelle

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:

+ 3 ap / arki

+100 000 € vuonna 2015 ja +270 000 € vuositasolla

Linjat 85 Espoon keskus – Nuuksionpää ja 81 Espoon keskus - Hirvisuo

Varaudutaan Nupurinkallion rakentuvan alueen palvelun luomiseen laajentamalla linjojen palvelualueita reittimuutoksia ja vuoroja lisäämällä.

Autopäivä ja kustannusmuutokset:

+2 ap / arki ja +1 ap / la ja su

+150 000 € vuonna 2015 ja + 370 000 € vuositasolla

Linjat 42 Soukka – Jorvi ja 46 Hyljelahti – Espoon keskus

Varaudutaan lisäämään talveen yksi auto ajoaikojen kasvun takia

Autopäivä ja kustannusmuutokset:

+1 ap / arki/la/su

+ 100 000€ vuonna 2015 ja 250 000€ vuositasolla

Linja 132 Kamppi-Matinkylä-Friisilänaukio

Varaudutaan lisäämään yksi ruuhka-auto talveen suurten matkustajamäärien vuoksi

+1 ap / arki

+ 43 000 € vuonna 2015 ja 113 000 € vuositasolla

LIITE 5 JOUKKOLIIKENTEEN PALVELUTASO

Linja 150 Kamppi – Kivenlahti / Saunalahti / Tillinmäki

Varaudutaan jatkamaan linja 150K Saunaniemeen.

Autopäivä ja kustannusmuutokset:

+1 ap / arki/la/su

+130 000 € vuonna 2015 ja +280 000 € vuositasolla

Linja 165 Kamppi-Kivenlahti-Saunalahti-Kauklahti

Muutetaan linjan 165 reittiä kulkemaan Vanttilan, Vantinportin ja Mankinjoen kautta Hansavalkamaan, kun uusi katuyhteys alueelle valmistuu. Tihennetään ruuhkan vuoroväliä keräilyalueen laajenemisen myötä

Autopäivä ja kustannusmuutokset:

+2 ap / arki

+1 ap / la/su

+157 000 € vuonna 2015 ja +420 000 € vuositasolla

Linja 550 Itäkeskus – Oulunkylä – Huopalahti – Leppävaara – Tapiola – Westendinasema

Varaudutaan matkustajamäärien kasvuun tihentämällä vuoroväli 10 minuuttiin sunnuntaisin noin klo 10–18 talviliikenteen alusta.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:

+4 ap / sunnuntai

+120 000 € vuonna 2015 ja +330 000 € vuositasolla

Linja 554 Itäkeskus – Malmi – Pukinmäki – Maunula – Leppävaara

Kehä I:n tason poikittaisliikenteen tarjontaa kehitetään vastaamaan poikittaisliikenteen kehittämissuunnitelman 2012–2022 mukaista palvelutasoa.

Linjan 554 vuoroväliä tihennetään talviarkisin ruuhka-aikaan 10 minuuttiin ja päivä- sekä iltaliikenteessä 15 minuuttiin. Kesäarkisin liikennöidään 15 välein läpi päivän.

Linjan 554K vuoroväliä tihennetään sunnuntaisin 20 minuuttiin noin klo 11–18.

Lisäksi varaudutaan ajoaikojen pidennykseen.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:

+6 ap / talviarki ja +2 ap / kesäarki

+3 ap / talvisunnuntai ja +2 ap / kesäsunnuntai

+525 000 € vuonna 2015 ja +1 370 000 € vuositasolla

Matka-aikojen nopeuttamiseksi ja junaliikenteen täsmällisyyden ja selkeyden parantamiseksi muutetaan nykyiset U-junat S-juniksi joille lisätään pysähtymiset Tolsan ja Jorvaksen asemilla. Mankin seisake, jossa nousuja on ollut 0,7 matkustajaa/vuoro, lakkautetaan. Korvaavana yhteytenä toimii linjan 18 jatke Lasilaaksoon.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset tarkentuvat myöhemmin suunnittelun edetessä.

Muutokset vuonna 2016

Länsimetron vaikutukset bussilinjastoon

Länsimetro valmistuu arviolta vuoden 2016 alussa. Etelä-Espoon ja Lauttasaaren bussiliikenne uudistuu Länsimetron käyttöönoton myötä; linjastomuutokset suunnitellaan vuoden 2013 aikana ja päätetään vuoden 2014 aikana. Suunnitelmien tavoitteena on sopeuttaa bussilinjasto ja Länsimetron tuoma uusi tarjonta keskenään sekä parantaa joukkoliikenteen palvelutasoa ja kustannustehokkuutta.

Alustaviin (vuoden 2008) suunnitelmiin perustuvat arviot kustannusmuutoksista:

Metron operointikustannukset +8,38 milj. euroa.

Bussien operointikustannukset -29,6 milj. euroa.

MUUTOKSET VANTAAN SISÄISILLÄ LINJOILLA JA VANTAAN SUUNNAN SEUTULINJOILLA

Muutokset vuonna 2014

Linja 577 Jakomäki–Malmi–Siltamäki–Tikkurila

Linjan 77A kesäliikenteen vuoroväli arkisin ja lauantaisin päiväliikenteessä tihennetään 50 minuutista 40 minuuttiin. Samalla tihennetään myös seutulinjan 577 vuoroväliä, jolloin linjat 77A ja 577 tarjoavat yhteisellä osuudellaan tasaisen 20 minuutin vuorovälin. Ruuhka-ajan liikennettä muutetaan siten, että sekä linja 77A että linja 577 ajavat 40 minuutin välein. Aiemmin ruuhka-aikaan on liikennöity pelkästään linjaa 577 25 minuutin vuorovälillä.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:

+2 ap/kesälauantai

Ei merkittäviä kustannusvaikutuksia

Linja 519 Itäkeskus–Malmi–Lentoasema

Linja 615 Rautatientori–Lentoasema

Linjan 519 vuoroväliä tihennetään lauantain päiväliikenteessä 30 minuutista 20 minuuttiin sekä lauantain ja sunnuntain aamu- ja iltaliikenteessä 60 minuutista 30 minuuttiin, jotta Itäkeskuksen ja Malmin välisiä poikittaisyhteyksiä palvelevat linjat 519 ja 554K on mahdollista tahdistaa. Linjojen yhteinen vuoroväli lauantain päiväliikenteessä on 10 minuuttia sekä muulloin viikonloppuisin 15 minuuttia. Muutos parantaa myös yhteyksiä Vantaan kasvavalle Aviapolis-alueelle sekä liittyttyyhteyksiä Aviapoliksen alueelta Malmin asemalle. Linjan 615 tarjontaa lisätään kesästä 2014 alkaen lentoliikenteen vilkkaimpiin ruuhkauipeihin, jotta tarjonta vastaisi kysyntää.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:

+1 ap/arki, + 2 ap/la ja + 1 ap/su

+125 000 € vuonna 2014 ja +230 000 € vuositasolla

Muutokset vuonna 2015

Pääradan ja Vantaankosken radan yhdistävän Kehäradan liikenne alkaa arviolta kesällä 2015. Vantaan suunnan bussiliikenne uudistuu Kehäradan käyttöönoton myötä. Linjastomuutoksista päätetään vuoden 2013 aikana. Suunnitelmien tavoitteena on sopeuttaa bussilinjasto ja Kehäradan tuoma uusi tarjonta keskenään sekä parantaa joukkoliikenteen palvelutasoa ja kustannustehokkuutta. Suunnitelmissa bussiliikenteestä on pyritty löytämään Kehäradan vuosittaista liikennöintikustannusta vastaavat säästöt.

Runkolinja 560 (Jokeri 2) Vuosaari–Malmi–Myyrmäki

Perustetaan uusi poikittainen runkolinja 560 Vuosaari–Malmi–Myyrmäki. Linjaa liikennöidään joka päivä tiheällä vuorovälillä ja laajoilla liikennöintiajoilla. Runkolinja 560 korvaa osittain Helsingin sisäistä linjaa 78 sekä parantaa poikittaisyhteyksiä Itä-, Koillis- ja Luoteis-Helsingin sekä Länsi-Vantaan välillä. Linja kulkee uuden Kuninkaantammen asuinalueen kautta ja Myyrmäen pääte pysäkki tulee sijaitsemaan uuden Honkasuon asuinalueen välittömässä läheisyydessä. Linjan vuoroväli on ruuhka-aikoina 8 minuuttia, arkisin ja lauantaisin päiväliikenteessä 10 minuuttia sekä sunnuntaisin päiväliikenteessä 15 minuuttia.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:

+15 ap/arki, +12 ap/lauantai, +8 ap/sunnuntai

+2 milj. € vuonna 2015 ja +4,8 milj. € vuositasolla

Vantaan palvelulinjasto

Vantaalle perustetaan vuonna 2013 valmistuneen Vantaan palvelulinjastosuunnitelman mukaisesti seitsemän kutsuhjattavaa palvelulinjaa jotka liikennöivät arkisin noin 9-15. Liikennöinti alkaa syysliikenteen 2015 alussa. Linjat liikennöivät Hakunilan, Myyrmäen, Pähkinärinteen, Tikkurilan, Koivukylän, Korson ja Länsimäen alueilla. Nykyisenmuotoiset Vantaan palvelulinjat P16 ja P17 lakkautetaan. Palvelulinjaston uudistus luo liikennöintiin joustavuutta, sekä tuo palvelut lähemmäksi asukkaita.

Arvioidut liikennöintikustannukset ovat 100 000 € vuodessa linjaa kohden.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:

+5 ap/arki

+185 000 € vuonna 2015 ja 500 000 € vuositasolla

Muutokset vuonna 2016

ei muutoksia

MUUTOKSET KERAVAL SISÄISILLÄ LINJOILLA JA KERAVAL SUUNNAN SEUTULINJOILLA

Muutokset vuonna 2014

Linja 8 Kaskela–Kytömaa–Keraval asema

Linjan 8 reittiä jatketaan Keraval asemalta Terveyskeskukselle. Muutos parantaa asiointiyhteyksiä Terveyskeskukselle sekä lisää vaihtoyhteyksiä pohjoisen suunnan junista Killan suuntaan. Linjan 8 bussi seisoo nykyisin Keraval asemalla lähtöjen välissä n. 20 min ja seisomisajasta maksetaan liikennöintikorvauksia n. 40 000 € vuodessa. Vain pienellä lisäkustannuksella seisomisaika voidaan muuttaa lipputulaja tuovaksi lisäpalveluksi.

Kustannusmuutokset:

+3 800 € vuonna 2014 ja +8 500 € vuositasolla

Linja 973 Päiväkumpu–Peijas–Keraval asema–Virrenkulma

Linjan ajoajat ovat kasvaneet, ja jotta nykyinen palvelutaso ja nykyisen tasoiset vaihtoyhteydet saadaa säilytettyä, on kesäliikenteeseen lisättävä yksi autopäivä.

Kesäliikenteessä linjan liikennöintiäikää laajennetaan siten, että liikenne aloitetaan Virrenkulmasta aamuisin jo klo 6. Talviliikenteessä linjan liikennöintiäikää laajennetaan siten, että liikenne aloitetaan Virrenkulmasta aamuisin jo klo 5:30. Muutoksilla parannetaan Virrenkulman työmatkayhteyksiä.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:

+1 ap / arki (kesäliikenne)

+44 000 € vuonna 2014 ja +75 300 € vuositasolla

Muutokset vuonna 2015

ei muutoksia

Muutokset vuonna 2016

ei muutoksia

MUUTOKSET KIRKKONUMMEN SISÄISILLÄ LINJOILLA JA KIRKKONUMMEN SUUNNAN SEUTULINJOILLA SEKÄ JUNALIIKENTEESSÄ

Muutokset vuonna 2014

Kirkkonummella siirrytään syksyllä HSL:n tilaamaan liikenteeseen.

Autopäivät ja kustannukset:

29 ap/arki, 6 ap/lauantai, 6 ap/sunnuntai

2,46 milj. €/vuonna 2014 ja noin 6,4 milj. € vuositasolla

Kirkkonummen nykyisten U-linjojen nousukorvaukset vähenevät arviolta 4,6 milj. € vuositasolla

Muutokset vuonna 2015

Matka-aikojen nopeuttamiseksi ja junaliikenteen täsmällisyyden ja selkeyden parantamiseksi muutetaan nykyiset U-junat S-juniksi, joille lisätään pysähtymiset Tolsan ja Jorvaksen asemilla. Vuorotarjonta näillä asemilla kasvaa 1,5 – kertaiseksi. Luoman seisake, jossa nousuja on ollut vain 1,2 matkustajaa/vuoro, lakkautetaan. Korvaavana yhteytenä ovat linjan 910 vuorot.

Muutokset vuonna 2016

ei muutoksia

MUUTOKSET SIPOON SISÄISILLÄ LINJOILLA JA SIPOON SUUNNAN SEUTULINJOILLA

Muutokset vuonna 2014

Sipoossa siirrytään syksyllä 2014 HSL:n tilaamaan liikenteeseen.

Autopäivät ja kustannukset:

19 ap/arki, 4 ap lauantai, 3 ap/sunnuntai

noin 1,63 milj.€/vuonna 2014 ja noin 4,15 milj.€ vuositasolla

Sipoon nykyisten U-linjojen nousukorvaukset vähenevät arviolta 2,1 milj. € vuositasolla

Muutokset vuonna 2015

ei muutoksia

Muutokset vuonna 2016

ei muutoksia

Yhteenvedo bussiliikenteen sopimuskilometreistä suunnitelmakaudella, ostoliikenne.

Seutulinjat PKS:

Seutulinjat PKS, milj. sop.km	TA	Ennuste	TAE Suunnitelmakausi		
	2013	2013	2014	2015	2016
Nykyliikenne, johon muutokset			37,403	37,403	37,403
- Muutos linjalla 512			0,053	0,111	0,111
- Muutos linjalla 552 2-aks.			0,229	0,484	0,484
- Muutos linjalla 530			0,035	0,073	0,073
- Muut muutokset			0,165	0,349	0,349
- Linjastomuutokset 2015				0,846	2,251
- Linjastomuutokset 2016					-4,940
Muutokset yhteensä			0,482	1,863	-1,672
Yhteensä	37,464	37,329	37,885	39,266	35,731

Helsingin sisäiset linjat:

Helsingin sisäiset linjat, milj. sop.km	TA	Ennuste	TAE Suunnitelmakausi		
	2013	2013	2014	2015	2016
Nykyliikenne, johon muutokset			32,311	32,311	32,311
- Muutos linjalla 14, 18, 18N			0,005	0,010	0,010
- Muutos linjalla 81, 81B; 80, 82, 82B, 83			0,029	0,061	0,061
- Muutos linjalla 24, 40, 42, 43; 41			0,036	0,076	0,076
- Muutos linjalla 59			0,034	0,072	0,072
- Muutos linjalla 52, 57			-0,245	-0,518	-0,518
- Muutos linjalla 79			-0,669	-1,412	-1,412
- Muutos linjalla 51, 56			0,643	1,356	1,356
- Muut muutokset			-0,031	-0,064	-0,064
- muutokset vuonna 2015				-0,455	-1,187
- muutokset vuonna 2016					0,164
Muutokset yhteensä			-0,198	-0,874	-1,442
Yhteensä	32,290	32,053	32,113	31,437	30,869

Espoon sisäiset linjat:

Espoon sisäiset linjat, milj. sop.km	TA	Ennuste	TAE Suunnitelmakausi		
	2013	2013	2014	2015	2016
Nykyliikenne, johon muutokset			11,787	11,787	11,787
- Muutos linjalla 28,86,87,88			0,062	0,132	0,132
- Muut muutokset			-0,026	-0,054	-0,054
- muutokset vuonna 2015				0,219	0,599
- muutokset vuonna 2016					0,000
Muutokset yhteensä			0,036	0,297	0,677
Yhteensä	11,809	11,646	11,823	12,084	12,464

Kauniaisten palvelulinja:

Kauniaisten palvelulinja, milj. sop.km	TA 2013	Ennuste 2013	TAE 2014	Suunnitelmakausi	
				2015	2016
Nykyliikenne			0,013	0,013	0,013
Yhteensä	0,013	0,013	0,013	0,013	0,013

Vantaan sisäiset linjat:

Vantaan sisäiset linjat, milj. sop.km	TA 2013	Ennuste 2013	TAE 2014	Suunnitelmakausi	
				2015	2016
Nykyliikenne, johon muutokset			9,772	9,772	9,772
- Muutos linjalla 52,53,54			0,023	0,049	0,049
- Muut muutokset			-0,012	-0,024	-0,024
- Muutokset vuonna 2015				-0,346	-0,856
- Muutokset vuonna 2016					0,000
Muutokset yhteensä			0,011	-0,321	-0,831
Yhteensä	9,793	9,698	9,783	9,451	8,941

Keravan seutulijat ja sisäiset linjat:

Keravan seutulijat, milj. sop.km	TA 2013	Ennuste 2013	TAE 2014	Suunnitelmakausi	
				2015	2016
Nykyliikenne, johon muutokset			1,379	1,379	1,379
- linja 633			0,000	0,000	0,000
- linja 738			0,003	0,007	0,007
- linja 973			0,006	0,010	0,010
Muutokset yhteensä			0,009	0,017	0,017
Yhteensä	1,379	1,385	1,388	1,396	1,396
Keravan sisäiset linjat, milj. sop.km	TA 2013	Ennuste 2013	TAE 2014	Suunnitelmakausi	
				2015	2016
Nykyliikenne, johon muutokset			0,201	0,201	0,201
- Muutos linjalla 5			-0,010	-0,023	-0,023
- Muutos linjalla 8			0,004	0,009	0,009
- Muutos linjalla 9			0,010	0,023	0,023
- Muutos linjalla 5T					0,000
- Muutos linjalla 8T					0,000
Muutokset yhteensä			0,004	0,009	0,009
Yhteensä	0,200	0,191	0,205	0,210	0,210

LIITE 6 JOUKKOLIIKENTEN MATKUSTAJAKILOMETRIT JA NOUSUT

Nousut HSL-alueella (milj.) Ennuste kehärata 2014 puolivälissä

	2010	2011*	2012	2013	2014	2018
Bussi yht.	166,6	173,1	179,1	185,4	191,9	220,2
VR lähijuna yht.	47,1	48,2	48,7	49,2	50,9	56,7
Metro	57,1	58,5	59,1	59,7	60,3	90,3
Raitiovaunu	54,5	53,7	54,0	54,2	54,5	55,6
SL lautta	1,6	1,6	1,6	1,7	1,7	1,9
Yhteensä	326,9	335,1	342,5	350,2	359,3	424,6

Matkustajakilometrit (milj.)

	2010	2011*	2012	2013	2014	2018
Bussi yht.	1 148,3	1 195,1	1 236,9	1 280,2	1 325,0	1 415,6
VR lähijuna yht.	558,5	569,9	575,6	581,3	601,9	669,7
Metro	416,8	427,0	431,3	435,6	440,0	659,1
Raitiovaunu	113,4	111,7	112,2	112,8	113,4	115,7
SL lautta	4,3	4,3	4,4	4,5	4,6	5,0
Yhteensä	2 241,1	2 307,9	2 360,4	2 414,4	2 484,8	2 865,1

Kustannukset, milj. euroa

	2010	2011*	2012	2013	2014	2018
Bussi yht.	251,8	270,8	295,9	298,6	305,6	297,8
VR lähijuna yht.	59,8	64,1	66,8	67,6	76,6	65,2
Metro	24,3	25,1	25,5	27,2	27,2	36,5
Raitiovaunu	44,9	47,0	49,9	52,1	52,3	43,5
SL lautta	3,1	3,7	3,9	3,9	3,9	3,4
Yhteensä	383,9	410,8	441,9	449,4	465,7	446,3

Kustannukset, euroa/nousu

	2010	2011*	2012	2013	2014	2018
Bussi yht.	1,512	1,565	1,652	1,610	1,593	1,352
VR lähijuna yht.	1,270	1,330	1,371	1,375	1,505	1,151
Metro	0,426	0,430	0,431	0,455	0,451	0,405
Raitiovaunu	0,823	0,875	0,924	0,960	0,960	0,782
SL lautta	1,934	2,343	2,419	2,367	2,316	1,807
Yhteensä	1,174	1,226	1,290	1,283	1,296	1,051

Kustannukset, euroa/mat.km

	2010	2011*	2012	2013	2014	2018
Bussi yht.	0,219	0,227	0,239	0,233	0,231	0,210
VR lähijuna yht.	0,107	0,113	0,116	0,116	0,127	0,097
Metro	0,058	0,059	0,059	0,062	0,062	0,055
Raitiovaunu	0,396	0,421	0,444	0,462	0,462	0,376
SL lautta	0,716	0,868	0,896	0,877	0,858	0,669
Yhteensä	0,171	0,178	0,187	0,186	0,187	0,159

*ennuste

HELSINGIN SEUDUN LIIKENNE-KUNTAYHTYMÄÄ KOSKEVA PERUSSOPIMUS

HSL-liikenteen kulut ja tuotot kohdennetaan jäsenkunnille perussopimuksessa esitettyjen periaatteiden mukaisesti. Kuntayhtymän eri tehtävistä aiheutuvat kulut kohdistetaan palvelujen käytön mukaisesti ja lipputulot kuntakohtaisen lipputulokertymän perusteella.

JOUKKOLIIKENTEEN KULUJEN JAKO

Perussopimuksessa jäsenkunnille jaettavat kulut on jaettu

- operointikuluihin (liikennöintikorvaukset)
- tilaajaorganisaation suunnittelu, hallinto- yms. kuluihin
- infrakuluihin

Liikenteen operointikulut

Operointikuluilla tarkoitetaan ostopalveluina hankittavan joukkoliikenteen liikenteenhoidon kustannuksia. Kuntien maksuosuudet operointikuluista määritellään liikennemuodoittain kunkin kunnan asukkaiden tekemien matkustajakilometrien perusteella.

Bussiliikenne

Kulut jaetaan kunnille linjastokohtaisesti (Helsingin sisäiset linjat, Espoon ja Kauniaisten sisäiset linjat, Vantaan sisäiset linjat, Keravan sisäiset linjat, seutulinjat PKS, seutulinjat Kerava, U-linjat PKS, U-linjat Kirkkonummi) kunnille kohdistettujen matkustajakilometrien perusteella.

Kunnille kohdistetut linjastokohtaiset matkustajakilometrit lasketaan matkakorttijärjestelmästä saatavien nousujen ja viimeisen käytettävissä olevien kuntakohtaisten keskimatkatietojen perusteella.

Nousuina käytetään lippulajeittain laskettuja vuositason nousuja, jotka on kohdistettu kunnille matkakortin kuntalaisuustiedon ja lippulajin perusteella.

Sisäisten linjojen ja U-linjojen osalta kuntakohtaiset keskimatkat perustuvat viimeisten lippulajitutkimusten mukaisiin linjastokohtaisiin keskimatkoihin Seutulinjojen osalta kunnittaiset keskimatkat lasketaan vuosittain linja/linjayhdistelmäkohtaisten nousujen ja viimeisten lippulajitutkimusten mukaisten linja/linjayhdistelmäkohtaisten keskimatkatietojen perusteella.

Vuositason nousujen ja keskimatkojen perusteella lasketaan linjastokohtaiset matkustajakilometrit kunnittain. Niistä lasketaan edelleen jako-osuudet. Näillä jako-osuuksilla jaetaan kulut kunnille.

Junaliikenne

Kulut jaetaan kunnille viimeisten käytettävissä olevien lippulajitutkimusten pohjalta laskettujen kuntakohtaisten matkustajakilometrien perusteella.

Matkustajakilometrit kunnittain lasketaan lippulajitutkimuksista saatavien nousujen ja keskimatkatietojen perusteella.

Kunnille kohdistetuista matkustajakilometreistä lasketaan edelleen junaliikenteen jako-osuudet. Näillä jako-osuuksilla jaetaan junaliikenteen kulut kunnille.

Metrolinno

Kulut jaetaan kunnille viimeisten käytettävissä olevien matkustajalaskentojen ja lippu-lajitutkimusten pohjalta laskettujen kuntakohtaisten matkustajakilometrien perusteella.

Matkustajakilometrit kunnittain lasketaan matkustajalaskennoista saatavien nousujen ja lippulajitutkimuksista saatujen kuntalaisuusjakautumien ja keskimatkatietojen perusteella.

Kunnille kohdistetuista matkustajakilometreistä lasketaan edelleen metrolinnoen kustannusten jako-osuudet. Näillä jako-osuuksilla jaetaan metrolinnoen kulut kunnille.

Raitiovaunulinno

Kulut jaetaan kunnille viimeisten käytettävissä olevien matkustajalaskentojen ja lippu-lajitutkimusten pohjalta laskettujen kuntakohtaisten matkustajakilometrien perusteella.

Matkustajakilometrit kunnittain lasketaan matkustajalaskennoista saatavien nousujen ja lippulajitutkimuksista saatujen kuntalaisuusjakautumien ja keskimatkatietojen perusteella. Kunnille kohdistetuista matkustajakilometreistä lasketaan edelleen raitiovaunulinnoen kustannusten jako-osuudet. Näillä jako-osuuksilla jaetaan raitiovaunulinnoen kulut kunnille.

Lauttalinno

Kulut jaetaan kunnille kohdistettujen matkustajakilometrien perusteella.

Kunnille kohdistetut matkustajakilometrit lasketaan matkakorttijärjestelmästä saatavien nousujen ja kuntakohtaisten keskimatkatietojen perusteella.

Nousuina käytetään lippulajeittain laskettuja vuositasen nousuja, jotka on kohdistettu kunnille matkakortin kuntalaisuustiedon ja lippulajin perusteella.

Kunnille kohdistetuista matkustajakilometreistä lasketaan edelleen lauttalinnoen kustannusten jako-osuudet. Näillä jako-osuuksilla jaetaan lauttalinnoen kulut kunnille.

Tilaajaorganisaation suunnittelu, hallinto yms. kulut

Ko. kuluilla tarkoitetaan HSL- organisaation eri yksiköiden nettokuluja lukuun ottamatta operointikuluja.

Suunnittelu, hallinto yms. kulut kohdistetaan kunnille liikennemuodoittain/linjastoittain kuntien asukkaiden tekemien nousujen perusteella.

Kulut yhteensä kohdistetaan ensin eri liikennemuodoille/linjastoille sovitulla kertomilla painotettujen nousujen jakautuman perusteella.

Eri liikennemuodoille/linjastoille kohdistetut yleiskustannukset yhteensä jaetaan edelleen kunnille matkustajakilometrien laskennassa käytettyjä kuntakohtaisten nousujen ja niistä laskettujen jako-osuuksien perusteella.

Infrakulut

Eri liikennemuodoille/linjastoille kohdistetut infrakustannukset yhteensä jaetaan kunnille matkustajakilometrien laskennassa käytettyjä kuntakohtaisten nousujen ja niistä laskettujen jako-osuuksien perusteella.

LIPPUTULOT

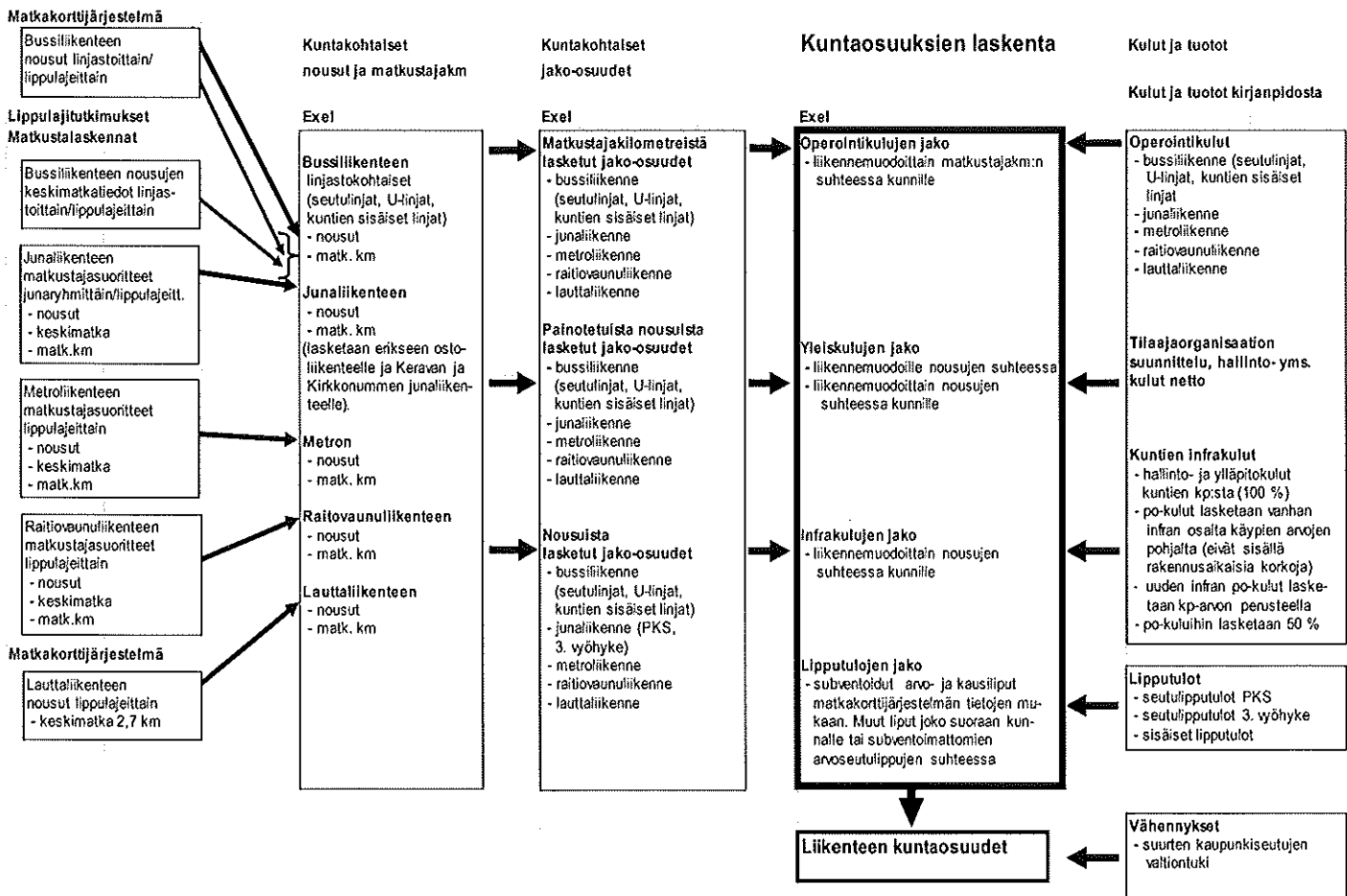
Seutulipputulot kohdistetaan kunnille matkakortin kuntalaisuustiedon ja lippulajin perusteella. Ne seutulipputulot, joita ei voida kohdistaa suoraan kunnille, kohdistetaan henkilökohtaisilla aikuisten ja lasten arvoseutulipuilla tehtyjen nousujen perusteella.

Sisäiset lipputulot kohdistetaan sen kunnan lipputuloksi, minkä kunnan lipuista on kysymys.

Poikkeuksena ovat toisten kuntien asukkaiden ostamat ko. kunnan sisäiset subventoidut liput. Nämä lipputulot kohdistetaan kortin kuntalaisuuden mukaan. (Näiden lippujen käyttöä vastaava osuus operointi, yleis- ja infrakuluista kohdistetaan myös kortin kuntalaisuuden mukaan).

Kaaviokuva kulujen ja tuottojen kohdistamisesta kunnille

HSL-organisaation kulujen ja tuottojen kohdistaminen kunnille

LIITE 7 KUNTAOSUUKSIEN LASKENTAPERUSTEET

Matkustajakilometrit operointikustannusten jakoon 2012

Matkustajakilometrit liikennemuodoittain ja kunnittain

	Helsinki	Espoo	Kaunainen	Vantaa	Kerava	Knummi	Sipoo	Yhteensä
Helsinki, bussiliikenne	387 015 795	9 810 854	214 221	10 264 470	879 629	503 397	208 151	408 896 517
Raitiovaunuliikenne	116 081 993	4 789 319	137 653	3 618 171	280 826	341 921	120 599	125 370 482
Metroliliikenne	371 336 982	12 781 962	183 449	16 297 552	607 970	795 289	1 309 158	403 312 362
Lauttaliikenne	3 779 607	369 446	10 668	187 769	12 449	16 866	2 598	4 379 403
Seutulijat PKS	185 441 968	188 018 042	2 145 677	94 581 291	1 361 810	2 368 720	391 154	474 308 662
Seutulijat Kerava	2 086 125	136 036	6 029	3 822 097	3 742 408	4 338	42 923	9 839 956
Espoon sisäinen	4 857 562	86 413 723	965 774	987 678	47 575	621 254	6 451	93 900 017
Vantaan sisäinen	11 177 214	1 664 624	35 435	76 198 300	655 503	50 761	38 250	89 820 087
Keravan sisäinen	35 831	3 531	186	23 999	501 586	567	5 497	571 197
U-linjat PKS	3 110 961	2 411 966	54 264	1 510 872	47 890	24 569	52 064	7 212 586
U-linjat Knummi	2 714 083	1 773 677	51 205	356 817	17 075	20 631 983	23 088	25 567 928
U-linjat Sipoo	1 723 848	145 145	24 368	106 232	58 501	20 657	6 306 313	8 385 064
VR-lähiiliikenne PKS	183 592 253	91 289 748	6 067 237	133 016 372	692 332	1 464 982	204 668	416 327 592
VR-lähiiliikenne 3. vyö. Ker	5 934 036	1 150 068	0	1 906 518	37 000 238	60 971	0	46 051 831
VR-lähiiliikenne 3. vyö. Knummi	4 701 998	4 120 393	376 893	488 402	537 737	32 040 135	128 947	42 394 505
Yhteensä	1 283 590 256	404 878 534	10 273 059	343 366 540	46 443 529	58 946 410	8 839 861	2 156 338 189

Suhteellinen jakautuma

	Helsinki	Espoo	Kaunainen	Vantaa	Kerava	Knummi	Sipoo	Yhteensä
Helsinki, bussiliikenne	0,946489	0,023993	0,000524	0,025103	0,002151	0,001231	0,000509	1,000000
Raitiovaunuliikenne	0,925912	0,038201	0,001098	0,028860	0,002240	0,002727	0,000962	1,000000
Metroliliikenne	0,920719	0,031692	0,000455	0,040409	0,001507	0,001972	0,003246	1,000000
Lauttaliikenne	0,863042	0,084360	0,002436	0,042875	0,002843	0,003851	0,000593	1,000000
Seutulijat PKS	0,390973	0,396404	0,004524	0,199409	0,002871	0,004994	0,000825	1,000000
Seutulijat Kerava	0,212006	0,013825	0,000613	0,388426	0,380327	0,000441	0,004362	1,000000
Espoon sisäinen	0,051731	0,920274	0,010285	0,010518	0,000507	0,006616	0,000069	1,000000
Vantaan sisäinen	0,124440	0,018533	0,000395	0,848343	0,007298	0,000565	0,000426	1,000000
Keravan sisäinen	0,062730	0,006182	0,000326	0,042015	0,878130	0,000993	0,009624	1,000000
U-linjat PKS	0,431324	0,334411	0,007524	0,209477	0,006640	0,003406	0,007218	1,000000
U-linjat Knummi	0,106152	0,069371	0,002003	0,013956	0,000668	0,806947	0,000903	1,000000
U-linjat Sipoo	0,205586	0,017310	0,002906	0,012669	0,006977	0,002464	0,752088	1,000000
VR-lähiiliikenne PKS	0,440980	0,219274	0,014573	0,319499	0,001663	0,003519	0,000492	1,000000
VR-lähiiliikenne 3. vyö. Ker	0,128856	0,024973	0,000000	0,041399	0,803448	0,001324	0,000000	1,000000
VR-lähiiliikenne 3. vyö. Knummi	0,110911	0,097192	0,008890	0,011520	0,012684	0,755761	0,003042	1,000000
Yhteensä	0,595265	0,187762	0,004764	0,159236	0,021538	0,027336	0,004099	1,000000

Suhteellinen jakautuma, jossa kuntalaisuusmuutos otettu huomioon

Kuntalaisuusmuutos -0,01160637 0,00496828 -0,00029776 0,00693585 0,000000

	Helsinki	Espoo	Kaunainen	Vantaa	Kerava	Knummi	Sipoo	Yhteensä
Helsinki, bussiliikenne	0,934883	0,028961	0,000226	0,032039	0,002151	0,001231	0,000509	1,000000
Raitiovaunuliikenne	0,925912	0,038201	0,001098	0,028860	0,002240	0,002727	0,000962	1,000000
Metroliliikenne	0,920719	0,031692	0,000455	0,040409	0,001507	0,001972	0,003246	1,000000
Lauttaliikenne	0,851436	0,089328	0,002138	0,049811	0,002843	0,003851	0,000593	1,000000
Seutulijat PKS	0,379367	0,401372	0,004226	0,206345	0,002871	0,004994	0,000825	1,000000
Seutulijat Kerava	0,200400	0,018793	0,000315	0,395362	0,380327	0,000441	0,004362	1,000000
Espoon sisäinen	0,040125	0,925242	0,009987	0,017454	0,000507	0,006616	0,000069	1,000000
Vantaan sisäinen	0,112834	0,023501	0,000097	0,855279	0,007298	0,000565	0,000426	1,000000
Keravan sisäinen	0,051124	0,011150	0,000028	0,048951	0,878130	0,000993	0,009624	1,000000
U-linjat PKS	0,419718	0,339379	0,007226	0,216413	0,006640	0,003406	0,007218	1,000000
U-linjat Knummi	0,094546	0,074339	0,001705	0,020892	0,000668	0,806947	0,000903	1,000000
U-linjat Sipoo	0,205586	0,017310	0,002906	0,012669	0,006977	0,002464	0,752088	1,000000
VR-lähiiliikenne PKS	0,440980	0,219274	0,014573	0,319499	0,001663	0,003519	0,000492	1,000000
VR-lähiiliikenne 3. vyö. Ker	0,128856	0,024973	0,000000	0,041399	0,803448	0,001324	0,000000	1,000000
VR-lähiiliikenne 3. vyö. Knummi	0,110911	0,097192	0,008890	0,011520	0,012684	0,755761	0,003042	1,000000

Kuntalaisuuden muutostarkistusta ei ole tehty junaliikenteen eikä raitiovaunu- ja metroliliikenteen osalta, koska matkustajien kuntalaisuus kysyttiin viimeisimmissä lippulajituskimuksissa.

LIITE 7 KUNTAOSUUKSIEN LASKENTAPERUSTEET

Nousut yleiskustannusten jakoon

	Helsinki	Espoo	Kaunainen	Vantaa	Kerava	Knummi	Sipoo	Yhteensä
--	----------	-------	-----------	--------	--------	--------	-------	----------

Painot, joilla nousuja painotetaan:

Helsinki, bussiliikenne	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	
Raitiovaunuliikenne	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	
Metrolinjak	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	
Lauttaliikenne	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	
Seutulijat PKS	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2	
Seutulijat Kerava	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2	
Espoon sisäinen	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4	
Vantaan sisäinen	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4	
Keravan sisäinen	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4	
U-linjat PKS	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	
U-linjat Knummi	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	
U-linjat Sipoo	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	
VR-lähiiliikenne PKS	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	
VR-lähiiliikenne 3. vyöhy. Ker	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	
VR-lähiiliikenne 3. vyöhy. Knummi	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	

	Helsinki	Espoo	Kaunainen	Vantaa	Kerava	Knummi	Sipoo	Yhteensä
Helsinki, bussiliikenne	82 343 786	2 972 986	76 508	2 774 181	237 738	152 545	56 257	88 614 001
Raitiovaunuliikenne	41 831 349	2 016 555	62 927	1 547 881	123 440	129 638	53 010	45 764 800
Metrolinjak	27 962 122	1 609 819	22 874	1 221 706	92 678	99 163	98 138	31 106 500
Lauttaliikenne	2 799 709	273 664	7 902	139 088	9 221	12 493	1 925	3 244 002
Seutulijat PKS	32 250 777	25 933 523	299 397	9 784 272	175 717	287 118	44 703	68 775 507
Seutulijat Kerava	251 593	25 953	1 150	626 573	438 992	828	3 804	1 348 893
Espoon sisäinen	1 307 805	18 903 002	225 347	242 588	11 685	152 589	1 585	20 844 601
Vantaan sisäinen	1 980 772	328 236	6 615	14 613 373	129 254	10 009	7 542	17 075 801
Keravan sisäinen	17 915	1 766	93	11 999	250 793	284	2 749	285 599
U-linjat PKS	238 388	116 309	2 298	106 399	3 373	3 460	1 981	472 208
U-linjat Knummi	84 815	89 806	2 593	9 062	434	862 361	586	1 049 657
U-linjat Sipoo	48 220	3 997	671	5 881	4 531	569	264 277	328 146
VR-lähiiliikenne PKS	15 299 354	6 085 983	354 291	8 000 985	38 198	72 345	11 292	29 862 448
VR-lähiiliikenne 3. vyöhy. Ker	192 195	37 451	0	95 924	1 140 292	7 390	66 750	1 540 002
VR-lähiiliikenne 3. vyöhy. Knummi	123 737	142 698	12 830	18 006	23 637	893 105	5 668	1 219 681
Yhteensä	206 732 537	58 541 748	1 075 496	39 197 918	2 679 983	2 683 897	620 267	311 531 846

Suhteellinen jakautuma

	Helsinki	Espoo	Kaunainen	Vantaa	Kerava	Knummi	Sipoo	Yhteensä
Helsinki, bussiliikenne	0,929242	0,033550	0,000863	0,031306	0,002683	0,001721	0,000635	1,000000
Raitiovaunuliikenne	0,914051	0,044063	0,001375	0,033823	0,002697	0,002833	0,001158	1,000000
Metrolinjak	0,898916	0,051752	0,000735	0,039275	0,002979	0,003188	0,003155	1,000000
Lauttaliikenne	0,863043	0,084360	0,002436	0,042875	0,002842	0,003851	0,000593	1,000000
Seutulijat PKS	0,468928	0,377075	0,004353	0,142264	0,002555	0,004175	0,000650	1,000000
Seutulijat Kerava	0,186518	0,019240	0,000853	0,464509	0,325446	0,000614	0,002820	1,000000
Espoon sisäinen	0,062741	0,906853	0,010811	0,011638	0,000561	0,007320	0,000076	1,000000
Vantaan sisäinen	0,115999	0,019222	0,000387	0,855795	0,007569	0,000586	0,000442	1,000000
Keravan sisäinen	0,062728	0,006183	0,000326	0,042013	0,878131	0,000994	0,009625	1,000000
U-linjat PKS	0,504838	0,246309	0,004866	0,225322	0,007143	0,007327	0,004195	1,000000
U-linjat Knummi	0,080803	0,085557	0,002470	0,008633	0,000413	0,821566	0,000558	1,000000
U-linjat Sipoo	0,146947	0,012181	0,002045	0,017922	0,013808	0,001734	0,805363	1,000000
VR-lähiiliikenne PKS	0,512328	0,203801	0,011864	0,267928	0,001279	0,002422	0,000378	1,000000
VR-lähiiliikenne 3. vyöhy. Ker	0,124802	0,024319	0,000000	0,062288	0,740448	0,004799	0,043344	1,000000
VR-lähiiliikenne 3. vyöhy. Knummi	0,101450	0,116996	0,010519	0,014763	0,019380	0,732245	0,004647	1,000000
Yhteensä	0,663600	0,187916	0,003452	0,125823	0,008603	0,008615	0,001991	1,000000

Suhteellinen jakautuma, jossa kuntalaisuusmuutos otettu huomioon

Kuntalaisuusmuutos	-0,01160637	0,00496828	-0,00029776	0,00693585				0,00000000
--------------------	-------------	------------	-------------	------------	--	--	--	------------

	Helsinki	Espoo	Kaunainen	Vantaa	Kerava	Knummi	Sipoo	Yhteensä
Helsinki, bussiliikenne	0,917636	0,038518	0,000565	0,038242	0,002683	0,001721	0,000635	1,000000
Raitiovaunuliikenne	0,914051	0,044063	0,001375	0,033823	0,002697	0,002833	0,001158	1,000000
Metrolinjak	0,898916	0,051752	0,000735	0,039275	0,002979	0,003188	0,003155	1,000000
Lauttaliikenne	0,851437	0,089328	0,002138	0,049811	0,002842	0,003851	0,000593	1,000000
Seutulijat PKS	0,457322	0,382043	0,004055	0,149200	0,002555	0,004175	0,000650	1,000000
Seutulijat Kerava	0,174912	0,024208	0,000555	0,471445	0,325446	0,000614	0,002820	1,000000
Espoon sisäinen	0,051135	0,911821	0,010513	0,018574	0,000561	0,007320	0,000076	1,000000
Vantaan sisäinen	0,104393	0,024190	0,000089	0,862731	0,007569	0,000586	0,000442	1,000000
Keravan sisäinen	0,051122	0,011151	0,000028	0,048949	0,878131	0,000994	0,009625	1,000000
U-linjat PKS	0,493232	0,251277	0,004568	0,232258	0,007143	0,007327	0,004195	1,000000
U-linjat Knummi	0,069197	0,090525	0,002172	0,015569	0,000413	0,821566	0,000558	1,000000
U-linjat Sipoo	0,146947	0,012181	0,002045	0,017922	0,013808	0,001734	0,805363	1,000000
VR-lähiiliikenne PKS	0,512328	0,203801	0,011864	0,267928	0,001279	0,002422	0,000378	1,000000
VR-lähiiliikenne 3. vyöhy. Ker	0,124802	0,024319	0,000000	0,062288	0,740448	0,004799	0,043344	1,000000
VR-lähiiliikenne 3. vyöhy. Knummi	0,101450	0,116996	0,010519	0,014763	0,019380	0,732245	0,004647	1,000000
Yhteensä								

